

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ANNE BABA REDDİ OLAN VE OLMAYAN ÜNİVERSİTE
ÖĞRENCİLERİNDE YAKIN İLİŞKİLERLE İLGİLİ PSİKOLOJİK
EĞİLİMLER VE ALDATMA EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ

PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Leyla TAVAS

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Onur Okan DEMİRCİ

İSTANBUL-2020

TEZ TANITIM FORMU

YAZAR ADI SOYADI : Leyla TAVAS

TEZİN DİLİ : Türkçe

TEZİN ADI : Anne Baba Reddi Olan ve Olmayan Üniversite Öğrencilerinde, Yakın İlişkilerle İlgili Psikolojik Eğilimler ve Aldatma Eğilimleri Arasındaki İlişkinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi

ENSTİTÜ : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

ANABİLİM DALI : Psikoloji Anabilim Dalı

BİLİM DALI : Klinik Psikoloji

TEZİN TÜRÜ : Yüksek Lisans

TEZİN TARİHİ :21/07/2020

SAYFA SAYISI : 110

TEZ DANIŞMANI : Dr.Öğr.Üyesi Onur Okan DEMİRCİ

DİZİN TERİMİ :Ebeveyn Reddi, Aldatma, Yakın İlişki.

TÜRKÇE ÖZET :Bu çalışmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinde anne baba reddi, yakın ilişkilerle ilgili psikolojik eğilimler ve aldatma eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.Örnekleme grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılında İstanbul ilinde eğitim görmekte olan psikolojik görüşme ve değerlendirmelere uyum sağlayabilecek, araştırmaya gönüllü katılmış 300 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Sosyodemografik verileri ölçmek için araştırmacı tarafından geliştirilen Sosyodemografik Bilgi Formu, ebeveyn reddini ölçmek için Anne Baba Kabul Red Ölçeği, aldatma eğilimini ölçmek için Aldatma Eğilim Ölçeği ve yakın ilişkilerdeki psikolojik eğilimleri ölçmek için Çok Boyutlu İlişki Doyumu Ölçeği kullanılmıştır. Çalışma yapılırken veriler, sayısal olarak bilgisayara aktarılmış ve Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paket Programı (Statistical Package for Social Sciences-SPSS 25.0) programıyla istatistiksel analizi elde edilmiştir. Anne Reddi Değişkeni ile Çok Boyutlu İlişki Doyumu Ölçeği ve Alt boyut puanları arasında ilişki izlenimi ayarlama alt boyutu

hariç, tüm alt boyutlarda anlamlı ilişki bulunmuştur .Anne Reddinin varlığı ile Aldatma Eğilimi Ölçeği Puanları Arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişki belirlenmiştir. Baba Reddi ile Çok Boyutlu İlişki Doyum Ölçeğinin İçsel İlişki Kontrolü, İlişki Girişkenliği, İlişki Korkusu/ Kaygısı ve İlişki Doyumu alt boyutları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.Baba Reddinin varlığı ile Aldatma Eğilimi Ölçeği arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişki belirlenmiştir. Çok boyutlu ilişki doyumu ölçeği ve alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.Aldatma eğilimi ölçeği ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne Formunun alt boyutlarından Sıcaklık/ Şefkat alt boyutu ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı ilişki belirlenmiştir.Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Baba Formunun alt boyutlarından; İhmal/kayıtsızlık, Düşmanlık/ Saldırganlık, Ayrışmamış Red ve Ebeveyn Kabul Red toplam puanı arasında anlamlı ilişki belirlenmiştir.Çok Boyutlu İlişki Doyum Ölçeği ile Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Anne ve Baba formları arasında anlamlı ilişki saptanmıştır.Aldatma Eğilimi düzeyi ile Çok Boyutlu İlişki Doyumu Ölçeği ve Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Anne ve Baba formları arasında anlamlı ilişki saptanmıştır.Çalışma sonucunda ebeveyn kabul reddinin çok boyutlu ilişki doyumu ve aldatma eğilimleri ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç çocuğun temel bakım verenleri olan ebeveynleri ile erken yaşantılarının, bireyin yetişkin haline gelmesine karşın etkilerinin devam ettiği ve olumsuz erken yaşantıların olumsuz ilişki çıktılarına yol açtığına ortaya koyulması doğrultusunda önem taşımaktadır.

DAĞITIM LİSTESİ : 1.İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

Leyla TAVAS

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**ANNE BABA REDDİ OLAN VE OLMAYAN ÜNİVERSİTE
ÖĞRENCİLERİNDE, YAKIN İLİŞKİLERLE İLGİLİ PSİKOLOJİK
EĞİLİMLER VE ALDATMA EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ**

PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Leyla TAVAS

Tez Danışmanı

Dr.Öğr.Üyesi Onur Okan DEMİRCİ

İSTANBUL – 2020

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının ederlerinden yararlanması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

Leyla TAVAS

.../.../2020

T.C

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ESTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Leyla TAVAS ın “Anne **Baba Reddi Olan ve Olmayan Üniversite Öğrencilerinde, Yakın İlişkilerle İlgili Psikolojik Eğilimler ve Aldatma Eğilimleri Arasındaki İlişkinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi**” adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Psikoloji anabilim dalı Klinik Psikoloji bilim dalı YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan _____

—
Dr.Öğr.Üyesi Onur Okan DEMİRCİ
(Danışman)

Üye _____

—
Dr.Öğr.Üyesi Hakan KARAŞ

Üye _____

—
Dr.Öğr.Üyesi Necmettin AKSOY

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

.../.../2020

Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ

Enstitü Müdür V.

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinde anne baba reddi, yakın ilişkilerle ilgili psikolojik eğilimler ve aldatma eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Metod: Örneklem grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılında İstanbul ilinde eğitim görmekte olan psikolojik görüşme ve değerlendirmelere uyum sağlayabilecek, araştırmaya gönüllü katılmış 300 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Sosyodemografik verileri ölçmek için araştırmacı tarafından geliştirilen Sosyodemografik bilgi Formu, ebeveyn reddini ölçmek için Anne Baba Kabul Red Ölçeği, aldatma eğilimini ölçmek için Aldatma Eğilim Ölçeği ve yakın ilişkilerdeki psikolojik eğilimleri ölçmek için Çok Boyutlu İlişki Doyumu Ölçeği kullanılmıştır. Çalışma yapılırken veriler, sayısal olarak bilgisayara aktarılmış ve Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paket Programı (Statistical Package for Social Sciences-SPSS 25.0) programıyla istatistiksel analizi elde edilmiştir.

Bulgular: Anne Reddi Değişkeni ile Çok Boyutlu İlişki Doyumu Ölçeği ve Alt boyut puanları arasında İlişki İzlenimi ayarlama alt boyutu hariç, tüm alt boyutlarda anlamlı ilişki bulunmuştur ($p < 0,01$). Anne Reddinin varlığı ile Aldatma Eğilimi Ölçeği Puanları Arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişki belirlenmiştir. Baba Reddi ile Çok Boyutlu İlişki Doyum Ölçeğinin İçsel İlişki Kontrolü, İlişki Girişkenliği, İlişki Korkusu/ Kaygısı ve İlişki Doyumu alt boyutları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Baba Reddinin varlığı ile Aldatma Eğilimi Ölçeği arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişki belirlenmiştir. Çok boyutlu ilişki doyumu ölçeği ve alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p > 0,05$). Aldatma eğilimi ölçeği ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p > 0,05$). Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne Formunun alt boyutlarından Sıcaklık/ Şefkat altboyutu ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı ilişki belirlenmiştir ($p < 0,05$). Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Baba Formunun alt boyutlarından; İhmal/kayıtsızlık, Düşmanlık/ Saldırganlık, Ayrışmamış Red ve Ebeveyn Kabul Red toplam puanı arasında anlamlı ilişki belirlenmiştir ($p < 0,05$). Çok Boyutlu İlişki Doyum Ölçeği ile Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Anne ve Baba formları arasında anlamlı ilişki saptanmıştır ($p < 0,01$). Aldatma Eğilimi düzeyi ile Çok Boyutlu İlişki Doyumu Ölçeği ve Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Anne ve Baba formları arasında anlamlı ilişki saptanmıştır ($p < 0,01$).

Sonuç: Çalışma sonucunda ebeveyn kabul reddinin çok boyutlu ilişki doyumu ve aldatma eğilimleri ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç çocuğun temel bakım verenleri olan ebeveynleri ile erken yaşantılarının, bireyin yetişkin haline gelmesine karşın etkilerinin devam ettiği ve olumsuz erken yaşantıların olumsuz ilişki çıktılarına yol açtığına ortaya koyulması doğrultusunda önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ebeveyn Reddi, Aldatma, Yakın İlişki.

SUMMARY

Aim: The main purpose of this study is to investigate the relationship between parents' rejection, psychological tendencies in close relationships and infidelity tendencies.

Method: The sample group consisted of 300 university students who voluntarily participated in the research, who could adapt to the psychological interviews and evaluations studying in Istanbul in the 2019-2020 academic year. The Sociodemographic Information Form developed by the researcher to measure sociodemographic data, Parental Acceptance Rejection Scale to measure parental rejection, Infidelity tendency Scale to measure infidelity tendency, and Multidimensional Relationship Satisfaction Scale to measure psychological tendencies in close relationships. During the study, the data were transferred to the computer numerically and statistical analysis was obtained with the Statistical Package for Social Sciences (SPSS 25.0) program.

Results: A significant relation was found between the Multidimensional Relationship Satisfaction Scale and the Sub-dimension scores in all sub-dimensions except for the Sub-dimension adjustment ($p < 0.01$). A positive significant correlation was determined between the presence of Maternal Rejection and the Infidelity Tendency Scale. A significant relationship was found between Father's Rejection and Multidimensional Relationship Satisfaction Scale Internal Relationship Control, Relationship Assertiveness, Relationship Fear / Anxiety and Relationship Satisfaction subscales. A positive significant relationship was determined between the existence of Father's Refusal and the Infidelity Tendency Scale. No significant relationship was found between the multi-dimensional relationship satisfaction scale and its sub-dimensions and the gender variable ($p < 0.05$). No significant relationship was found between the trend of infidelity scale and the gender variable ($p < 0.05$). A significant relation was determined between the sub-dimensions of Parental Acceptance / Rejection Scale-Mother Form between Temperature / Compassion subscale and gender variable ($p < 0.05$). Parental Acceptance / Rejection Scale-Father Form sub-dimensions; A significant relationship was determined between neglect / indifference, hostility / aggression, undifferentiated rejection and parental acceptance rejection total score ($p < 0.05$). There was a significant relationship between Multidimensional Relationship Satisfaction Scale and Parental Acceptance Rejection Scale Mother and Father forms ($p < 0.01$). A significant relation was found between the level of Infidelity Tendency and Multidimensional Relationship Satisfaction Scale and Parental Acceptance Rejection Scale for Mother and Father forms ($p < 0.01$).

Conclusion: As a result of the study, it was determined that parental rejection was associated with multidimensional relationship satisfaction and infidelity tendencies. This result is important in terms of revealing that the early life of the child with his parents, who are the primary caregivers, continues to affect the negative effects of negative life outcomes despite the individual's becoming an adult.

Key Words: Parental Acceptance Rejection, Infidelity, Close Relationships.

İÇİNDEKİLER

SAYFA

ÖZET.....	I
SUMMARY	III
İÇİNDEKİLER.....	V
KISALTMALAR LİSTESİ	VII
TABLolar LİSTESİ	VIII
ÖNSÖZ.....	XI
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM	2
1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ	2
1.2. HİPOTEZLER.....	2
1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI	2
1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	2
1.5. SAYILTIAR.....	2
1.6. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	3
1.7.TANIMLAR	3
İKİNCİ BÖLÜM	1
KURAMSAL ÇERÇEVE	1
2.1.EBEVEYN KABUL RED KURAMI (EKAR)	1
2.1.1. Ebeveynliğin Sıcaklık Boyutu	3
2.1.2. Ebeveynliğin Kontrol Boyutu	6
2.1.3. Ebeveyn Kabul Reddi ile Bağlanma İlişkisi.....	6
2.2. YAKIN İLİŞKİLERLE İLGİLİ PSİKOLOJİK EĞİLİMLER.....	8
2.2.1. Yakın İlişkinin Gelişimi	12
2.2.2. Yetişkinlikte Yakınlık	14
2.3. ALDATMA	19
2.3.1. Aldatma Kavramı ve Aldatma Eğilimi	19
2.3.2. Kuramlarda Aldatma Kavramı	22
2.3.3. Aldatma Nedenleri	27
2.3.4. Aldatma Tipleri.....	30
2.3.5. Aldatmanın Yıkıcı Etkileri	31
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	37
YÖNTEM VE TEKNİKLER	37
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	37
3.2. ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ	37
3.3 ARAŞTIRMADA KULLANILAN VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	37

3.3.1. Sosyodemografik Bilgi Formu	37
3.3.2. Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği Yetişkin Formu (Yetişkin EKRÖ)	37
3.3.3. Aldatma Eğilimi Ölçeği (AEÖ)	38
3.3.4. Çok Boyutlu İlişki Doyum Ölçeği(ÇBİDÖ)	38
3.4. VERİLERİN ANALİZİ	39
3.4.1. İstatistiksel Değerlendirme	39
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	40
BULGULAR	40
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	68
TARTIŞMA.....	68
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	78
KAYNAKÇA.....	80
EKLER	-

KISALTMALAR LİSTESİ

EKAR: Ebeveyn Kabul Red Kuramı

TABLolar LİSTESİ

SAYFA

Tablo 1. Örnekleme Grubunun Sosyodemografik Değişkenlere Göre Dağılımı	40
Tablo 2. Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarının Betimsel İstatistikleri.....	42
Tablo 3. Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne ve Alt Boyutlarının Betimsel İstatistikleri	43
Tablo 4. Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne ve Alt Boyutlarının Betimsel İstatistikleri	43
Tablo 5. Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne ve Alt Boyutlarının Betimsel İstatistikleri	44
Tablo 6. Örneklemin Anne Reddi Değişkenine Göre Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Alt Ölçekleri Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığı İçin Yapılan Bağımsız t-Testi Analizi Sonucu	45
Tablo 7. Örneklemin Anne Reddi Değişkenine Göre Aldatma Eğilimi Ölçeği Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığı İçin Yapılan Bağımsız t-Testi Analizi Sonucu.....	47
Tablo 8. Örneklemin Baba Reddi Değişkenine Göre Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığı İçin Yapılan Bağımsız t-Testi Analizi Sonucu	48
Tablo 9. Örneklemin Baba Reddi Değişkenine Göre Aldatma Eğilimi Ölçeği Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığı İçin Yapılan Bağımsız t-Testi Analizi Sonucu.....	50
Tablo 10. Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığı İçin Yapılan Bağımsız t-Testi Analizi Sonucu	51
Tablo 11. Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Aldatma Eğilimi Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığı İçin Yapılan Bağımsız t-Testi Analizi Sonucu.....	52
Tablo 12. Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne ve Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığı İçin Yapılan Bağımsız t-Testi Analizi Sonucu	53
Tablo 13. Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Baba ve Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığı İçin Yapılan Bağımsız t-Testi Analizi Sonucu	54
Tablo 14. Aldatma Eğilimi Ölçeği Puanlarıyla Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	56

Tablo 15. Aldatma Eğilimi Ölçeği Puanlarıyla Ebeveyn Kabul/Red-Anne Ölçeği Ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	58
Tablo 16. Aldatma Eğilimi Ölçeği Puanlarıyla Ebeveyn Kabul/Red-Baba Ölçeği Ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	59
Tablo 17. Çok Boyutlu İlişiki Ölçeği ve Alt Boyutu Puanlarıyla Ebeveyn Kabul/Red-Anne Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	60
Tablo 18. Çok Boyutlu İlişiki Ölçeği ve Alt Boyutu Puanlarıyla Ebeveyn Kabul/Red-Baba Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları	64

EKLER LİSTESİ

- EK-A** SOSYODEMOGRAFİK BİLGİ FORMU
- EK-B** EBEVEYN KABUL/RED ÖLÇEĞİ YETİŞKİN FORMU
- EK-C** ÇOK BOYUTLU İLİŞKİ ÖLÇEĞİ
- EK-D** ALDATMA ÖLÇEĞİ

ÖNSÖZ

Bu tez çalışması Anne-Baba reddi olan ve olmayan üniversite öğrencilerinde, yakın ilişkilerle ilgili psikolojik eğilimler ve aldatma eğilimleri arasındaki ilişkiyi araştırmak üzere yapılmıştır.

Tez danışmanlığımı yürüten Dr.Öğr.Üyesi Onur Okan DEMİRÇİ' ye tez yazım sürecinde verdiği desteklerden ve göstermiş olduğu ilgiden dolayı kendisine en içten dileklerle teşekkür ederim.

Her zaman olduğu gibi bana lisans öğrenimimi tamamlamada maddi ve manevi desteğini hiçbir koşulda esirgemeyen bu süreçte de sevgi ve güvenlerini yanı başımda hissettiğim başta her şeyim Bessi TAVAS olmak üzere aileme bana sundukları her şey için minnettraım.

Çalışmalarım boyunca manevi destekleriyle beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan her anımda yanımda olduğunu hissettiren bu gibi süreçleri tamamlama aşamasına gelmemde desteğini, sabrını, ilgisini esirgemeyen her tükenişimde yüreklendiren hayatımı kolaylaştıran tüm sıkıntılarımı paylaşarak bana yardımcı olmak için elinden geleni yapan en değerli varlıklarımın başta Şerife TAVAS' a ve ileme en içten saygılarımı sunar sonsuz teşekkür ederim. Son olarak buraya kadar gelmiş olmamdaki en önemli etken olan bütün emeklerim ve sabrım için de kendime teşekkür ederim.

GİRİŞ

Bireyin gelişim ve davranışlarını etkileyen pek çok faktör vardır. Gelişim döneminde en etkili etken ebeveynlerdir. Ebeveyn kabul-reddinin kuracakları sosyal ilişkilerini ve yakın ilişkilerini etkileyici bir unsur olduğu düşünülmektedir. Ebeveyn kabul-red kuramı (Ekar) Rohner tarafından (1980) geliştirilmiştir. Tüm dünyada ebeveyn kabul ve reddinin temel nedenlerini; çocuğun bilişsel, davranışsal duygusal gelişimi etkilerini açıklamaya çalışan gelişim kuramı olarak tanımlanmıştır. EKAR'ın temel düşüncesi her bireyin kendi için önem arzeden kişiler tarafından olumlu tepki almaya, diğer bir söyleyişle, sıcaklık duygusunu tartmaya ihtiyacının olmasıdır. Birincisi; "ebeveynliğin sıcaklık boyutu" olarak isimlendirilen ebeveyn-çocuk etkileşimine odaklanmaktadır. Kurama göre hissedilen bu sıcaklığın ucunun ebeveyn kabul ve reddi oluşturmaktadır. Kişiler şefkat duygusunu olumlu (kabul) veya olumsuz (red) aralığında hissederler. Kuram kişiler arası ilişkilerin temelini oluşturur. İkincisi; ebeveynliğin diğer boyutu olan ve "aşırı izin verici" ve "aşırı kısıtlayıcı" ebeveyn davranışları olmak üzere iki uçlu bir uzantı üzerinde kavramsallaştırılan "ebeveyn kontrolü "dür. Aşırı izin verici ebeveynler çocuklarını nadiren kontrol eden aşırı kısıtlayıcı ebeveynler ise çocuklarını saniye saniye kontrol eden ebeveynlerdir. EKAR'a göre algılanan sıcaklık ve kontrol coğrafya, ırk, fiziksel özellik, kültür gibi koşullardan bağımsız olan içsel gereksinimlerdir.

Birey ilişkisel anlamda gerek ailevi ilişkileri gerek arkadaş ilişkileri arasında en fazla yakın ilişkilerinde ciddi anlamda yakınlık ve gizliliği ön plana çıkarmaktadır. Karşı cinsin bireyi kabul edici tavırlar içinde olması ve bireyi beğenmesi bireyin kendini değerli hissetmesine ve karşı cinsle daha güvenli ilişkiler kurmasını sağlar. Bu ilişkiler bireyin benlik değerini artırır, sosyal becerilerini geliştirir. Yakın ilişki kurmak için gerekli yetileri geliştiren bireyler başka bir bireye bağlanarak karşılıklı doyum sağlayan ilişkiler kurabilirler. Birbirini anlayan ve karşılıklı duyguları paylaşmada çekinmeyen bireyler arasında yakın ilişkiler sosyal ilişkilerin büyük ve önemli bir alanını oluşturur.

Duygusal ilişkilerde aldatma ilişkiye zarar veren ama çalışması zor bir konu olarak değerlendirilir. Aldatma, bağlılık ilişkisi içindeki bir bireyin, birincil olan bu ilişkisi dışındaki bir kişi ile güven zedeleyici romantik duygusal veya cinsel yakınlık içeren bir birliktelik olarak tanımlanmıştır. Aldatma davranış olarak değerlendirilse de bilişsel duygusal ve davranışsal öğeleri de içine alır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN ÖZELLİKLERİ

1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Anne baba reddi olan ve olmayan üniversite öğrencilerinde, yakın ilişkilerle ilgili psikolojik eğilimler ve aldatma eğilimleri arasında nasıl bir ilişki mevcuttur?

1.2. HİPOTEZLER

1. Anne baba reddi olan ve olmayan üniversite öğrencilerinde, yakın ilişkilerle ilgili psikolojik eğilimler ve aldatma eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
2. Çalışmada ele alınan değişkenler olan anne baba reddi, yakın ilişkilerdeki psikolojik eğilimler ve aldatma eğilimi arasında, cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık vardır.

1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Anne baba reddi olan ve olmayan üniversite öğrencilerinde, yakın ilişkilerle ilgili psikolojik eğilimler ve aldatma eğilimleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmektir.

1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu çalışmanın anne baba reddi ile yakın ilişkilereki psikolojik eğilimler ve aldatma eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi yoluyla, ilişkisel problemlerin erken kökenleri konusunu aydınlayacağı, böylelikle hem kuramsal bilgi literatürüne hem de klinik pratiğe fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

1.5. SAYILTILAR

1. Araştırmamıza katılan öğrencilerin kendilerine yönelttiğimiz soruları içtenlikle yanıtladıkları kabul edilmektedir.

2. Evrenimizi araştırmamızı yaptığımız üniversite öğrencileri oluşturmaktadır.
3. Araştırmamızda kullandığımız, tarafımızca hazırlanan Sosyodemografik Bilgi Formu ile Anne Baba Kabul Red Ölçeği, Aldatma Eğilim Ölçeği ve Çok Boyutlu İlişki Ölçekleri ilgili değişkenlerimizi geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmektedir.

1.6. ARAşTIRMANIN SINIRLILIKLARI

1. Araştırmada incelenen anne baba kabul ve reddi, aldatma eğilimi ve yakın ilişkilerdeki psikolojik eğilimler ve elde ettiğimiz diğer veriler araştırmamızda kullandığımız Sosyodemografik Bilgi formu, Anne Baba Kabul Red Ölçeği, Aldatma Eğilim Ölçeği ve Çok Boyutlu İlişki Ölçeklerinin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.
2. Araştırma sonuçları örneklem grubundan elde edilen verilerle sınırlı olacaktır.

1.7. TANIMLAR

Ebeveyn Reddi: Ebeveyn reddi, ebeveynin çocuğuna sunduğu sıcaklık, sevgi ve şefkatte bir gerileme yahut noksanlıktır. Ebeveyn reddi, duygu iletiminden uzak ve soğuk, düşmancıl ve saldırgan, kayıtsız, umarsız, ihmal edici ve son olarak da farklılaşmamış reddedici olmak üzere dört farklı biçimde gerçekteştirilebilir.¹

Yakın İlişki: Yakın ilişki bireylerin, başta aile içinde olmak üzere birbirlerine karşı duydukları ilişkilerinin bütünü kapsayan ilişkilerdir.²

Aldatma: Sadakatsizlik, mevcut ilişki dışındaki kişilerle yaşanan duygusal veya fiziksel paralel bir ilişkinin yaşanması ve mevcut birlikteliğin beklentilerinin yok sayılmasıdır.³⁴

---

¹Ronald Rohner, Abdul KHALEQUE, :Handbookfor The Study of Parental Acceptance and Rejection (4.Ed). **Storrs: Rohner Research Publications.** 2005.

²Haydeh Faraji, **Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travması, Yakın İlişkilerdeki Psikolojik Eğilimler ve Romantik İlişkilerdeki İstismar Davranışının İncelenmesi**, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016.

³Mehmet Zihni Sungur, **Sen, ben ve aramızdaki her şey: "şeytan üçgeni" aşk-evlilik-sadakatsizlik**. Goa Yayınları, s. 201-216, 2009.

⁴Stephen Drigotas, William Barta The Cheating Heart: Scientific Explorations of Infidelity, Current Directions in **Psychological Science**, Volume 10, Number 5, October 2001, 177 – 180.

İKİNCİ BÖLÜM KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1.EBEVEYN KABUL RED KURAMI (EKAR)

Rohner, ebeveyn tutumlarının, çocuğa ait davranışınönemli bir yordayıcısı olduğunu ileri sürerek ve kişilik oluşumunu bu zeminde açıklayan ebeveyn kabul-red (EKAR) kuramını oluşturmuştur. Bu kurama, psikolojik işleyiş ve gelişimi ebeveyn-çocuk ilişkisi üzerinden açıklamaktadır. Bu ilişkinin kalitesi, ebeveyn kabulü (sevgi) ve reddi (sevgi eksikliği) ile karakterize olmuştur. EKAR kuramı fenomenolojik bir yaklaşım olarak, bireyin davranışlarının, yaşadığı olaylardansa bireyin bu olayları nasıl anlamlandığı ile ilgilenmektedir⁵. Ebeveynlerin nasıl davrandığı önemli olmakla birlikte daha çok önem atfedilen şey çocukların ebeveynlerine ait bu davranışları nasıl algılandığı ve yorumlandığıdır.

EKAR kuramı ebeveyn kabul ve reddinin temel nedenlerini, sonuçlarını ve ilişkilerini açıklamayı ve dolayısıyla bu ilişkilerin potansiyel sonuçlarını tahmin etmeyi amaçlayan bir sosyalleşme teorisi olarak tanımlanmaktadır⁶. Kuram, çocuk ve yetişkinlerde ebeveyn reddinin psikolojik uyum ve davranış örüntülerinde yaratmış olduğu olumsuz etkileri ön görmeye çalışmaktadır⁷.

Ebeveyn ve çocuk arasındaki ilişkilerin önemi ve bu ilişkilerin çocuğun psikolojik ve sosyal gelişimi üzerinde önemli etkisinin olduğu düşünüldüğünde; çocukluk döneminde belki de en belirleyici faktörler ebeveyn davranışları olduğu ortaya çıkmaktadır [6]. EKAR kuramı bu davranışları sıcaklık ve kontrol olmak üzere iki boyutta açıklamaktadır. Sıcaklık boyutu, kabul ve reddi olumlu ve olumsuz olmak üzere iki kutuplu boyutta değerlendirilmektedir. Ebeveyn kabulü, ebeveynin çocuğa karşı sevgi, şefkat, ilgi, destek sunarak onun için konforlu bir ortam oluşturduğuanlamına gelmektedir. Ebeveyn reddi ise, ebeveynin çocuğuna

---

⁵ Abdul Khaleque, & Ronald Rohner Reliability of measures assessing the pancultural association between perceived parental acceptance-rejection and psychological adjustment. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 33, 2002, 8698.

⁶ Ronald Rohner. *The warmth dimension: foundations of parental acceptance rejection theory*. Newbury Park, CA: Sage. Pp. 135-150, 1986.

⁷ Ronald Rohner. The parental "acceptance-rejectionsyndrome:" Universal correlates of perceivedrejection. *American Psychologist*, 59(8), 2004, 830-840.

sunduğu sıcaklık, sevgi ve şefkate bir gerileme yahut noksanlığa işaret etmektedir.

Aileler üç yolla olumlu kutup özellikleri olan sevgi, ilgi, bakım vb. nitelikleri sunma güçlüklerini ortaya koymaktadırlar; düşmanca ve saldırgan, soğuk ve şefkatsiz ya da ihmalkar ve kayıtsız tutum ve davranışlar sergileyerek. Ayrıca ebeveyn reddi bu üç yolun yanı sıra, ebeveynlerin çocuklarına olumlu davranmalarına karşın çocukların kendilerini reddedilmiş hissetmeleri ya da ebeveynlerin farkında olmadan çocuklarına reddedici (farklılaşmış ret) davranmalarını içeren fenomenolojik özelliklere sahiptir.

EKAR kuramında kontrol boyutu ise, bir ucunda özerlik ya da serbestlik tanıma kutbunun diğer ucunda kısıtlama kutbunun olduğu iki kutuplu bir boyuttur. Kontrol boyutu, ebeveynlerin çocukları ne ölçüde kısıtladıklarını ya da sınırlandırdıklarını ve bu sınırlamaları ne ölçüde dayattıklarını ifade etmektedir. Çocuklarının davranışlarını seyrek bir biçimde kontrol eden ebeveynler izin verici bir diğer ifade ile düşük düzeyde kontrollü ebeveynler olarak adlandırılırken, çocuklarının davranışlarını yönlendiren, değiştiren ya da manipüle eden ebeveynler kısıtlayıcı (yüksek düzeyde kontrollü) olarak kabul edilmektedir. EKAR kuramında ebeveyn kabul-reddinin çocukları üzerinde ömürleri boyunca kişiliklerinin ve diğer kişilerle olan ilişkilerinin şekillenmesinde derin bir etkiye sahip olduğu varsayılmaktadır.

Ebeveyn kabul ve reddinin, çocuklar üzerinde hem uzun ve hem de kısa süreli etkileri bulunmaktadır. Gereksinimleri ebeveynleri tarafından yeterince karşılanmadığında çocukların, duygularını ortaya koyuş biçimleri ve davranışlarını farklılaşma eğilimi göstermektedir. Çocukların büyüyüp yetişkin bireyler haline geldiklerinde, güvenlik duygusuna ne denli sahip olabildikleri, çocukluk çağlarında ebeveynleri ile olan ilişkilerinin objektif kalitesi kadar bu ilişkiyi algılayış biçimlerinden de etkilenmektedir. Çocuklukta reddedilme yaşantılarıyla karşı karşıya kalan bireyler kendilerini kaygılı ve korkulu hissetmektedirler ve olumsuz duyguların yetişkinlik çağlarına kadar süren etkileri bulunabilmektedir.

Ebeveynleri tarafından reddedilen çocukların yedi temel özellik sergilediği belirtilmektedir. Bunlar, sorunlar karşısında öfkelenmek, saldırganlık; bağımlılık, düşük öz yeterlilik ve düşük öz-saygı, duygusal dengesizlik, duygusal tepkisizlik ve dünyaya yönelik olumsuz düşüncelerdir. Buna karşı Annebabaları tarafından kabul edilen çocukların gerek sosyal gerekse duygusal açıdan uyumlu, yeterli öz güvene sahip, bağımsız, dünyaya ve geleceğe yönelik olumlu düşünceleri olan

çocuklar oldukları bilinmektedir⁸⁹. Çocukluk çağlarından ebeveynleri tarafından reddedilen çocukların, ebeveynleri tarafından kabul edilen çocuklara kıyasla ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinde, daha yüksek düzeyde ve sıklıkta davranış problemleri gösterebildikleri ve depresyona girmeye daha yatkın oldukları bulgulanmıştır¹⁰. Aynı zamanda bu reddedilme yaşantılarının, çocukların kişilik gelişimini üzerinde de olumsuz etkiler bırakarak kalıcı hasara yol açabildiği bilinmektedir¹¹¹². Farklı kültürler, dil, cinsiyet ve ırklarda yapılan çalışmalar da ebeveyn ikisi tarafından kabul edilmeye ve reddedilmeye dair yaşantıların, sonuçlarının değişmez nitelikler sergilediğini göstermiştir¹³¹⁴.

2.1.1. Ebeveynliğin Sıcaklık Boyutu

Çocuklar gelişim süreçleri boyunca, temel bakım verenleri olan ebeveynleri tarafından farklı düzeylerde ilgi, sevgi ve sıcaklık görmektedirler. Çocuğun elde ettiği ilgi, sevgi ve sıcaklık düzeyini belirleyen ise anne babanın çocuğa karşı kabul edicilik ve reddedicilik düzeyleridir. Bunun yanı sıra çocuğun anne baba tarafından iletilen bu ilgi ve sıcaklığı nasıl değerlendirdiği de ebeveynleriyle çocuk arasındaki duygusal bağın niteliğini etkilemekte ve dolayısıyla çocuğa yansımaları olmaktadır. Çocuk ve ebeveynleri arasındaki duygusal bağın kalitesi, yani ebeveynlerin kabul edicilik ve reddedicilikleri ve bunun yanı sıra çocuğun ebeveyn tarafından sunulan kabul ve ret yaşantılarını nasıl algıladığı; ebeveyn çocuk etkileşimleri sırasında açığa çıkan sözel yahut sözel olmayan, duygusal, bilişsel yahut fiziksel olabilen tutum ve davranışlarda gözlemlenebilmektedir. Bir uçta ebeveynin çocuğu kabulünü yansıtan ilgi sevgi ve sıcaklığın olduğu yaklaşım diğer ucun ise ilgi, sevgi ve sıcaklık eksikliği ile fiziksel

---

⁸Khaleque & Rohner, **a.g.e.**, 2002.

⁹Ronald Rohner, Abdul KHALEQUE, :Handbookfor The Study of ParentalAcceptance and Rejection (4.Ed). **Storrs: Rohner Research Publications**, pp. 137-186, 2005.

¹⁰Rohner&Khaleque, **a.g.e.**, 2005, s. 137-186

¹¹Ronald Rohner, *TheyLove Me, TheyLove Me Not: A WorldwideStudy of the Effects of ParentalAcceptance and Rejection*. New Haven, CT: HRAF Press. 1975.

¹²Rohner, **a.g.e.**, 1986, s.136-150.

¹³Rohner & Khaleque **a.g.e.**, 2002.

¹⁴Ronald Rohner ve Robert Veneziano, "Perceived Paternal Acceptance, Paternal Involvement, and Youths' Psychological Adjustment In A Rural, Biracial Southern Community". **Journal of Marriage and Family**, 1998, 60: 335-343.

yahut sözel incitcilik barındıran reddedici yaklaşım, ebeveynliğin sıcaklık boyutunu oluşturmaktadır¹⁵.

Ebeveyn reddi, duygu iletiminden uzak ve soğuk, düşmancıl ve saldırgan, kayıtsız, umarsız, ihmal edici ve son olarak da farklılaşmamış reddedici olmak üzere dört farklı biçimde gerçekleştirilebilir¹⁶¹⁷. Farklılaşmamış red, aleni, belirgin ve net bir davranışın yokluğuna karşın, çocuğun ebeveyni tarafından gerçekten sevilmediği ya da ilgilenilmediğine dair olan inancıdır. Sıcaklık veyahut düşmanlık ve kayıtsızlık ebeveynlerin içsel ve psikolojik durumlarının yansımalarını belirtmektedir. Anne babalar sıcak, düşmancıl, sabırsız ya da huzursuz olabilirler ya da ebeveynlerin bu içsel durumlarının dışa yansımaları olmasa dahi çocuklar bu şekilde hissettiklerini algılayabilmektedirler. Bunun yanı sıra ebeveynler alenen kayıtsız olabilmekte ya da çocuklar ebeveynleri kısıtlı ilgi sahibi (çocuğun iyilik durumuna karşı) ve kayıtsız algılayabilmektedir¹⁸.

Saldırganlık, bireyin kendisine, diğer bir bireye ya da bir nesneye yönelik incitici davranışlardır. Ebeveynlerin saldırgan davranışlarının büyük çoğunlukla, öfke, düşmanlık, kızgınlık duygularını dışa vuracak şekilde tutum ve davranışlar sergilemeleri sonucu ortaya çıktığı görülmektedir. Ebeveynler saldırgan davranışlarını sözel ve davranışsal biçimlerde ortaya koyabilmektedir. Vurma, çimdikleme, itme, sarsma, fırlatma gibi davranışlar ebeveynler tarafından ortaya konulan saldırgan davranışlardan bazılarıdır. Alay etme, küfür etme, bağırma, aşağılayıcı ve fazla eleştirel tutumlar sergileme ise ebeveynler tarafından ortaya konulan saldırganlığın sözel biçimleri olarak sıralanabilir¹⁹.

Düşmanlık duygusunun peşi sıra saldırganlık gelirken, kayıtsız ise ihmali yanında taşımaktadır. Ancak içsel motivatör olan kayıtsızlığın ihmalkarlık olarak dışa

---

¹⁵İsmet Öztürk, Anne baba tutumlarının üniversite öğrencilerinin bağımsızlık, duyguları anlama, yakınlık, başatlık, kendini suçlama ve saldırganlık düzeylerine etkisi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.1990(**Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**).

¹⁶Rohner, **a.g.e.**,2004.

¹⁷Rohner&Khaleque, **a.g.e.**, 2005.

¹⁸Rohner&Khaleque, **a.g.e.**, 2005.

¹⁹Nilgün Öngider, **Evli ve boşanmış ailelerde algılanan ebeveyn kabul veya reddinin çocuğun psikolojik uyumu üzerindeki etkileri**. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 2006, (**Yayımlanmamış Doktora Tezi**).

yansıtılması süreci düşmanlık ve saldırganlık ikilisi arasında söz konusu olan süreçten farklılık göstermektedir. Bunun gerekçesi ise ebeveynlerin çocuklarını kayıtsızlıkla ilişkili olmayan pek çok gerekçe dolayısıyla ihmal edebilmeleridir. Örneğin çocuğa karşı olan öfkesini saldırganlığa dönüştürmemekle ilgili yoğun bir uğraşısı olan bir ebeveyn, çocuktan gittikçe uzaklaşarak onu ihmal eder bir tutuma bürünebilir.

İhmal, ebeveynlerin çocuğun maddi ihtiyaçlarını yeterli düzeyde karşılamamasının yanı sıra onun sosyal ve duygusal ihtiyaçlarının giderilmesinde de eksiklik yaşanmasıdır. Düşmanlık hissiyatı saldırganlığı beraberinde getirirken, kayıtsızlık hissi ise ihmal beraberinde hissettirmektedir. Fakat içsel güdüleyici olan kayıtsızlık ve bu duygunun davranışa yansımaları olan ihmal arasında düşmanlıkla saldırganlık arasındaki gibi doğrudan bir ilişki bulunmamaktadır. Bunun nedeni ise ebeveynlerin çocuklarını kayıtsızlıkla ilgisi olmayan birçok durumdan dolayı ihmal etmeleridir. İhmal edici ebeveynlerin genellikle çocuğun yardım taleplerini de görmezden gelme eğiliminde oldukları ya da çocuğun bu taleplerine yönelik dikkatlerinin azalmış olduğu görülmektedir²⁰²¹. Bu ebeveynlerin çocuğa yönelimlerinin kısıtlı olmasının yanı sıra çocuğun kendilerine yönelimine karşı tepkisiz ve yaklaşılmaz olabildikleri de bilinmektedir. Ancak sözü edilen tutum ve davranışların düzeyinin oldukça önemli olduğu akılda tutulmalıdır. Çünkü sıcak ve sevgi dolu ilişkilere sahip olan kabullenici ailelerde bile ara sıra incitici tutum, davranış ve duygularla karşılaşılabilir²².

Ebeveynlerin kabul ve redde ilişkin tutum ve davranışları çocukların tutum ve davranışlarını doğrudan etkilemektedir. Örneğin kabul edici, ilgi ve sevgisini açıkça ileten ebeveynlerin çocukları şefkatli olmaya eğilimli olmaktadır. Reddedici ebeveynlerin ortaya koydukları düşmanlık, kızgın ya da gücenik tutum ve davranışların karşılığında çocukta beliren davranış ise genellikle saldırganlık olmaktadır.

---

²⁰Ronald Rohner, Abdul Khaleque, Benoit Cournoyer, "Introduction to Parental Acceptance-Rejection Theory, Methods Evidence and Implications", www.cspar.uconn.edu2007.

²¹Rohner&Khaleque, **a.g.e.**, 2005.

²²Rohner&Khaleque, **a.g.e.**, 2005.

Ebeveyn kabul reddi incelenirken fenomenolojik perspektife yaslanmak daha güvenilirdir; çünkü gözlemciler ebeveynde aleni ve anlamlı bir saldırganlık gözlemlese dahi çocuk reddedilmişlik duygularıyla boğuşabilmektedir²³.

2.1.2. Ebeveynliğin Kontrol Boyutu

EKAR kuramının sıcaklıktan sonra gelen diğer boyutu kontrol boyutudur. Kontrol boyutunda bir uçta aşırı kontrol, diğer uçta ise özerklik tanıma yer almaktadır. Kontrol boyutunda çocuğun ebeveynlerinin tutum ve davranışlarını kısıtlayıcı yahut izin verici olarak nitelendirmesiyle birlikte bir algının oluşması söz konusudur. Kurama göre, ebeveynler çocuklarının serbestçe davranışlarını ortaya koymalarına izin vererek özerklik tanıdığında izin verici (düşük düzeyde kontrol edici), çocuklarının davranışlarının üzeridedaimi bir denetim kuran ebeveynler ise kısıtlayıcı (aşırı düzeyde kontrol edici) ebeveynler olarak adlandırılmaktadırlar²⁴.

Ebeveynlerin kontrol edici eğilimlerinin genellikle çocuklarının tuvalet eğitimi, evdeki görevleri, belli ahlaki değerleri, saldırgan ve cinsel davranışları gibi alanlarda ortaya çıkmaktayken, izin vericilik pek çok alanda ortaya koyulan bir tutum ve davranış niteleyicisi olmaktadır.²⁵

2.1.3. Ebeveyn Kabul Reddi ile Bağlanma İlişkisi

Çocukluk döneminde ebeveynleri tarafından ret edilen birçok birey sağlıklı bir sosyal ve duygusal uyum geliştirmede zorlanabilmektedir. Bu bireyler romantik ilişkilerinde kaygılı ve kaçınmacı bir yapı sergilemekte, gerçek benliklerini saklamaktadırlar²⁶. Yetişkinlikte, bireylerin bağlanma figürüne yönelik beklentileri daha karmaşıklaşmakta ve farklılaşmaktadır. Bebeklik ve çocukluk döneminde bu

---

²³Rohner&Khaleque, **a.g.e.**, 2005.

²⁴Ronald Rohner, Reliability and validity of the Intimate Partner AcceptanceRejectionQuestionnaire. Manuscript in preparation, Rohner Center for the Study of ParentalAcceptance and Rejection, School of FamilyStudies, University of Connecticut. 2001.

²⁵JulideBilen, Anne-Baba Kabul-Reddinin Psikolojik Uyum Üzerindeki Etkisinin Kimlik Duygusu Açısından İncelenmesi, Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Anabilim Dalı (Danışman: Prof. Dr. Çiğdem Dereboy). 2013, (**Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**)

²⁶ Rohner, **a.g.e.**, 2004.

beklentileri en iyi şekilde ebeveynler karşılamakta ancak ergen ve yetişkinlerde bu ihtiyaç ve beklentilerin ebeveyn dışında kalan diğer önemli insanlar ve bağlanma figürleri tarafından karşılanması gerekmektedir. Bireylerin dünyaya, kendilerine ya da diğer önemli olarak nitelendirdikleri bireylere yönelik oluşturmuş oldukları zihinsel temelleri bu bireylerin bazı durumlar ya da kişilerden kaçınma eğilimi içerisine girmelerine neden olabilmektedir. Gerçekte EKAR kuramına göre bireylerin içinde buldukları dünya ve kendileri ile ilgili düşünceleri onların yaşam biçimlerini şekillendirmektedir. Bu durumun özellikle reddedilen çocuklar ve yetişkinler için belirgin hale geldiği gözlenmektedir. Örneğin, birçok reddedilen birey, karşısındaki bireyin kendisine düşmanca davrandığını algılamaya ve önemli olarak nitelendirdiği kişilerin kendisini reddettiğini ya da değersiz olarak algılandığını düşünme eğilimi içerisine girebilmektedirler. Ayrıca reddedilmiş bireyler çarpıtılmış zihinsel temsilleri ile deneyimleri, olayları ve ilişkileri algılamakta, yorumlamakta ve bu zihinsel temsillere yönelik taleplerde bulunmaktadır. Genellikle bu zihinsel temsilleri yeniden yorumlama ya da kaçınma eğiliminde olmaktadır. Bunlara ek olarak diğer önemli kişiler tarafından reddedildiğini düşünen bireyler kişisel ilişkilerinin güvenilmez, yaralayıcı ve kestirilemez olduklarına yönelik zihinsel şemalar oluşturmaktadırlar. EKAR kuramına göre, reddedilmiş bireyler oluşturmuş oldukları zihinsel temsillerini yeni ilişkilerine taşımakta bu ilişkideki önemli kişilere yönelik güvensizlik problemi yaşamaktadırlar. Bireyler yeni ilişkilerinde aşırı düzeyde uyarılmış davranabilmekte, seçici algıları bu olumsuz temsiller tarafından kontrol edilmektedir. Bireyler bu zihinsel temsiller aracılığı ile ilişkilerine ve kişilere çeşitli yüklemeler yapmakta ve buna göre hareket etmektedirler²⁷. Buradan yola çıkarak ebeveynlerin kendilerine reddedici tutum sergilediğine yönelik algısı olan bireylerin romantik ilişkilerinin başlaması ve sürmesine yönelik çeşitli kehanetlerde buldukları ve kendi gerçek benliklerini sergilemeyi engellediklerini ve yakınlaşmaya yönelik kaçınma davranışında buldukları söylenebilmektedir.

---

²⁷ Ramadan Ahmed, Ronald Rohner, Abdul Khaleque, &Uwe Gielen. **Parental acceptance and rejection: Theory, measures, and research in the Arab world**. Eric Document Reproduction Service No. ED514028, 2011.

2.2. YAKIN İLİŞKİLERLE İLGİLİ PSİKOLOJİK EĞİLİMLER

İlişki sözcük anlamı olarak, iki şey arasında karşılıklı olan ilgi, bağ, münasebet ve bağlantı anlamına gelmektedir. İlişki, kurulduğu iki şey arasındaki duruma göre biçim kazanır. Biz insanlar var olduğumuzu anlayabilmek için en az ikinci bir kişiye ihtiyaç duymaktayız²⁸. Bu nedenle insanı, yalnız yaşayamayan, başkalarıyla birlikte var olan ve yakın ilişkiler arayan tanımlamaktayız. Yakın ilişki kavramı, bazen kişisel bir ilişki, bazen kişisel ilişkilerin özel bir ögesi yahut niteliği, bazen de bir bireyin bir diğerine duyduğu belirli bir duyguyaişaret etmek için kullanılmaktadır. Burada önemli olan, yakın ilişki için her zaman bir “diğer” kişinin varlığının gerekliliğidir²⁹.

Yakın kavramının İngilizcedeki karşılığına bakıldığında bu kavramı ifade eden kelimenin intimacy sözcüğü olduğu görülmekte olup bu sözcük samimiyet, samimi dostluk, samimi davranış anlamlarında kullanılmaktadır³⁰. Intimacysözcüğü, Latince ‘intimus’ kelimesinden türemiştir. En içerideki, en içteki, temel, olmazsa olmaz çok özel ya da kişisel anlamlarına gelir³¹.

Yakınlık sözcüğün günlük dildeki karşılığını yahut karşılıklarını belirleme amacıyla Waring ve arkadaşları (1980) 50 üniversite öğrencisine “yakınlık (samimiyet) sizce ne ifade ediyor” sorusunu sormuşlardır. Verilen yanıtlar doğrultusunda yakınlık ile ilgili dört temel alanın varlığı tespit edilmiştir. Bunlardan ilki araştırmaya katılanların çoğunun belirttiği özel düşünceleri, hayalleri, inançları ve idealleri paylaşmanın yakınlığın önemli bir parçası olduğudur. İkincisi, seksüelliktir. Bu noktada seksüaliteylekastedilen seksüel aktivitelerde bulunmaktan öte sevgi ve bunun ifade edilme yolu olarak seksüel aktivitedir. Araştırmaya katılanlar yakınlıkla ilgili üçüncü alan olarak, kırgınlık, gücenme ve eleştirinin yakınlığın dışında tutulması gereken bileşenler olduğunu çünkü bunların bireylerin arasında soğukluk ve mesafe meydana getirdiğini belirtmişlerdir. Vurgulanan son alan olarak tutarlı bir kişiliğe sahip

---

²⁸ Mustafa Topkara, **Sadece Sevmek Yetmez**, Karma Kitaplar, İstanbul, 2009, s:11.

²⁹Ken Rotenberg, Vicky-Ann Shewchuk, Teresa Kimberley Loneliness sex romantic jealousy and powerlessness. **J Soc Pers Relat** 2001; 18:7-19.

³⁰Friedrich Brockhaus, Der Sprach Brockhaus. Deutsches Bild Wörterbuch. Druck: Carl Ritter-Gmbh & Co.KG., Wiesbaden. 1981.

³¹Milos Popovic, Intimacy And Its Relevance In Human Functioning. **Sexual and Relationship Therapy**. 2005, Vol 20, No. 1, 31-49.

olmanın, benlik saygısının ve bu doğrultuda bireyin ihtiyaç ve eksikliklerine dair bir farkındalığa sahip olmasının yakın ilişkiler kurmada ve sürdürmede önemli esaslar olduğu belirlenmiştir³².

Hendrick ve Hendrick(1983)³³ yakınlığı, iki kişinin erişebileceği yüksek düzeyde bir samimiyet derecesi olarak tanımlarken; Rubenstein ve Shaver (1982)³⁴ ise dürüstlük, karşılıklı kendini açma, bakım verme, sıcaklık, koruma, sadıklık, dikkat ve gücünün verme, öteki bireye karşı savunmayı azaltma (gardını düşürme), ayrılma zorunluluğu karşısında sıkıntı hissetme şeklinde açıklamışlardır.

Brehm (1992)³⁵, yakınlığa sosyal psikolojik açıdan yaklaşmış ve birçok tanım içinde, duygusal bağlılığın yanı sıra davranışsal olarak birbirine bağlı olma ve ihtiyaçların karşılanması bileşenlerini vurgulamıştır. Davranışsal olarak birbirine bağlı olma, bireylerin davranışının öteki üzerindeki karşılıklı etkisi olarak ifade edilmektedir. Yakın kişiler arasındaki birbirine bağlılık sıktır (karşılıklı etkilenme sıklığı), kuvvetlidir (birbirleri üzerinde anlamlı etkide bulunurlar), çeşitlidir (her birey ötekinin yaşamını pek çok ayrı noktada etkiler) ve devamlıdır (bahsi geçen etkiler süre bakımından anlamlı bir zaman dilimine yayılmıştır).

Chelune, Robison ve Kommor (1984), yakınlığı bilişsel cepheden ele alarak açıklamışlardır³⁶. Bu kapsamda yakınlık, iki birey arasındaki, her bireyin ötekinin en içteki görüşlerini bildiği ve anladığı özel ve öznel bir değerlendirme süreci olarak ifade edilmektedir. Hatfield, (1984)düşünceler, duygular ve davranışlar aracılığıyla benzerlik ve farklılıklarının keşfi noktalarına vurguda bulunarak yakınlığı açıklarken; Lewis (1978)ise, karşılıklı kendini açma ve diğer sözel paylaşımlar, diğerinden hoşlanma ve sevginin bildirilmesi ile gösterilmesi gibi davranışsal terimlerle

---

³²Erdal Hamarta, Üniversite Öğrencilerinin Yakın İlişkilerindeki Bazı Değişkenlerin (Benlik Saygısı, Depresyon ve Saplantılı Düşünme) Bağlanma Stilleri Açısından İncelenmesi. Konya: Selçuk Üniversitesi. 2004 (**Yayımlanmamış Doktora Tezi**).

³³Clyde Hendrick, ve Susan Hendrick, Liking,Loving And Relating. **Monterey**. Ca: Brooks. 1983.

³⁴Carin Rubenstein, & Phillip Shaver, In Search of Intimacy. **New York: Delacorte**. 1982.

³⁵Sharon Brehm, Intimate Relationships. İkinci basım. **McGrawHill**, Inc. New York. 1992.

³⁶Gordon Chelune, et. al., Cognitive Interactional model of Intimate Relationships. In V.J. Derlega (Ed.) Communicating, Intimacy and Close Relationships. Orlando,FL: Academic Press. 1984.

açıklamıştır³⁷³⁸. Williams ve Connolly(1997)'e göre yakınlık, yaşam süresince farklı biçimlerde ortaya çıkabilen, insanlar arasındaki duygusal deneyim paylaşımıdır.³⁹Orlofsky (1991)'e ise yakınlığı bireylerin karşılıklılık ve açıklık esaslarıyla güven ve bakım vermekapasiteleri ve bu kapasitelerdeki sürekli gelişim olarak açıklamaktadır. ⁴⁰

Yakınlık; şimdiye kadar yapmış olduğumuz gibi ne olduğuyla tanımlanabileceği gibi, ne olmadığıyla da tanımlanabilir. Bir yere veya ortama ait olmama duygusunun, yalnızlığın ve yabancılaşmanın tersidir. Bunun yanı sıra paylaşma, sırlarını dinleme ve güvenmedir (Mitchell, 1976)⁴¹.

Sharabany (1994)'ye göre yakın ilişki kavramını sekiz boyutta ele alır. İlki, kendini açmanın bir şekli olan kendiliğindenlik ve açık sözlülüktür. İkinci boyut, bilgi sahibi olmak ve duyarlılık göstermektir⁴². Üçüncü boyut, ötekine bağlı olma düzeyi olarak ifade edilebilecek olan bağlanmadır. Dördüncü boyut, sahip olunan ilişkilerin seçkinlik ya da benzersizlik derecesidir. Beşinci boyut, yardım etme ve paylaşım düzeyidir. Altıncı boyut, ötekininincinebilirliğe hazır ve açık olunduğunun gösterilmedüzeyidir. Yedinci boyut, ortak aktivitelerdir. Son boyut ise sadakat ve ötekinin ihanet etmeyeceğine ve gerektiği takdirde yardım edileceğine duyulan güven edilebilecek güvendir.

Moss ve Schwebel (1993) birçok yazarın yaptığı tanımları bir araya getirmiş ve yakın ilişkiyi beş ana ilişkişisel bileşen içeren bir şekilde tanımlamışlardır⁴³. Bunların ilki

---

³⁷Rober Alan Lewis, Emotional Intimacy Among Men. Journal Of Social Issues. 1978, Vol. 34, pp. 108-121.

³⁸ Eleine Hatfield, The dangers of intimacy. In: Communication, intimacy, and close relationships. **Academic Press**, 1984. P. 207-220.

³⁹ Robert Williams, Dennis Connolly. Does learning about the mathematics of gambling change gambling behavior?. **Psychology of Addictive Behaviors**, 1997, 20.1:62.

⁴⁰Jacob Orlofsky, Intimacy status: Theory and Research. In J.E. Marcia, A.S. Waterman, D.R. Mattesson, S.L. Archer and Orlofsky, (eds.), Ego Identity, A handbook for psychosocial research. 1991.

⁴¹ George Frank Mitchell, The Irish Landcape Harper Collins, 1976.

⁴²Ruth Sharabany, Continuities in the Development of Intimate Friendships: Object Relations, Interpersonal, and Attachment Perspectives In R. Erber (Ed), Theoretical Frameworks for Personel Relationships. 1994.

⁴³Barry Moss, ve Andrew Schwebel, "Defining Intimacy in Romantic Relationships" **Family Relations**. 1993. Vol.42(I), p. 317.

yapışma ve bağlantı duygularını içeren yükümlülük iken, ikincisi derin bir koruma arzusu, acıma duygusu, saygı bileşenlerini içeren duygusal yakınlık, üçüncüsü ötekine dair farkındalık, ötekini düşünme, değer ve amaç paylaşımı anlamına gelen bilişsel yakınlık, dördüncüsü aynı mekânı paylaşmaktan seksüel etkinliğe kadar değişen düzeylerde fiziksel karşılaşmaları ifade eden fiziksel yakınlık ve son olarak dakarşılıklı dayanışma ve değişim süreci anlamına gelen karşılıklıdır.

Erikson (1963), insan gelişiminde yakınlığın rolü hakkında yazan ilk teorisyenlerden biridir⁴⁴. Erikson, her devresi çözülmesi gereken farklı tipte psikososyal çatışma ile karakterize, sekiz psikososyal devreye ayrılan bir yaşam süreci teorisi geliştirmiştir. Erikson'un psikososyal gelişimin 6. basamağı olarak tanımladığı yakınlığa karşı yalıtılmış dönemi ergenlik yıllarını kapsar. Genç erişkin; öğretmenlerle ilişkiler arkadaşlık ilişkileri, seksüel ilişkiler, gibi birçok yolla en içteki benliğini açmak için çabalar. Birbirlerine derin ilgi duyan iki ergen bireyin kimliklerinin kaynaşmasına Erikson yakınlık (intimacy) ismini vermiştir. Eğer bu ilişki kurmaya dair çabalar başarı ile sonuçlanmazsa ergen birey kendi içine çekilmeyle sosyal yalıtıma tabi olur.

Harry Stack Sullivan yakınlığı bireylerin onaylanmış ve saygıya değer hissedebilmeleri için doyurulması gereken bir ihtiyaç olarak tanımlamakta ve ortaya çıkış dönemini ergenliğin başları olarak belirlemektedir. Bireyler ötekilerle olan ilişkilerinde, en içteki düşünme ve duygularını da paylaşır aynı zamanda inançları ve değerleri adına onaylanma ararlar⁴⁵.

Psikolojik olarak sağlıklı insanların güdülenme süreçlerini anlamaya çalışan ünlü klinik psikologlardan Abraham Maslow, yakınlık ihtiyacının da bunların arasında olduğu dört hiyerarşik insan ihtiyacının karşılanması gerektiğini açıklamıştır. Maslow'un hiyerarşisi içinde yakınlık ihtiyacı, yemek, giyinme ya da korunma gibi temel ihtiyaçlarının peşi sıra gelen yakınlık ihtiyacın bireyin kendini gerçekleştirme yolundaki gerekliliklerden biri olarak belirlenmiştir⁴⁶.

---

⁴⁴ Erik Homburger Erikson, Youth: Change and challenge. **Basic books**, 1963.

⁴⁵ Gülgün Yanbastı, **Kişilik Kuramları**. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi. 1996.

⁴⁶ Binnur Yeşilyaprak, **Eğitimde Rehberlik Hizmetleri**. 14. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. 2006.

2.2.1. Yakın İlişkinin Gelişimi

Yakın ilişkiler, bireyin gelişimsel sürecinin her evresindeki ihtiyaçlarının (fizyolojik ve psikolojik) karşılanmasında ve kişilik oluşumunda önemli bir role sahiptir. Bireyin yaşamı boyunca kurduğu yakın ilişkilerin kalitesi; iyi-oluş ve yeteneklerini, güven duygusunu, kendini değerli veya değersiz hissetmesini psikolojik ve fiziksel sağlığını, arttırıp azaltabilir⁴⁷.

İnsan yaşamına dair ilk yakın ilişki, anne-bebek ikilisi arasında gelişen yakın ilişkidir. Bebeğin çevreyi keşfetmesine imkan tanıyan, rahat ve koruyucu anne-bebek ilişkisi içinde, bebeğin rahatsızlık ve korku işaretlerinin anne tarafından algılanarak giderildiği ikili bir ilişki gelişir⁴⁸. John Bowlby'ye anne-bebek arasındaki bu önemli bağ ve bu bağa dair fonksiyonlar ve süreçleri tutarlı bir model halinde sunan ilk kuramcıdır.

Bowlby'ye göre bebeklik ve çocukluk çağlarındaki bağlanma davranışları, koruyucu bir bakım verenle kurulan ilişki ve yakınlık aracılığıyla çocuğun hayatta kalmasını ve güvenliğini temin edecek şekilde düzenlenir⁴⁹. Çocuğun kendi bağlanma figürleri olan ebeveynlerine güvenebileceğine ve çevreyi keşfederken onlardan destek alabileceğine olan inancı, iyi bir bağlanma örüntüsünün ve dolayısıyla sağlıklı bir ruhsal gelişimin anahtarı olarak görülür⁵⁰.

Çocuk, kendine dair değerlilik ve değersizlik duyguları ve deneyimleri ile ötekilere yönelik bağlanılabilir ve bağlanılamazlık duygu ve deneyimlerini zihinsel temsiller şeklinde içselleştirir⁵¹. Bu içsel temsiller beklentileri, inançları ve duygusal

---

⁴⁷Ellieen Mavis Hetherington, Intimate pathways: Changing patterns in close personal relationships across time. *Family Relations*, 52(4), 318-331.2003.

⁴⁸Lynne Cooper, Phillip Shaver, ve Nancy Collins, Attachment Styles, Emotion Regulation And Adjustment In Adolescence. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1998, Vol.74, No.5, pp. 1380-1397.

⁴⁹Nancy Collins, Lynne Cooper, Austin Albino, ve Lisa Allard, Psychosocial Vulnerability From Adolescence To Childhood: A Prospective Study Of Attachment Style Differences In Relationship Functioning And Partner Choice. *Journal of Personality*. 2002, Vol. 70:6, pp. 965-1008.

⁵⁰ Collins, *a.g.e.*,2002.

⁵¹Winnie Balkar, Jan Pieter Van OudenHoven, ve Karen Van Der Zee, Attachment Styles, Personality And Dutch Emigrants' Intercultural Adjustment. *European Journal of Personality*. 2004Vol. 18, pp. 387-404.

değerlendirmeleri sistemlerini içerir. Bunlar belli bir düzeye değin bilinçli belli bir düzeyde ise bilinçsiz yaşantılar olarak kabul edilmektedir. Her çocuğun erken dönem, ebeveyn yaşantıları ve deneyimleri ve dolayısıyla içsel temsilleri birbirinden farklı ve benzersizdir. İçsel temsillerin çalışma prensiplerinde tutarlılık yahut duruma uygunluk aranmaz. İşleyişte sabit kurallar olmamasına karşın erken dönem bebek-bakım veren ilişkisinin yapısından devralınan bireye özgü çalışma prensipleri söz konusudur.

Bağlanma çalışmacıları, ebeveynin sıcaklık ve duyarlılığıyla sıkı bir ilişki gösteren 3 tip bağlanma stili belirlemiştir. Bu bağlanma stilleri; güvenli, kaçınan ve kaygılı-kararsız bağlanmadır⁵². Güvenli bağlanma duyarlı, sevgi ve bakım sunabilen ve gereklilik halinde ihtiyaca cevap verebilen ebeveynle kurulan bağlanma türüdür. Ebeveynleriyle kaçınan bağlanma geliştiren çocukların ebeveynlerinin ise, soğuk, reddedici ve ihtiyaç halinde yeterli desteği sunmayan ebeveynler olduğu belirlenmiştir. Kaygılı-kararsız bağlanma ise, bakım vericiliğinde önemli tutarsızlıklar olan ebeveynle ilişkilidir⁵³.

Bireyin beceri ve gereksinimleri gelişimsel süreçle birlikte değiştikçe, ilişkiler de bunlara paralel bir değişim göstermektedirler. Bebeklik döneminde yaşamda kalmanın tek yolu olan ebeveynlere bağıllık geliştirmeye dair anne-baba ilişkilerinin irade dışı nitelikleri baskındır⁵⁴. Buna karşın çocuğun büyüüp gelişmesi, mobilize hale gelmesi ve dolayısıyla sosyal çevresinin gelişmesiyle birlikte çocuğun hayatındayeni bir model olan kendi isteğiyle geliştirdiği ilişkiler yani arkadaşlık ilişkileri başlar. Sullivan'a göre akranlar, çocuk ve ergenlerin sağlıklı sosyal ve duygusal gelişimleri adına olmazsa olmazdır. Akranlar, çocuğa ebeveyn-çocuk ilişkilerinde öğrenilemeyecek olan, farklı bakış açıları geliştirme ve paylaşma becerilerini kazandırır. Çocuk büyüme sürecinin ilerlemesiyle birlikte gün geçtikçe aile üyeleriyle olan teması azalır ve akranlar çocuğun, özellikle de ergenin hayatında merkezi bir role kavuşur. Ergenliğin sonlarına doğru gelindiğinde, ergenlerin arkadaşlıklarında yakınlığın belirgin olarak artmış durumdadır. Ergenler, karşılıklı empati, güven ve aşk gibi yakınlık ihtiyaçlarını karşılamak için, ailesel çevrelerinin dışındaki aynı ve karşı cinsten diğer ergenlerle kurdukları ilişkiler vasıtasıyla yakınlık geliştirirler ve bu durum gelişimin ayrılmaz bir parçasıdır.

---

⁵² Collins, **a.g.e.**,2002.

⁵³ Collins, **a.g.e.**,2002.

⁵⁴ Brett Laursen, William Bukowski, developmental guide to the organisation of close relationships. International **Journal of Behavioral Development**, 1997, 21.4: 747-770.

2.2.2. Yetişkinlikte Yakınlık

Yetişkin bağlanması çocuklukta ebeveyn-çocuk ilişkisinde geliştirilen bağlanmanın bir uzantısıdır. Çocukların doğumları ile birlikte ebeveynleri tarafından fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarının ne düzeyde karşılandığına bağlı olarak yetişkin ilişkilerinde o düzeyde yakınlık kurabilme becerisi geliştirmektedirler. Bireyler erken yaşam dönemlerinde bakıcıları ile kurdukları bağlanma ilişkilerinde ilk yakınlığı kurmaya başlarlar. Diğer bir perspektiften, yakınlık bireyin gelişimsel olgunluğu ve kişilerarası ilişkilerinin şekline bağlı olan değişken olarak tanımlanmaktadır⁵⁵.

Bowlby, bağlanmanın 'beşikten mezara kadar' insan hayatının en önemli bileşeni olduğunu ve erişkinlerin duygusal yaşamında güçlü bir rol oynadığını belirtmiştir. Bowlby (1980)'ye göre yaşam boyu tüm ilişkileri etkileyen en yoğun duyguların birçoğu, bağlanma ilişkilerinin oluşumu, sürdürülmesi, kesintiye uğraması ve yenilenmesi sırasında oluşmaktadır⁵⁶. Bu doğrultuda bir bağın oluşması aşık olma olarak tanımlanırken, sürdürülmesi sevgi, partneri kaybetme ise keder olarak tanımlanmıştır. Benzer şekilde, kaybetme tehlikesinin ortaya çıkışının kaygı uyandırdığı, gerçek kaybın ise kederi açığa çıkardı ve her iki durumun da öfkeyeneden olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte duygusal bağın istikrarlı devamının güvenlik, yenilenmesinin de eğlence kaynağı olarak tecrübe edildiği ifade edilmektedir.

Romantik yakınlık, bireyin ilişkide olduğu ötekiyle bağlılığı ve olumlu duygusal, bilişsel ve fiziksel yakınlık düzeyi olarak tanımlanmaktadır⁵⁷. İnsan gelişiminde, psikolojik ihtiyaçların karşılanması, gelişimsel görevlerin yerine getirilmesi ve ruh sağlığının korunması için bireylerin yakın ilişki yaşanması beklenmektedir⁵⁸.

---

⁵⁵ Bowlby, **a.g.e.**, 2012.

⁵⁶ John Bowlby, Attachment and loss: vol.3: Loss. Hogarth Press and the Institute of **Psychi-Analysis**,1980.

⁵⁷Barry Moss,& Andrew Schwebel, Marriage and Romantic Relationships: Defining Intimacy in Romantic Relationships. **Family Relations**, 42(1), 1993, 3137.

⁵⁸ Misty Hook, How close Are we? Measuring intimacy and examining gender differences. **Journal of Counseling & Development**, 81(4), 2003, 462-472.

Bağlanma stillerinin romantik yakınlığın önemli bir belirleyicileridir⁵⁹. Hazan ve Shaver, bağlanma teorisini ergen ve erişkin romantik bağlanmasındaki bireysel farklılıkların değerlendirilmesinde kullanan ilk kişiler olmuşlardır. Araştırmalarına bebeklikte gözlenen üç bağlanma stiliyle uyumu üç bağlanma kalıbını tespit edebilen, bir kendini ifade ölçeği geliştirerek başlamışlardır ve bu ölçümle tanınan üç tip birey ortaya çıkmıştır⁶⁰.

Güvenli bireyler; yakınlık kurma konusunda rahat olan, diğer insanların desteğini aramaya istekli ve sevildiklerinden, başkaları tarafından değerli görüldüklerinden emin olan kişilerdir⁶¹. Sosyal becerileri yüksek olan bu bireylerin bağlanma figürlerini sıcak, cevap vermeye istekli olarak gördükleri ve ilişkiler hakkında olumlu beklentilere sahip oldukları görülmüştür. Kaygılı-kararsız bireyler, ilişkilerde reddedilme ya da sevilmemeye konusunda kaygılı, buna karşın yakınlık için abartılı istekleri olan, kişisel iyi olma hissi için diğer insanların kabulüne fazlasıyla bağımlı olmaları sebebiyle de diğerlerinin onayını kazanmak için kuvvetli bir arzu duyan, diğer insanları güvenilmez olarak algılama eğilimleri yüksek olan, ancak tüm bu algılanan tehlikelere rağmen bir ilişkiye girme konusunda halen istekli olan kişilerdir⁶². Kaçınan bireyler ise, öz güvene önem veren ve yakınlık kurma ve karşılıklı destek alışverişi, dayanışma konularında problem yaşayan kişilerdir. Bağlanma figürlerini güvenilmez olarak algıladıkları ve diğerlerine bağımlı olmamaya aşırı önem attıkları için; bağlanma ihtiyaçlarını inkâr etmektedirler. Buradaki amaç potansiyel bir reddedilme yaşantısı karşısında olumlu benlik imajı sürdürülebilmektir⁶³. Kaçınan bireyler hayatlarındaki önemli ötekilerin hem kendilerine ve hem de ilişkiye yönelik algıları ile ilgili olumsuz inançlara sahip olduklarından yakınlık kurmaktan kaçınmaktadırlar⁶⁴. Kaçınan bireylerin başkalarına yönelik algılamaları bir yandan olumsuz beklentilerle dolu iken diğer yandan da kuşkucu ve alaycı özellikler göstermektedir⁶⁵. Sonuç olarak

---

⁵⁹ Steve Rholes, & Jeffrey Simpson, **Adult attachment: Theory, research, and clinical implications**. New York: The Guilford Press, 2004.

⁶⁰ Julie Rothbard, Phillip Shaver, continuity of attachment across the life span, 1994.

⁶¹ Nancy Collins, **Responding to need in intimate relationships: Normative processes and individual differences**. In M. Mikulincer & G. S. Goodman (Eds.), Dynamics of Romantic Love: Attachment, Caregiving, and Sex, 2006, (pp. 149–189). New York: Guilford Press.

⁶² Amanda Vicary, & Chris Fraley, Choose your own adventure: Attachment dynamics in a simulated relationship. **Personality and Social Psychology Bulletin**, 33, 2007, 1279-1291.

⁶³ Jeffrey Simpson, et. al., Conflict in close relationships: An attachment perspective. **Journal of Personality and Social Psychology**, 71, 1996, 899-914.

⁶⁴ Vicary & Fraley, **a.g.e.**, 2007.

⁶⁵ Simpson, **a.g.e.**, 1996.

bu bireyler ilişkilerinde güven, yakınlık ve bağlılık duygularını düşük düzeyde yaşarken; kaygı, kıskançlık, vb. olumsuz duyguları yüksek düzeyde yaşamaktadırlar⁶⁶.

Simpson kaçınan bireylerin olumsuz inanç ve beklentileri doğrultusunda bir ilişkiyi başlatmaya yönelik kaçınma sergilerken, kaygılı bireylerin ilişki içinde var olma ve ilişkiyi sürdürme konusunda güçlük yaşadıklarını belirtmektedir. Araştırmalar yetişkin bağlanması ile yakınlık arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır⁶⁷. Güvenli bağlanma stiline sahip bireyler yeterli öz değer duygusuna sahip oldukları ve yaşamlarındaki ötekileri de güvenilir kişiler olarak algıladıkları için ilişkilerinde yakınlık kurmak konusunda kaçınma sergilememektedirler. Bu bireylerin ilişkilerinde kişisel özerkliklerini muhafaza ederken yüksek düzeyde yakınlık deneyimleyebildikleri ve partnerlerinden maddi yahut manevi destek talep ederken istekli ve rahat davranabildikleri gözlenmektedir. Kendini açma konusunda istekli olan güven bireyler, bu yolla eşlerinin de kendini açma davranışlarını desteklemiş olmakta ve ilişki kalitesini yükseltmektedir. İlişkiye dair olumsuz bilişlere sahip olan kaygılı bireyler ise partnerlerinin yakınlığı arttırmasına katkıda bulunmamaktadırlar⁶⁸.

Collins ve Feeney kaygılı bireylerin yakınlık kurmaya karşı duydukları korkuyu kendilerini ilişkide değersiz hissetmeleriyle açıklamaktadır ve romantik ilişkilerinde otantikliklerini kaybetme eğilimleri bulunmaktadır. Romantik ilişkilerdeki kaygının yüksek düzeyde oluşu bireyin partnerine aşırı bağlanma göstermesine yol açmakta dolayısıyla birey ilişkisinde kontrollü ve baskın bir tutuma sahip olma eğilimi göstermektedir. Bu durum ise ilişkideki güven ve uyum üzerinde bozucu bir etkiye neden olmaktadır.

Korkulu bireyler reddedilme korkularından dolayı yakınlık kurmayı istemelerine rağmen bundan kaçınmaktadırlar⁶⁹. Aynı zamanda korkulu bireyler, eşlerini güvenilmez olarak algılamakta, problem yaşanması durumunda mesafeli

---

⁶⁶Nancy Collins, & Stephen Read . Adult attachment, Working Models, and Relationship Quality in Dating Couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58, 1996, 644-663.

⁶⁷Jennifer Neal, & Donna Frick-Horbury. The effects of parenting styles and childhood attachment patterns on intimate relationships. *Journal of Instructional Psychology*, 28(3), 2001, 178-183.

⁶⁸ Nancy Collins, & Brooke Feeney An attachment theory perspective on closeness and intimacy. In D.J. Mashek & A. Aron (Eds.), *Handbook of Closeness and Intimacy* 2004, (pp. 163 –187). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

⁶⁹ Kim Bartholomew, Avoidance of intimacy: An attachment perspective. *Journal of Social and Personal Relationships*. 7, 1990, 147-178.

davranmakta ve duygularını ifade ederken fiziksel temastan kaçınmaktadırlar. Korkulu bireyler eşleri ile yaşadıkları çatışmaları ilişkilerine yönelik bir tehdit olarak algılamaktadırlar ve eşlerinin destek teşebbüslerini kısıyıcı olarak değerlendirmektedirler. Korkulu bireyler çoğunlukla yakınlığı önemli olarak algılamakta ancak kendi ve diğerlerine yönelik olumsuz bilişleri yakınlığa ilişkin duygusal istekliliklerini engellemektedir⁷⁰. Bir kişinin romantik ilişkisinde deneyimlediği yakınlık düzeyi o kişinin fiziksel, duygusal ve psikolojik olarak iyilik haline neden olduğu söylenebilir. Bu nedensellik yapılan araştırmalarca da desteklenmektedir; kişi eğer eşi ile yakınlık kurmada başarısız oluyorsa bu durum bireyde yalnızlık⁷¹, evlilikte memnuniyetsizlik, fiziksel hastalık, depresyon⁷², psikosomatik hastalıklar⁷³, ve cinsel taciz⁷⁴ gibi olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir.

Orlofskyve GinsburgErikson'unpsikososyal gelişim evreleri teorisinden yola çıkarak yetişkinliğe dair "yakınlık, yakınlık öncesi, basmakalıp ilişkiler, sahte yakınlık ve yalıtılmışlık" şeklinde beş yakınlık durumu tanımlamıştır⁷⁵. Burada sözü geçen yakınlık durumlarıErikson'un teorisindeki üç temel kriteri tarafından değerlendirilmektedir; (a) yakın bir kız ya da erkek arkadaşına sahip olma/olmama, (b) süreli romantik ilişkide olma/olmama, (c) akranlar ile yüzeysel ilişkilere karşı derin ilişkilere sahip olma/olmama. Diğer dört durum yalıtılmış olmamayı içermektedir⁷⁶. İlk iki durum yüksek düzeyde yakınlığı ifade etmekteyken, diğer üç durum düşük düzeyde yakınlığı ifade etmektedir. Yalıtılmışlık, sosyal ortamlara karşı kaçınmacılık sergilemek olarak tanımlanmaktadır. Yalıtılmış bireyler, sınırlı

---

⁷⁰ Collins & Feeney, **a.g.e.**, 2004.

⁷¹ Valerian Derlega, **Why loneliness occurs: The interrelationship of social psychological and privacy concepts**. In L. A. Peplau & D. Perlman (Eds.), *Loneliness: A Sourcebook of Current Theory, Research and Therapy*, 1982, (pp. 152-165). New York: Wiley.

⁷² Lan Hickie, at al Perceived dysfunctional intimate relationships: A specific association with the non-melancholic depressive subtype. **Journal of Affective Disorders**, 19,1996, 99-107.

⁷³ Edward Waring, Marriages of patients with psycho- somatic illness. **General Hospital Psychiatry**, 5, 1983, 49-53.

⁷⁴ William Marshall, Intimacy, loneliness and sexual of- fenders. **Behavior Research and Therapy**, 27, 1989, 491-503.

⁷⁵ Orlofsky & Ginsburg, **a.g.e.**,1991.

⁷⁶ Jacob Orlofsky, Intimacy status: Relationship to interpersonal perception. **Journal of Youth and Adolescence**, 5, 1976, 73-88.

ilişkiler kurmakla birlikte, birkaç kişi dışında, etrafında başkalarının olmasına izin vermemektedirler⁷⁷.

Diğer yaklaşımlarda ise yakınlıktan romantik partnerler arasında, ebeveynler ve çocuklar arasında ve arkadaşlar farklı ilişki türlerinde söz edilmektedir. Her ilişki türünün dinamiği kendi içinde değişmekte ve farklılık göstermektedir. Romantik partner yakınlığı cinselliği de barındırırken, ebeveyn-çocuk ya da arkadaşlık ilişkisinde bu durum geçerli değildir⁷⁸.

Reis (2006) ise yakınlık konularını üç başlıkta toplamıştır; (a) bir kendini açma biçimi olarak, (b) fiziksel ifade olarak ve (c) romantik bir ilişkiye adanmışlık olarak. Genel olarak kuramcılar yakınlıkla ilgili ortak bir görüş geliştirememekle birlikte yakınlığı tanımlarken bazı fikir birliklerine varmışlardır. Hemfikir olunan noktalardan biri, yakınlığın bireylerin ilişkilerde yaşadıkları kişilerarası yakınlık düzeyi olmasıyken, bir diğer nokta yakınlığın çok boyutluluğudur.

Bazı araştırmacılar yakınlığı; şefkat, kendini açma, bağlılık ve yakınlık olmak üzere dört bileşenli olduğunu ifade ederlerken⁷⁹, bazı araştırmacılar tarafından yakınlık; kendini açma, bağlılık, etkinlikte bulunma, cinsellik, ve sevgi olarak beş boyutlu bir yapı olarak tanımlanmıştır⁸⁰.

Yakınlığın farklı bileşenlerden oluşan dört boyutlu başka tanımları da vardır; kendini açma, kişisel onaylanma, sevgi ve şefkat ile güven⁸¹. Kendini açma tüm romantik yakınlık tanımlamalarının olmazsa olmaz bileşeni olarak değerlendirilmektedir. Kendini açma; bireyin kişisel bilgileri sayılan; özel yaşantıları ile duygular ve düşüncelerini başkası ile paylaşmasını ifade etmektedir⁸². Aynı zamanda bireyin olası sonuçlara ilişkin sorumluluk üstlenmesini de gerektirmektedir. Kişisel onaylanma, bireyin yaptıklarının anlaşılması ve takdir

---

⁷⁷ Jacob Orlofsky, & Sheila Ginsburg Intimacy status: Relationship to affect cognition. *Adolescence*, 16,1981, 91-100.

⁷⁸ Margaret Clark, & Harry Reis, Interpersonal processes in close relationships. *Annual Review of Psychology*, 39, 1988, 609-672.

⁷⁹ Laurel Downey, Intimacy and the relational self. *The Australian and New Zealand Journal of Family Therapy*, 22(3), 2001, 129-136.

⁸⁰ Shawn Patrick, James Sells Intimacy, differentiation, and personality variables as predictors of marital satisfaction. Family Journal: *Counseling and Therapy for Couples and Children*, 15(4), 2007, 359–367.

⁸¹ Misty Hook et al. How close are we? Measuring intimacy and examining gender differences. *Journal Of Counseling & Development*, 2003, 81.4: 462-472.

⁸² Teru Morton, Intimacy and reciprocity of exchange: A comparison of spouses and strangers. Journal of *Personality and Social Psychology*, 36, 1978, 72-81.

edilmesi anlamına gelmektedir. Kişisel onaylanma, bireylerin iyi oluşlukluk düzeyleri ve kurdukları ilişki üzerinde önemli etkiye sahiptir. Çünkü genellikle bireyler desteklenme ve onay beklentisi içinde ilişkilere yönelmektedirler. Bağlanma kuramı temelinde değerlendirildiğinde, annenin bebeğin ağlamasına yanına giderek ve huzursuzluk yaratan gereksinmeyi doyurarak yanıt vermesi kişisel onaylanma örneğidir⁸³. Sevgi ve şefkat ise, bireyin “özel” olarak nitelendirdiği ötekinin etrafında olmayı isteme ve o kişiye güven ve sevgi duyma konusunda kendini rahat hissetmesi anlamına gelmektedir⁸⁴. Güven, bireyin önceki deneyimlerinin etkisiyle, o an yaşamında var olan önemli ötekinin, gereksinim ve beklentilerini karşılayıp karşılayamayacağına yönelik inancı olarak tanımlanmaktadır. Daha önceki ilişkilerinde gereksinim ve beklentilerinin göz ardı edilmesi sonucu güven duygusunun sarsıntıya uğraması sonraki ilişkilerin de güven içeriğini olumsuz yönde etkilemektedir. Aynı zamanda ötekine duyulan güven düzeyi yakınlık kurma eğilimi ile de ilişkilidir. Güven duymada yaşanan aksaklıklar ilişkiden uzaklaşmaya yol açabilmektedir. Bakım veren bebeğin ihtiyaçlarını yetersiz biçimde karşıladığında yahut karşılamadığında, bebek, o an bakım veren kişinin ya da yaşamına sonradan dahil olacak olan ötekilerin, onun ihtiyaçlarını görmezden geleceği ve karşılamayacağı algıları oluşmaktadır. Kaygılı ve kaçınan bağlanma stillerine sahip bireyler de bu mekanizma nedeniyle, önceki deneyimlerinde yaşadıkları reddedilmenin şimdiki ilişkilerinde de ortaya çıkacağı beklentisi nedeniyle ilişkilerinde güven konusunda problem yaşamaktadırlar.⁸⁵

2.3. ALDATMA

2.3.1. Aldatma Kavramı ve Aldatma Eğilimi

Aldatma, geçmişten günümüze değin evlilikler veyahut farklı türdeki yakın ilişkiler üzerinde bozucu etkiler bırakabilen önemli bir sorun olarak görülmüştür. Özellikle son yıllar ele alındığında, aldatma gerekçesiyle biten evliliklerin sayısında önemli bir artış olduğu görülmektedir. Dolayısıyla aldatma, sosyal bilimciler tarafından

---

⁸³ Lisa Neuwander, Attachment and intimacy: Mediating effects of self-differentiation.. Purdue University, West Lafayette, ABD, 2010, (*Unpublished Doctoral Dissertation*).

⁸⁴ Ellen Berscheid, *Interpersonal attraction*. In G. Lindzey & E. Aronson (Eds.), *The Handbook of Social Psychology*, 3rd edition New York: Random House, 1985 (pp. 413-484).

⁸⁵ Kim Bartholomew, Avoidance of intimacy: An attachment perspective. *Journal of Social and Personal Relationships*. 7, 1990, 147-178.

her daim ilgi gören bir konu olsa dahi, gün geçtikçe daha fazla ilgi çeken ve üzerinde daha fazla araştırma yapılan bir konu haline gelmiştir⁸⁶.

Romantik ilişkilerde partnerleri birbirine bağlayan en önemli etkenlerden biri sadakattir. Ancak ilişki sürecinde, sadakati ortadan kaldıran veya zayıflatan durumlar yaşanabilir. Sadakatsizlik, mevcut ilişki dışındaki kişilerle yaşanan duygusal veya fiziksel paralel bir ilişkinin yaşanması ve mevcut birlikteliğin beklentilerinin yok sayılmasıdır⁸⁷⁸⁸. Aldatmadan söz edildiğindeyse, sadakatsizlik sonucu ortaya çıkan ve dürüstçe olmayan söylem ve davranışlar ifade edilmektedir. Sadakatsizlik bir seçimken, aldatma bu seçim sonucunda ortaya çıkan kaçınılmaz sonuçtur⁸⁹. Aldatmak, kişinin genel olarak ilişki yaşama biçimine önemli bir bilgi kaynağıdır. Bu doğrultuda aldatma bireyin genel kişilik özelliklerinin bir davranış üzerinden ifade edilmesi olarak tanımlanabilir. Sadece bu davranıştan yola çıkılarak, kişilik yapısı hakkında yoruma varılabilir⁹⁰.

Aldatmaya güvensizlik öfke, kızgınlık, hayal kırıklığı misilleme, güven azalması ve şüphe duyma gibi olumsuz nitelikli duygu, düşünce ve davranışlar eşlik eder. Bunlar ilişki kalitesinin düşmesi ve hatta kimi durumlarda ilişkinin sona erdirilmesi veyahut daha fazla güven talep etmeye yönelik olarak ortaya koyulur⁹¹⁹².

Yapılan araştırmalar, boşanma nedenlerinde aldatılmanın ilk üç sırada yer aldığını göstermektedir. Evli kadınların % 50'ye yakınının ve erkeklerin % 50 den fazlasının, evliliklerinin herhangi bir döneminde evlilik dışı ilişki yaşadıkları görülmektedir. Aldatma konusunda yapılan çalışmaların ortak bir bulgusu olarak, erkeklerin kadınlarla kıyaslandığında çok daha yüksek aldatma eğiliminde oldukları görülürken, Shackelford'a göre erkekler aldatmayı kadınların gördüklerinden daha

---

⁸⁶Adem Topkara, External apical root resorption caused by orthodontic treatment: a review of the literature. *European Journal of Paediatric Dentistry*, 2011, 12.3:163.

⁸⁷Mehmet Zihni Sungur, *Sen, ben ve aramızdaki her şey: "şeytan üçgeni" aşk-evlilik-sadakatsizlik*. Goa Yayınları. 2009.

⁸⁸Stephen Drigotas, William Barta The Cheating Heart: Scientific Explorations of Infidelity, Current Directions in *Psychological Science*, Volume 10, Number 5, October 2001, 177 – 180.

⁸⁹ Sungur, *a.g.e.*,2009.

⁹⁰ Topkara, *a.g.e.*,2011.

⁹¹ Robert Bies and Thomas Tripp " The Study of Revenge in the Workplace: Conceptual, Ideological, and Empirical Issues." 2005.

⁹² Warren Jones, Marsha Parsons. *Betrayal in relationships*. 1994.

önemli bir boşanma nedeni olarak görmektedirler⁹³. Boşanmış erkeklerin %40'ı ve boşanmış kadınların %44'ünün evlilikleri sırasında, eşlerini cinsel olarak aldattıklarını belirtilirken, kadınların cinsel birleşme olsun veya olmasın, eşlerinin başka bir kadınla flörtleşmeleri durumunda bile evliliği bitirme eğiliminde oldukları gözlenmektedir⁹⁴. Kinsey ve arkadaşları, evli olan erkeklerin % 36'sı ve evli olan kadınların % 25'inin eşlerini aldattığını bulgularını elde ettikleri çalışmalarında diğer çalışmalara kıyasla daha düşük aldatma oranları sunmalarına karşın, erkeklere ait aldatma düzeyinin yüksekliğinin korunduğu görülmektedir⁹⁵.

Amerika'da yapılan araştırmaya doğrultusunda, evli 100 kadından 25'inin evli her 100 erkekten 70'inin başka bir kişiyle eşini aldattığı görülmektedir. Aldatmanın bu kadar sık yaşanması, boşanma oranlarını da olumsuz etkilemiş; Amerika'da 1955'te %10 civarlarında olan boşanma oranlarının, 1995'e gelindiğinde %52'lere çıktığı görülmüştür⁹⁶. Aldatma karşısında takınılan tutumlarda, aldatılan eşin stresle başa çıkma düzeyinin önem taşıdığı görülmektedir. Stresle baş etme seviyeleri düşük olan eşlerin, ilişkiye karşı daha düşük gösterdiği ve ilişkide aldatma vb. engellerle karşılaşılması halinde evliliği bitirmeye yöneldikleri görülmüştür⁹⁷.

Chanaldatmayı açıklamak üzere Kişilerarası Aldatma Model'ini geliştirmiştir. Kişilerarası Aldatma Modeline göre, iki tür aldatmadan söz etmektedir, bunlar; Kazara Aldatma (Incidental Betrayal) ve Kastı Aldatma⁹⁸. Kazara aldatma söz konusu olduğunda, aldatan partner, başka bireyleri elde etme uğruna, mevcut ilişkisindeki partnerinin asıl güven beklentilerini ihlal etmektedir. Kazara aldatma kendi içinde, egoist aldatma (egoistic betrayal) ve ideolojik aldatma (ideological betrayal) olarak sınıflanabilir. Egoist aldatma söz konusu olduğunda, aldatan partner, mevcut ilişkisindeki partnerine, kişisel çıkarları yüzünden ihanet etmektedir. İdeolojik

---

⁹³ Christian Wiedemann, Evaluation of automatic road extraction. *International Archives Of Photogrammetry and Remote Sensing*, 1997, 32.3:151-160.

⁹⁴ Sungur, *a.g.e.*, 2009.

⁹⁵ Drigotas & Barta, *a.g.e.*, 2001.

⁹⁶ Nevzat Tarhan, *Evlilik Psikolojisi*. Timaş Yayınları, İstanbul, 2011.

⁹⁷ Paul Amato, Bryndl Hohmaan- Marriott, A comparison of high-and low-distress marriages that end in divorce. *Journal Of Marriage and Family*, 2007, 63. 3:621-638.

⁹⁸ MeowLan Evelyn Chan, "Why Did You Hurt Me?" Victim's Interpersonal Betrayal Attribution and Trust Implications. *Review of General Psychology*, 2009, 3, 262-274.

aldatmada ise, aldatan partner, mevcut ilişkisindeki partnerine, yüksek düzeydeki bir hedefi başarmak uğruna ihanet etmektedir.

Kasti aldatmada ise, aldatan partner, ona güven duyan partnerine zarar vermek için, alenen onun güven beklentilerini ihlal etmeyi amaçlamaktadır⁹⁹. Kasti aldatma da kendi içinde, kişisel aldatma ve karşılıklı aldatma olarak sınıflandırılabilir. Kişisel aldatma durumunda, aldatan partner, mevcut ilişkisindeki partnerini, ona zarar vermek adına aldatmaktadır. Karşılıklı aldatmada ise, aldatan partner, mevcut ilişkisindeki partnerine, partnerinin ona daha önceden ihanette bulunmuş olması gerekçesiyle, ihanet etmektedir. Aldatmanın türü ne olursa olsun, farklı boyutlarda hasar ortaya çıkmaktadır. Bu hasar kimi zaman, aldatılan partnerin bakış açısını olumsuz etkilerken, kimi zaman da aldatan partnerin güvenilirliğini zedelemektedir¹⁰⁰.

2.3.2. Kuramlarda Aldatma Kavramı

2.3.2.1.Psikanalitik Kuramda Aldatma

Psikanalitik kuram aldatmayı ödipus ve elektra kompleksleri ile açıklamaktadır. Adını tarihsel bir efsaneden alan ödipus kompleksi, çocuğun karşı cinsteki ebeveyni sahiplenerek onun eşi olmayı ve aynı cins ebeveyni safdışı bırakmayı istemesini ifade etmektedir. Ödipal kompleksin oğlan çocuğu üzerinden anlatım bulmasına karşın, elektra kompleksi dediğimiz psikanalitik kavram aynı sendromun kız çocuğunda tezahür bulmuş halini ifade etmektedir.

Psikanalitik kurama göre bu psikoseksüel gelişim evrelerinden fallik evrenin çözümlenmesi gereken sorunları olan bu komplekslerin çözümlenemediği durumda, bireyler büyüüp birer yetişkin haline geldiklerinde partnerleri ile doyum sağlayabildikleri bir cinsel hayata erişemezler. Bununla birlikte, eğer ki ortalama 3-5 yaşlar arasını kapsayan fallik dönemde cinsellik, çocuğa kirli ve olumsuz bir olgu olarak öğretilmişse bunun yetişkinlik yıllarına yansımaları da (özellikle çocuk sahibi olan çiftlerde, annelik kavramına yapılan yüceltmenin de etkisiyle) bireyin cinsel

---

⁹⁹ Chan, **a.g.e.**,2009.

¹⁰⁰ Chan, **a.g.e.**,2009.

tatmini eşiyle değil, daha düşük statülü yahut düşük değer atfedilen bir kimsede aramasına neden olabilmektedir ¹⁰¹¹⁰².

Ödipal kompleks uygun yollardan çözümlendiğinde ise, çocuk hem cinsi olan ebeveyni idealize ederek onun gibi olmak ve böylelikle karşıt cinsteki ebeveyn gibi bir eş bulmak idealini yaratmaktadır. Bu sayede çocuk, bir yetişkin haline geldiğinde normal bir romantik ilişki kurabilmekte ve mevcut ilişkide tek eşliliği ve istikrarlı doyumunu sürdürebilmektedir ¹⁰³.

Strean (1976) aldatmayı 4 başlık halinde ele alarak açıklamaktadır¹⁰⁴. Bunlar; “ensestiyöz obje olarak eş, biseksüallik ifadesi, süperegoyla mücadele, ortak yaşam karşısında savunma” olarak sıralanmaktadır. Eş kişinin yaşamında enestiyöz obje olarak belirdiğinde, kişinin bilinçdışı ona bakım ve rahatlama sağlayan ebeveyn imajı yüklemektedir. Dolayısıyla ebeveyn haline gelen eşle cinsel ilişki enest ve tabu haline gelmekte, evlilik ilişkisi dışında bir aşk ve cinsellik objesi aranmaktadır. Süperegoyla mücadele kategorisinde, süperegoyun kural, sınırlandırma ve emirleri bilinçdışı eşe yansıtılmakta, güçlü eşin karşısında bağımsızlık kazanmak ise ancak aldatma yoluyla mümkün olmaktadır. Biseksüelliğin ifadesi kategorisinde, aldatan eş bilinçdışı aldatılan eşinin bilinçli düzeyde kıskançlık duyarken, bilinçdışı seviyede aslında beğeni duyacağı yeni bir partner seçerek bilinçdışı biseksüelliğini yansıtarak gizlemektedir. Ortak yaşama karşı savunma kategorisinde ise geçerli olan, eşlerin ikisinin de eleştiriye karşı yüksek duyarlılık gösterdiği bir ilişkide güç ve kontrol gereksinimlerinin doyumunu arayışı olmaktadır. Bu kategorideki aldatma davranışının gizil motivasyonu bağımsızlık arzusudur.

---

¹⁰¹Sigmund Freud, The Basic Writings of Sigmund Freud, Çeviren: Dr. A.A. Brill, New York; **The Modern Library**. 1938.

¹⁰²Didar Kantarcı, Evli bireylerin bağlanma stillerine göre aldatma eğilimleri ve çatışma yönetim biçimlerinin incelenmesi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul. 2009 (**Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**).

¹⁰³Engin Geçtan, Psikanaliz ve Sonrası, Metis Yayınları, İstanbul. 2004.

¹⁰⁴Herbert Strean, The extramarital affair: A psychoanalytic view. **Psychoanalytic Review**, 1976, 63 (1), 101-113.

2.3.2.2.Evrimsel Kuramda Aldatma

Evrim kuramı ortaya koyduğu öncül varsayım olarak insan ırkının heteroseksüel davranışlarının üreme amacı taşıdığını belirtmektedir. Yani evrim kuramına göre cinsel ilişkinin bilinçdışı motivatörü üremek ve neslin devamını sağlamaktır.

Evrim kuramcılarının aldatma davranışını açıklarken, kadının ortaya koyduğu aldatma davranışının ile erkeğin ortaya koyduğu aldatma davranışının birbirinden oldukça farklı olduğunu söyleyerek bunları ayırma yoluna gitmektedir. Erkeğin aldatma davranışını türün devamını sağlamak adına daha çok kadını dölleyerek daha çok çocuğun dünyaya getirilmesi olduğunu belirten evrimsel kuram kadının belirli bir partnerinin olduğu veya hamile olduğu durumda meydana gelen aldatma davranışının “faydalılığına” şüpheyle bakarak, bunun pratik bir değeri olmadığını belirtmektedir. Ancak kadının hali hazırda mevcut bulunan partnerini “daha seçkin” başka bir partner edinerek aldatması durumunda, yapılan davranış faydalı olarak değerlendirilmektedir.

Evrimsel kuramın üzerinde durduğu ikinci varsayım ise “babalığın kesinliği” dir. Babalığın kesinliği varsayımına göre, erkeklerin çocuklarının biyolojik ebeveynleri olup olmadıklarından asla tam olarak emin olamayacak olmalarına karşın, kadınlar doğurganlık yetisinin sahibi konumunda olmaları sonucu böyle bir kaygı taşımamaktadır. Erkekler hiçbir zaman çocuklarının biyolojik babası olduğundan tam olarak emin olamaz. Evrimsel kuram bu noktadan hareketle erkeklerin cinsel aldatma konusunda kadınların ise duygusal aldatma konusunda daha kaygılı olacaklarını öngörmektedir. Bu doğrultuda erkekleri kaygılandıran çocuğun meydana getirilmesi sürecindeki rolleriyken, kadınlar çocuğun bakım sürecine dair kaygılar taşımaktadırlar.

Evrim kuramcılarının üçüncü varsayımının ise “Ebeveyn yatırımı” olduğu görülmektedir. Ebeveyn yatırımı bireyin bütün kaynaklarını çocuğuna yatırması anlamına gelmektedir. Ebeveyn yatırımı kavramı evrimsel psikolojiye dair başka bir kavram olan “eş olma çabası” kavramı ile çatışmaktadır. Eş olma çabası bireyin bütün kaynaklarını (zaman dahil) mevcut ilişki dışında bir cinsel partner aramaya ayırması anlamına gelmektedir. Bu doğrultuda kadınların kaynaklarının büyük çoğunluğunu çocuklarının bakımına ayırmaları nedeniyle, erkeklerin eş olma çabası için daha fazla kaynağa sahip olduğu söylenebilmektedir. Erkeklerin eş olma çabasına ayırabilecekleri daha fazla kaynaklarının bulunması onların başka bir partnere erişim imkanını ve dolayısıyla aldatma olasılıklarını arttırmaktadır. Eş olma çabası erkeklerin

aldatma olasılığını yüksekliği açıklamanın yanı sıra kadınların eş seçimi sürecinde daha yüksek düzeyde seçicilik eğilimi göstermelerini de açıklamaktadır¹⁰⁵¹⁰⁶¹⁰⁷.

2.3.2.3.Bağlanma Kuramında Aldatma

Doğum anından itibaren bebek ile temel bakım vereni arasındaki güçlü duygusal bağ bağlanma olarak adlandırılmaktadır . Bebeklik döneminde kurulan temel bakım veren kişiyle geliştirilen duygusal bağın devamı, yetişkinlikte yaşanan romantik ilişkilerdeki bağlanma süreciyle devam etmektedir. Yetişkin bağlanmasının, bebeklikteki bağlanma ile paralellik gösterdiği bilinmektedir¹⁰⁸. Bir başka deyişle bebeklikte oluşturulan bağlanma stili, yetişkinlikteki romantik ilişkilerde sürdürülmektedir.

Doğum anından itibaren insanın en temel ihtiyaçlarından biri kendini güvende hissetmektir. Bu ihtiyacın doyumunu sağlayan güvenli bir ilişkinin temelinde partnerin duyarlı, yakınlık gereksinimine karşılık veren bir kimse olması bulunmaktadır.Romantik ilişkide partnere ulaşılamadığında yahut mevcut ilişkideki partner yakınlık ihtiyacına karşılık vermediğinde birey kaygılanmakta ve onay/ret yaşantılarına karşı aşırı duyarlı hale gelmektedir.Aranan güvenlik gereksinimlerinin karşılanmaması kişinin yakınlık arayışlarını arttırabildiği gibi bazı durumlarda savunucu bir tutuma yol açabilmekte ve birey partnerinden uzaklaşarak, doyumsuz ilişkinin getirdiği acı ve hayal kırıklığından kaçınmaya çalışabilmektedir¹⁰⁹.

Temelleri bebeklik döneminde atılan ve yetişkinlik yaşantılarındaki romantik ilişki kurma biçimini belirleyen bağlanma sistemialdatma davranışı ile ilişkilidir. Özellikle kaygılı ve kaçınan bağlanma stillerine sahip olan yetişkinlerin ilişkilerinde

---

¹⁰⁵David Buss, Randy Larsen, Drew Westen, & Jennifer Semmelroth, Sex differences in jealousy: Evolution, physiology, and psychology. *Psychological Science*, 1992, 3, 251– 255.

¹⁰⁶ Drigotas & Barta, a.g.e., 2001.

¹⁰⁷Ezgi Demirtaş, ve Esin Tezer, Aldatmaya Yönelik Niyet Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışmaları. *Türk Psikoloji Danışma ve Rehberlik Dergisi*,2013, 4(39), 37-45.

¹⁰⁸ Cindy Hazan, Phillip Shaver, Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological Inquiry*, 1994, 5.1:1-22.

¹⁰⁹Semih Müezzinoğlu, *Romantik ilişkilerde aldatma: Bağlanma boyutları, kişilik özellikleri ve ilişki Bağlanımı*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. 2014. (Yayımlanmamış Doktora Tezi).

yaşadıkları çelişkiler vebağlanmaktan uzak kalmaya yönelik çabalarının aldatma ile ilişkili olduğu belirtilmektedir¹¹⁰. Fiziksel ya da duygusal istismar yahut ihmal yaşantıları sonucu oluşabilen çocukluk çağı travmaları da benzer şekilde bireylerin birer yetişkin haline geldiklerinde yaşadıkları romantik ilişkilerde bağlanma stillerini ve aldatma eğilimlerini etkilemektedir. Bireylerin maruz kaldıkları çocukluk çağı travma düzeyi ve maruz kaldığı travma türü arttıkça yetişkinlik yaşanan romantik ilişkilerdeki aldatma eğilimleri de artmaktadır¹¹¹.

2.3.2.4.Sosyal Mübadele Kuramında Aldatma

Thibaut ve Kelley (1959) tarafından genişletilen, ikili ilişkilerdeki karşılıklı bağımlılığı açıklamak amacı güden Sosyal Mübadele Kuramına “Karşılıklı Bağımlılık Kuramı” da denilmektedir¹¹². Thibaut ve Kelley’e (1959) göre ikili ilişkilerde ortaya çıkan problemler partnerlerin karşılıklı bağımlılıklarına bakılarak açıklanabilir¹¹³. Kuramda ödül, ceza ve kaynaklar arasındaki değiş-tokuş sürecinden söz edilmektedir. Ödül ve bedellerde değerlendirilerek bireylerin ilişkilerde gösterecekleri olası davranışları kestirilebilir¹¹⁴. Kurama göre bireyler, ödülün fazla, bedelin az olduğu ilişkileri tercih etme eğilimindedirler. Ödülün daha fazla olduğu ilişkilerde birey ilişkiyi sürdürme, daha az olduğu ilişkilerde ise ilişkiyi değiştirme veya bitirme eğilimi göstermektedir¹¹⁵. Ödüller olarak sözü geçenler; alınan zevkler, doyumlar ve bireyin hoşlandığı şeylerken bedeller ise maruz kalınanlardır¹¹⁶.

---

¹¹⁰ Müezzinoğlu, **a.g.e.**,2014.

¹¹¹Zeynep Şeyma Çavuşoğlu, **Bağlanma stilleri evlilik uyumu ve aldatma eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesi**. İstanbul, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.2011. (**Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**).

¹¹² Harold Kelley, John Thibaut, **Interpersonal relations: A theory of interdependence**. John Wiley & Sons, 1978.

¹¹³ Kelley & Thibaut, **a.g.e.**,1978.

¹¹⁴Seval Erden-İmamoğlu, **Kişilerarası İlişkiler**. Yeni İnsan Yayınevi, İstanbul, 2009.

¹¹⁵Selim Hovardaoğlu, Sosyal mübadele: Evlilikle ilgili değerlendirmelere etkisi. **Türk Psikoloji Dergisi**, 1986, 11 (36), 12-24.

¹¹⁶ Müezzinoğlu, **a.g.e.**,2014.

CarylRusbult'un Karşılıklı Bağımlılık Kuramı'nı temel alarak ortaya koyduğu yatırım modeli ile sürediden ilişkilerdeki istikrar ve bağlanımı açıklamaktadır¹¹⁷. Bağlanım, bir ilişkiyi sürdürme niyetini ve eğilimini ifade etmektedir. Yatırım modeli ilişkiye bağlanımını belirleyen üç bileşenden söz etmektedir; ilişki doyumu, ilişki dışındaki seçeneklerin niteliği ve ilişkiye yapılan yatırımlar ¹¹⁸.

İlk bileşen varolan ilişkiden bireylerin elde ettiği doyumken, ikinci öge olan ilişki dışındaki seçeneklerin niteliği, arkadaşlarla vakit geçirmek tek gecelik ilişkiler yaşamakya da yalnız kalmak gibi olası seçeneklerin çekiciliğine yönelik bir değerlendirmedir. Üçüncü ve son öge olan yatırımlar ilişkiye doğrudan aktarılan kaynaklar ile bu kaynakların niceliği ve taşıdığı öneme işaret eder. Rusbult'a göre yatırımları içsel ve dışsal olmak üzere iki kategoride ele almaktadır. İçsel yatırımlar; kendini açma, duygusal emek ve zaman harcama gibi doğrudan ilişkiye yönelik yapılan yatırımlarken, dışsal yatırımlar ise; maddi yatırımlar, yapılan etkinlikler, paylaşılan anılar ve ortak arkadaşlar gibi dışsal kaynaklarla ilgilidir ¹¹⁹¹²⁰.

2.3.3. Aldatma Nedenleri

Literatüre bakıldığında aldatmaya ilişkin faktörlerin 3 ana başlık halinde incelendiğini görmekteyiz; ilişkisel faktörler, kişisel etkenler, dışsal etkenler ¹²¹. Kişisel etkenler; ilişkideki merak ve tatmin eksikliği, doyum alınmayan cinsel ilişki gibi gerekçelerdir. Glass ve Wright kadınlar için ilişkideki tatminin aldatma eğilimine önemli derecede etkide bulunduğunu belirtmektedir. Aldatma davranışının ortaya

---

¹¹⁷Caryl Rusbult, Commitment and satisfaction in romantic associations: A test of the investment model. *Journal of experimental social psychology*, 1980, 16(2), 172-186.

¹¹⁸Carly Rusbult, A longitudinal test of the investment model: The development (and deterioration) of satisfaction and commitment in heterosexual involvements. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1983, 45(1), 101.

¹¹⁹ Rusbult, *a.g.e.*, 1980.

¹²⁰ Rusbult, *a.g.e.*, 1983.

¹²¹ Jill Duba, Aaron Kindvatter, Lara Tracy, Treating infidelity: Considering narratives of attachment. *The Family Journal*, 2008, 16:293-299.

koyulmasında bir diğer önemli etken olan cinsel ilişki doyumsuzluğu özellikle erkeklerde¹²²¹²³.

Psikoanalitik ve sosyolojik literatüre bireyler çocukluklarında aşk ve cinselliği iki farklı element şeklinde birbirinden ayırıştırarak öğrenmektedirler. Ancak birey yetişkin hale gelip romantik bir ilişki kurduğunda, bu iki olguyu birleştirmesi beklenmektedir. Buna karşın, partneri ile yaşadığı cinsellikten doyum alamayan ve cinselliği bir başka kişiyle yaşama arzusu duyanlar olabilmektedir. Bu şekilde bir ayrıma giden birey, aşk ve sevgi duygusunu mevcut ilişkisindeki partneriyle yaşarken, cinselliği bir başka partnerde yaşama eğilimi gösterebilir¹²⁴.

İlişkiye hissedilen bağlılık seviyesinin düşük olması da aldatma davranışının nedenlerinden biridir. Yaşanılan ilişkiye hissedilen bağlılık, psikolojik bağlanma ve ilişkiye devam etme motivasyonu bileşenlerinden oluşmaktadır. Buna göre, eşlerine bağlılık düzeyleri daha yüksek olan bireyler; mevcut ilişkilerini korumak için dışarıdan gelen alternatif ilişki potansiyellerini eksiltmek, bu alternatifleri daha az çekici bulmak ve olası bir aldatma durumunda, bu davranışın sonuçlarının ilişkiye ve ilişki yaşadığı kişiye yapacağı etkileri değerlendirmektedirler. Bu olasılıkları düşünen bireylerin, kısa süreli zevkler yerine, uzun süreli olanları tercih ettikleri ve ilişki yaşadıkları kişilere karşı daha fazla bağlılık içinde oldukları görülmüştür¹²⁵.

Aldatma yalnızca sorunlu ilişkilerde karşılaşılan bir olgu değildir, aksine kimi zaman sorunsuz sayılabilecek ilişkilerde de aldatma ile karşılaşılabilir. Cinsel tatminin tam ve bireylerin mutlu olduğu ilişkilerde aldatma durumunda bireyler genellikle; “kendilerine engel olamadıklarını” ya da “karşı tarafın çekim gücünün, direnme güçlerinden daha fazla” olduğunu öne sürülmektedir. Bu tarz durumlarda, ön plana çıkan kavram bilişsel kontroldür. Bilişsel kontrol, hedef yönelimli tutumlar karşısında davranışları şekillendiren ve düzenleyen çeşitli bilişsel kontrol süreçlerinin

---

¹²²David Dollahite, & Nathaniel Lambert, Forsaking all others: *How religious*. 2007.

¹²³Chien Liu, A theory of marital sexual life. *Journal of Marriage and the Family*, 2000,62,363-374.

¹²⁴Mildred Weil, Extramarital Relationships: A Reappraisal, *Journal of Clinical Psychology*, 1975,31 (4), 723 – 725.

¹²⁵ Drigotas & Barta, *a.g.e.*, 2001.

bir arada işlev görmesi olarak tanımlanmaktadır¹²⁶. Bilişsel kontrol, insanların çekici alternatiflerin cazibesine kapılmasına karşı koyan bir bariyer olarak değerlendirilebilir. Ancak bireysel farklılıklar bilişsel kontrol adına da geçerlidir. Dolayısıyla her bireyin bilişsel kontrol düzeyi bir diğerinden farklıdır. Bireylerin çekici insanlarla karşılaştığında bu kişilere otomatik olarak yönelme eğiliminde oldukları buna karşın çekici olmayan bireyler söz konusu olduğunda, bu eğilimin ortadan kalktığı görülmektedir¹²⁷. Aynı zamanda ilginç olan bir diğer bulgu bireylerin, çekici insanlarla sohbet ettikleri sırada bu insanların gözlerine, çekici olmayan insanların gözlerine bakma sürelerine kıyasla daha uzun baktıklarının belirlenmesidir¹²⁸.

Son olarak aldatma sosyal açıdan incelendiğinde normlar ve dini inançların etkisi açığa çıkmaktadır. İlk olgu olarak normlar, aldatmayı, önleyici ve tanımlayıcı olarak ikiye ayrılmaktadır. Önleyici normlar, toplumun benimsediği adetler ve kanunlardan oluşmaktadır Tanımlayıcı normlar ise başka insanların davranışlarının temel alınmasıyla oluşturulmaktadır. Yapılan çalışmalara göre, hoş karşılanmayan ya da yasaklanan bir davranışı, bir başkasının yaptığını gören bireylerin de bu nahoş ve yasaklı davranışı sergileme eğilimi gösterdikleri bulgulanmıştır. Durum aldatma davranışı açısından ele alındığında, yakın çevrelerinde birlikte olduğu kişiyi aldatan bir bireyin olduğu insanların, olmayanlara kıyasla daha fazla aldatma davranışı sergilediği görülmektedir¹²⁹.

---

¹²⁶Keith Payne, Conceptualizing control in social cognition: How executive function modulates the expression of automatic stereotyping. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2005, 89, 488–503. doi: 10.1037/0022-3514.89.4.488

¹²⁷Marco Van Leeuwen, et al. approach to attractiveness: The role of gender. *Manuscript submitted for publication*. 2010.

¹²⁸Ischa Van Straaten, Rob Holland, Catrin Finkenauer, Tom Hollenstein, & Rutger Engels, Gazing behavior during mixed-sex interactions: Sex and attractiveness effects. *Archives of Sexual Behavior*, 2010, 39, 1055–1062.

¹²⁹Bram Buunk, Arnold Bakker, Extradysadic sex: The role of descriptive and injunctive norms. *Journal of Sex Research*, 1995, 32, 313–318.

Aldatmayı etkileyen diğler bir olgu ise dini inançlardır. Birçok dinde aldatmanın yasak olan ve haram olarak nitelendirilmesi kimi bireylerin aldatma davranışı sergilemeden uzak kalmalarını sağlayabilmektedir ¹³⁰¹³¹.

2.3.4. Aldatma Tipleri

2.3.4.1. Yeni Bir Yaşama Kapı Açan Aldatma

Aldatan partnerin içinde bulunduğu ilişkiye bağlılığını kaybetmiş olduğu aldatma tipidir. Aldatan birey partnerine, ilişkiyi sürdürme konusundaki gönülsüzlüğünü açıkça beyan etmekte güçlük yaşamaktadır. Bu aldatma türünde, birey söyleyemediklerini davranışlarıyla dolaylı olarak ortaya koyduğu için, sadakatsizliğin ortaya çıkışı yapanı rahatsız etmemektedir.

2.3.4.2. Üç Bacaklı Aldatma

Bu aldatma tipi adını, romantik ilişkiyi iki bacaklı olarak şematize eden modelden alır. Buna göre ilişki içerisinde sorunlar arttıkça, var olan iki bacak ilişkiyi taşımakta ve sürdürmekte yetersiz kalmaktadır. Bu ilişkide üçüncü birey dengeyi yeniden sağlamak adına ilişkiye dahil edilir. Burada aldatan birey mevcut partneriyle ilişkisini ne tamamen sonlandıracak kadar kötü ne de devam ettirmeye yetecek kadar iyi olarak değerlendirmektedir. Genellikle uzun süren bir aldatma türüdür. Kimi zaman aldatmanın ortaya çıkışına karşın her iki ilişki de varlığını sürdürür.

2.3.4.3. İntikama Amacıyla Yapılan Aldatma

İlişki içinde diğeri tarafından incitilen ve acı çeken partnerin, diğler partneri aynı şekilde incitmek istemesi sonucu ortaya çıkan aldatma türüdür. Genellikle öğrenilmiş olan bir sadakatsizlik durumuna duyulan öfkenin yeterli düzeyde ifade edilememesi yahut uzun zaman önce yapılmış sadakatsizliğin sonradan ortaya çıktığı durumlarda

---

¹³⁰Elliot Dorff, The practice of marriage and family counseling and Judaism. New York: **Routledge**.2008.

¹³¹Nuran Hortaçsu, **İnsan İlişkileri**, Ankara: İmge Yayınları. 1997.

görülür. Aldatılan partnerin benlik saygısı azalmıştır ve aldatma yolu ile hala istenen, beğenilen, çekici biri olup olmadığını görmek amacı taşır. Genellikle kısa sürelidir.

2.3.4.4. Kendini Yeniden Fark Ettirmek Amacıyla Yapılan Aldatma

Bu tür aldatma davranışları genellikle kısa sürelidir, hatta cinsel birliktelik bileşenine sahip olmayabilir. Amaç mevcut ilişki içinde ihmale uğradığı mesajını partnerine iletmektir. Partnerin kıskandırılması ve öfkelenendirilmesi yoluyla kaybedilen ilginin yeniden kazanılacağı umulmaktadır. Mevcut ilişkinin yitirilmesi amaçlanmaz.

2.3.4.5. Yakın İlişkilerden Korkmaya Bağlı Olarak Gelişen Aldatma

Genellikle evlilik dışı romantik ilişkilerde görülen bu aldatma türü, sık tekrarlar. Burada kişi hem yakın ilişkiye gereksinim duymakta hem de kendini bu ilişkiye bırakmaktan korku duymaktadır. Biriyle fazla yakınlaşıldığında birey korkuya kapılmakta ve yeni bir birlikteliğe yönelerek o kişiden uzaklaşmaktadır.

2.3.4.6. Fırsatçılık ya da Deneysel Amaç Taşıyan Aldatma

Cinsel deneyimi kısıtlı bireylerin cinselliğe yönelik merakları nedeniyle yönelebildikleri bir aldatma türü olan fırsatçılık ya da deneysel amaç taşıyan aldatma cinsel deneyimi yüksek olan kişilerde “*Onunla cinsellik nasıl olurdu acaba?*” şeklindeki bir cinsel doymazlık halinden kaynaklanabilir (Sungur, 2009).

2.3.5. Aldatmanın Yıkıcı Etkileri

Her aldatma çiftin ilişkisinin üzerinde kimi zaman geri döndürülemez kimi zamansa onarımı güç yaralar açar. Aldatmanın çiftin ilişkisinin üzerinde bıraktığı olumsuz etkiler;

- Aldatma öncesi süreçte ilişkinin niteliğine
- Aldatılan eşin kişilik örgütlenmesine, aldatılma yaşantısını algılayış biçimine dolayısıyla aldatılmaya ilişkin düşünce ve inançlarına
- Aldatma davranışını ortaya koyan eşin aldatma sonrası sergilediği tutum ve davranışlara
- Sosyal destek miktarına, bağlı olarak farklılıklar göstermektedir.

Aldatmanın çiftlerin yaşamına birden fazla boyutta; evlilik, cinsellik, çocuklar, sosyal destek sistemler, vb. etkileri olur. Dolayısıyla aldatılma bir kayıp yaşantısı olarak değerlendirilebilecek bir olgudur.

2.3.5.1. Partnerin Kayıpları

Çiftler aldatma yaşantısına karşın birlikte kalmaya karar verdiklerinde, yaşanan şey somut düzeyde bir ilişki kaybı olmasa da ilişkiye atfedilen olumlu niteliklerde ciddi düzeyde bir kayıp söz konusu olabilmektedir.

Aldatma yaşantısı sonucu çiftler ve dolayısıyla ilişki dinamiği değişmektedir. Bu nedenle aldatılma sonrasındaki süreç yası tutulması gereken bir kayıp sürecinden farksız olmaktadır. Güven üzerine temellendirilmiş olan eski ilişki yitirilmiştir ve yası tutulacaktır. Dolayısıyla aldatılma yaşantısının ardından gerçekleşen süreç adeta sevilen bir kimsenin kaybının ardından gerçekleşen süreç gibi; şaşkınlık, şok, inkar, öfke, umutsuzluk, çaresizlik, üzüntü gibi tipik yas evrelerini içerebilmektedir.

2.3.5.1.1. Sadakatsizliğe Uğrayan Partnerin Kayıpları

2.3.5.1.1.1. Kimlik Kaybı

“Ben artık eski ben değilim.”

Aldatılma öncesindeki süreçte kendini başarılı, çekici, yeterli, eğlenceli olarak tanımlayabilen partner, aldatılma sonrasında kendini yetersiz, mutsuz, kontrolsüz, istenmeyen olarak algılayabilmektedir. Bu kimlik duygusuna dair yaşanan kayıp aldatılma yaşantısının yarattığına benzer bir acıya yol açabilmektedir.

2.3.5.1.1.2. Özel Olma Duygusunun Kaybı

“Senin için özel kişi olduğumu sanıyordum. Şimdi öyle olmadığını görebiliyorum.”

Burada aldatılan partner aşkın ilk evrelerinde inandığı, “bir elmanın iki yarısı”, “birbiri için yaratılmış” olma vb. inançlarının yanılsama olduğu gerçeğiyle

karşılaşmakta ve idealize edilen ilişkiye dair idealizasyonun çökmesi “özel olma duygusunu” ortadan kaldırmaktadır.

2.3.5.1.1.3. Kendilik Saygısının Kaybı ve Bu Süreçte Eşini Yeniden Kazanabilmek İçin İnanılan Değerlerden Vazgeçme

“Onu geri almak için elimden geleni ardıma koymayacağım.”

Burada aldatılan partner, partnerinin kaybı algısını yanılsamalı bir şekilde ortadan kaldırmak adına kendiliğine dair değerler sisteminde bir kaybı göze almakta ve ilişkiye dahil olan üçüncüyle somut düzeyde yahut fantezi boyutunda bir tür rekabete girmektedir.

2.3.5.1.1.3. Söylenen Yalanlara İnanıldığı ve Sadakatsizliği Görmezlikten Gelmeye Yönelik Çabalar Gösterdiği İçin Hissedilen Kendine Yönelik Öfke ve Suçluluk

“Nasıl bu yalanlara inanacak kadar aptal olabilirim?”

Aldatılan partner aldatmayla ilgili ipucu ve işaretleri fark edemediği yahut da görmezden geldiği için kendine kızmaktadır. Bu nedenle kendini değersiz ve korkak bir birey olarak görmektedir.

2.3.5.1.1.4. Düşünce Süreçleri Üzerinde Kontrol Kaybı

“Sürekli aynı şeyleri düşünüyorum, bu düşünceleri durduramıyorum.”

Aldatılan bireyin zihni sürekli olarak aldatılmış olmakla ilgili düşüncelerle meşguldür. Birey bu konular hakkında daha fazla düşünmek istememekte ancak kendine engel olamamaktadır. Bu düşünceler acı çekmesine ve bu konular hakkında düşünmekten başka bir iş yapamaz hale gelmesine neden olmaktadır.

2.3.5.1.1.5. Tekrarlayan ve Hoşa Gitmeyen Davranışlar Üzerinde Kontrol Kaybı

“Yapmamam gerektiğini bildiğim halde sürekli olarak bunları kontrol ediyorum, bu beni çileden çıkarıyor.”

Aldatılan partner tekrar aldatılmama motivasyonu, tekrarlayıcı biçimde aldatan partnerle ilgili kontrol davranışları sergilemektedir. Güven duygusunun yitimine işaret eden bu tepkiler anlaşılabilir olmakla birlikte, eksilen yahut yiten güveni geri getirme konusunda yardımcı olmamaktadır.

2.3.5.1.1.6. Adalet ve Kontrol Duygusunun Kaybı

“Hiç kimse güvenilir değil, hiçbir şeyi kontrol edemiyorum.”

Ani ve öngörülemez biçimde ortaya çıkan aldatılma, bireyin en başta partnerine ve sonrasında dünyaya karşı olan güvenini sarsmakta, bireyin hayatı üzerindeki kontrol duygusu yitirmekte yahut azalmaktadır. Kişi dış dünyanın bugüne dek geçerli olduğunu sandığı ilkelere göre işlemediği ya da kendisinin iyi şeylere layık olmayan bir kimse olduğu inançları geliştirmektedir.

2.3.5.1.1.7. Başkalarıyla Kurulan Bağın Kaybı

“Yanımda olan, beni destekleyen kimse yok.”

Aldatılmış olmanın verdiği utanç duygusuyla birey herkesin kendisi ve başına gelenler hakkında konuşacağını ve dalga geçeceğini düşünebilmekte, kendisini aşağılanmış hissedebilmektedir.

2.3.5.1.1.8. Amaç ve Yaşama İsteğinin Kaybı

“Bazen aniden hayatıma son vermek ve bu acılardan kurtulmak istiyorum.”

Aldatılan birey, bu yaşantı sonucunda suçluluk, öfke, güvensizlik,, pişmanlık, çökkünlük, utanç duyguları yaşayabilmekte ve duyguların yoğunluğu bireyin direnç seviyesini aştığında özkıyım düşünceleri ortaya çıkabilmektedir.

2.3.5.1.2. Sadakatsizliği Yapan Partnerin Kayıpları

Aldatma davranışını ortaya koyan partner de zaman zaman aldatılan partner gibi mutsuzluk ve çaresizlik duyguları yaşabilmektedir. Aldatan partnerin çoğu kez göz ardı edilen kaygı ve hislerini şöyle özetlemek mümkündür;

1. Şaşkınlık:

Aldatan partnerin zihninin “Bu hale nasıl geldim?” “Bu krizin üstesinden nasıl gelebiliriz?” “Nasıl böyle bir hata yaptım?” vb. sorularla meşgul olduğu dönemdir.

2. Çaresizlik:

Bu evrede aldatan partner mutsuzluğunu ve pişmanlığını dile getirmek dışında elinden gelen bir şey olmadığını düşünerek, partnerinin özrünü kabul etmemesi ve ona inanmaması karşısında çaresizlik hisseder.

3. Belirsizlik:

Bu süreçte aldatan partner içinde bulunduğu olumsuz durumun daha ne kadar süreceğiyle ilgili kaygılarla meşguldür. Bu kaygılara partnerinin de intikam amacıyla onu aldatması gibi olası davranış seçeneklerine dair diğer kaygılar eşlik eder.

4. Öfke:

Bu süreçte aldatma davranışını ortaya koyan partner, eylemi gerçekleştirenin kendisi olmasına karşın eylemin ortaya konmasında tek sorumlunun kendisi olmadığını, aldatılan partnerin de burada payı olduğunu kabul etmesi gerektiğini düşünmektedir. Sorumluluğun adil şekilde paylaşılmasına dair bu talep yalnızca partnere yöneltilmez, aynı zamanda artık suçlayıcı hale gelmiş olan eski sosyal destek sisteminin geri kazanılmasına yönelik motivasyonları olan bir taleptir.

5. Yalnızlık:

Bu süreçte aldatma eylemini gerçekleştiren partner, aldatma öncesi ilişki evresine nazaran kendini oldukça yoğun bir biçimde yalıtılmış ve yalnız olarak algılamaktadır. Bu süreç içerisinde sosyal destek ağlarını da genellikle kaybetmiş durumda olan aldatan yoğun bir yalnızlık duygusuyla tek başına baş etmeye çalışmaktadır.

6. Suçluluk ve Utanç:

Bu sürece gelindiğinde aldatan partner, gerçekleştirmiş olduğu davranışın sorumluluğunu kabullenmiş ve gerek kendisi, gerek partneri, gerekse de içinde buldukları ilişkiye olumsuz yansımaları olan davranışına dair üzüntü, suçluluk ve utanç duyguları yaşamaktadır.

7. Umutsuzluk:

Umutsuzluk evresine gelindiğinde aldatan partnerin artık ilişkinin onarılabileceğine ve eski dinamiklerine yeniden kavuşabileceğine dair inanç ve beklentileri tükenmiştir (Sungur, 2009).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM VE TEKNİKLER

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmada, iki yahut daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin olup olmadığı ve var ise düzeyini belirlemenin amaçlandığı, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Örneklemseçiminde kolay erişilebilir örneklem seçimi yapılmıştır. Araştırmanın evrenini çeşitli illerde yaşayan 18-30 yaş arası üniversite öğrencileri oluşturmuştur.

3.2. ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ

Örneklem grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılında İstanbul ilinde eğitim görmekte olan psikolojik görüşme ve değerlendirmelere uyum sağlayabilecek, araştırmaya gönüllü katılmış 300 üniversite öğrencisi oluşmaktadır.

3.3 ARAŞTIRMADA KULLANILAN VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Veri toplamak için; araştırmacı tarafından geliştirilmiş Kişisel Bilgi Formu, Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği Yetişkin Formu (Yetişkin EKRÖ), Aldatma Eğilimi Ölçeği ve Çok Boyutlu İlişki Ölçeği kullanılmıştır.

3.3.1. Sosyodemografik Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanmış olan sosyodemografik bilgi formu, katılımcılara dair yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi gibi bilgilerden oluşmaktadır.

3.3.2. Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği Yetişkin Formu (Yetişkin EKRÖ)

Ebeveyn kabul/red ölçeği, Rohner ve arkadaşları tarafından 1978 yılında geliştirilen ve katılımcıların çocukluk dönemlerinde yaşadıkları ebeveyn kabulü ve reddi

yaşantılarını değerlendiren, Likert tipi 1-4 arası puanlanan ölçektir. ¹³² Anne EKRÖ ve Baba EKRÖ olarak adlandırılan iki ölçekten oluşmakta ve anne ile ilişkide algılanmış olan kabul/red Anne EKRÖ; baba ile ilişkide algılanmış olan kabul/red ise Baba EKRÖ ile araştırılmaktadır. 60 maddeden oluşan ölçeğin "sıcaklık", "saldırganlık", "ihmal" ve "red" olmak üzere dört alt ölçeği bulunmaktadır. Bu dört alt ölçeğin toplanması ile elde edilen toplam puan, bireyin anne veya babası ile ilişkisinde ne kadar kabul/red algıladığının genel bir ölçümünü vermektedir. Ölçeğin Türkiye örneklemindeki güvenilirlik ve geçerlik çalışması hem normal hem de klinik örneklemeler üzerinde Varan (2003) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğuna ilişkin yeterli kanıt mevcuttur.

3.3.3. Aldatma Eğilimi Ölçeği (AEÖ)

Aldatma Eğilimi Ölçeği, Sosyal Mübadele Kuramı'nın (Thibault ve Kelley, 1959; Akt: Azizoğlu –Binici ve Hovardaoğlu, 1996) genel görüşlerinden yola çıkılarak Polat (2006) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin güvenilirliği için cronbach alfa ve iki yarım güvenilirliğine bakılmış ve cronbach alfa katsayısı 0.95, iki yarım güvenilirliği de 0.95 olarak bulunmuştur. Aldatma Eğilimi Ölçeği'ndeki 30 maddeden 12'si (4, 9, 10, 11, 14, 16, 17, 18, 20, 23, 27 ve 28. maddeler) ters kodlama gerektirmektedir. Düz kodlanan maddeler, aldatma eğilimini işaret eden (örneğin, "Eşimle düzenli aralıklarla cinsel ilişkiye giremediğimde (iş seyahatleri vs.), bu dönemlerde başkasıyla birlikte olmayı deneyebilirim."); ters kodlanan maddeler ise aldatma sayılmayan davranış ve eğilimleri ifade eden (örneğin, "Eşim bana zaman ayırmasa da, hayatıma başka bir partneri almayı düşünmem") maddelerdir. Ölçekten alınan yüksek puan aldatma eğiliminin arttığına işaret etmektedir.

3.3.4. Çok Boyutlu İlişki Doyum Ölçeği (ÇBİDÖ)

Çok Boyutlu İlişki Doyum Ölçeği 2002 yılında Snell ve arkadaşları tarafından yakın ilişkilerdeki psikolojik eğilimler kavramının saptanması amacıyla geliştirilmiştir. ¹³³ Bu ölçek, 60 sorudan oluşan beş basamaklı likert tipi bir ölçektir. Bir tarafta bulunan "benim için hiç uygun değil" ifadesi bir puan, diğer tarafta bulunan "benim için çok

¹³² AbdulKhaleque, Rohner P. Ronald and Laukkala Helena. "Intimate partner acceptance, parental acceptance, behavioral control, and psychological adjustment among Finnish adults in ongoing attachment relationships." *Cross-Cultural Research* 42.1 (2008): 35-45.

¹³³ Snell Jr, W. E., M. Schicke, and T. Arbeiter. "The Multidimensional Relationship Questionnaire: Psychological dispositions associated with intimate relations." *New directions in the psychology of intimate relations: Research and theory*. Cape Girardeau, MO: Snell Publications (2002).

uygun" ifadesine ise beş puan verilmektedir. Ölçeğin alt ölçekleri "ilişkide kendine güven", "ilişkiye saptantı", "içsel ilişki kontrolü", "ilişki farkındalığı", "ilişki kaygısı", "ilişki girişkenliği", "ilişki depresyonu", "dışsal ilişki kontrolü", "ilişki izlenimi ayarlama", "ilişki korkusu", "ilişki doyumu", "ilişki güdüsü" olarak adlandırılmıştır. Katılımcılar, maddeleri hâlihazırda birlikte oldukları kimseleri düşünmek suretiyle yanıtlamışlardır. ÇBİDÖ'den 12 farklı puan alınmakta ve puanların artması, ilgili boyutun arttığı anlamına gelmektedir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması Büyükşahin (2005) tarafından yapılmış ve Cronbach Alpha katsayısı 0,81 olarak saptanmıştır.¹³⁴

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

3.4.1. İstatistiksel Değerlendirme

Çalışma yapılırken veriler, sayısal olarak bilgisayara aktarılmış ve Sosyal Bilimler için İstatistik Paket Programı (Statistical Package for Social Sciences-SPSS 25.0) programıyla istatistiksel analizi elde edilmiştir. Analizden önce, verilerin normal dağılım incelemesi yapılmıştır. Değişkenler ile Örneklem grubunun normallik dağılımı analizi Basıklık-Çarpıklık değerleri kontrolünde yapılmış ve bütün ölçekler normal dağılım göstermiştir. Tüm ölçek ve alt ölçek değerleri -2, +2 arasında olup, normal dağılımı göstermektedir.¹³⁵ Analizin güvenilirlik seviyesi %95 olarak esas alınmıştır. İki bağımsız değişken testi olarak kabul edilen T-Testi, niceliksel verileri karşılaştırmada parametrik iki grup farkını analiz etmek için kullanılmıştır. Pearson Korelasyon analiziyle ölçekler arasındaki ilişki test edilmiştir.

---

¹³⁴ Ayda Büyükşahin. "The multidimensional relationship questionnaire: A study of reliability and validity." *Turkish Journal of Psychiatry* 16.2 (2005): 1-9.

¹³⁵ Darren George and Paul Mallery, *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 17.0 Update, 10th. 2010.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölüm, Sosyodemografik Bilgi Formu ile toplanan verilerin analizi bulgularını içermektedir.

Tablo 1.Örneklem Grubunun Sosyodemografik Değişkenlere Göre Dağılımı

		F	%
Yaş	18	27	9,0
	19	22	7,3
	20	54	18,0
	21	60	20,0
	22	81	27,0
	23	28	9,3
	24	16	5,3
	25	12	4,0
	Toplam	300	100,0
Cinsiyet	Kadın	159	53,0
	Erkek	141	47,0
	Toplam	300	100,0
Eğitim Durumu	Lisans	300	100,0
	Toplam	300	100,0
Çalışma Durumu	Evet	217	72,3
	Hayır	83	27,7
	Toplam	300	100,0
Maddi Gelir Memnuniyeti	Evet	204	68,0
	Hayır	96	32,0
	Toplam	300	100,0

Bilinen Rahatsızlığınız Var Mı	Evet	52	17,3
	Hayır	248	82,7
	Toplam	300	100,0
Psikiyatrik Rahatsızlığı Var Mı	Evet	32	10,7
	Hayır	268	89,3
	Toplam	300	100,0
AileŞiddet	Evet	26	8,7
	Hayır	274	91,3
	Toplam	300	100,0
Kaza Yaralanma	Evet	44	14,7
	Hayır	256	85,3
	Toplam	300	100,0

Tabloda görüldüğü üzere, örneklem grubuna katılanların %9'u 18 yaşında, %7.3'ü 19 yaşında, %18'i 20 yaşında, %20'si 21 yaşında, %27'si 22 yaşında, %9.3'ü 23 yaşında, %5.3'ü 24 yaşında, %4'ü 25 yaşında, %53'ü kadın, %47'si erkek, %99.7'si lisans mezunu, %72.3'ü çalışıyor, %27.7'si çalışmıyor, %68'i maddi gelirinden memnun, %32'si maddi gelirinden memnun değil, %17.3'ünün bilinen bir rahatsızlığı var, %82.7'sinin bilinen bir rahatsızlığı yok, %10.7'sinin psikiyatrik rahatsızlığı var, %89.3'ünün psikiyatrik rahatsızlığı yok, %8.7'sinin ailesinde şiddet var, %91.3'ünün ailesinde şiddet yok, %14.7'sinde kaza yada yaralanma var, %85.3'ünde kaza yada yaralanma yok.

Tablo 2. Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Alt Boyutlarının Betimsel İstatistikleri

	N	Min	Maks	$\bar{X}$	Ss.
İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma	300	18	55	35,35	7,21
İlişki Doyumu	300	9	45	27,91	7,67
İlişki Korkusu Kaygısı	300	18	49	30,90	5,49
İlişkide Kendine Güven	300	5	24	14,12	3,66
Dışsal İlişki Kontrolü	300	7	18	11,71	2,51
İlişki Girişkenliği	300	4	19	11,85	3,20
İçsel İlişki Kontrolü	300	6	17	10,82	2,56
İlişki İzlenimi Ayarlama	300	8	25	15,51	3,55

Tabloda görüldüğü üzere, İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma Ölçeği Ortalaması 35,35 (ss=7,21), İlişki Doyumu Ölçeği Ortalaması 27,91 (ss=7,67), İlişki Korkusu Kaygısı Ölçeği Ortalaması 30,90 (ss=5,49), İlişkide Kendine Güven Ölçeği Ortalaması 14,12 (ss=3,66), Dışsal İlişki Kontrolü Ölçeği Ortalaması 11,71 (ss=2,51), İlişki Girişkenliği Ölçeği Ortalaması 11,85 (ss=3,20), İçsel İlişki Kontrolü Ölçeği Ortalaması 10,82 (ss=2,56), İlişki İzlenimi Ayarlama Ölçeği Ortalaması 15,51 (ss=3,55)dir.

Tablo 3. Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne ve Alt Boyutlarının Betimsel İstatistikleri

	N	Min	Maks	$\bar{X}$	Ss.
Ebeveyn Kabul/Red-Anne	300	60	191	113,16	32,77
Sıcaklık/Şefkat-Anne	300	20	66	38,46	11,22
Düşmanlık/Saldırganlık-Anne	300	15	60	29,83	12,01
İhmal/Kayıtsızlık-Anne	300	15	55	28,45	11,87
Ayrışmamış Red-Anne	300	10	33	16,42	5,37

Tabloda görüldüğü üzere, Ebeveyn Kabul Red-Anne Ölçeği Ortalaması 113,16 (ss=32,77), Sıcaklık Şefkat-Anne Ölçeği Ortalaması 38,46 (ss=11,22), Düşmanlık Saldırganlık-Anne Ölçeği Ortalaması 29,83 (ss=12,01), İhmal Kayıtsızlık-Anne Ölçeği Ortalaması 28,45 (ss=11,87), Ayrışmamış Red-Anne Ölçeği Ortalaması 16,42 (ss=5,37)dir.

Tablo 4. Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne ve Alt Boyutlarının Betimsel İstatistikleri

	N	Min	Maks	$\bar{X}$	Ss.
Ebeveyn Kabul/Red-Baba	300	86	188	141,91	19,16
Sıcaklık/Şefkat-Baba	300	21	76	48,01	11,11
Düşmanlık/Saldırganlık-Baba	300	16	52	35,46	7,40
İhmal/Kayıtsızlık-Baba	300	17	54	34,50	8,12
Ayrışmamış Red-Baba	300	12	40	23,94	5,89

Tabloda görüldüğü üzere, Ebeveyn Kabul Red-Baba Ölçeği Ortalaması 141,91 (ss=19,16), Sıcaklık Şefkat-Baba Ölçeği Ortalaması 48,01 (ss=11,11), Düşmanlık Saldırganlık-Baba Ölçeği Ortalaması 35,46 (ss=7,40), İhmal Kayıtsızlık-Baba Ölçeği

Ortalaması 34,50 (ss=8,12), Ayrışmamış Red-Baba Ölçeği Ortalaması 23,94 (ss=5,89)dür.

Tablo 5. Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Anne ve Alt Boyutlarının Betimsel İstatistikleri

	N	Min	Maks	$\bar{X}$	Ss.
AldatmaEğilimiÖlçeği	300	39	128	96,01	19,93

Tabloda görüldüğü üzere, Aldatma Eğilimi Ölçeği Ortalaması 96,01 (ss=19,93)dir.

Tablo 6.Örneklemin Anne Reddi Değişkenine Göre Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Alt Ölçekleri Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığı İçin Yapılan Bağımsız t-Testi Analizi Sonucu

Grup1		N	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	P
İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma	Anne Reddi Olan Grup	53	39,43	8,12	4,709	298	0,000
	Anne Reddi Olmayan Grup	247	34,47	6,69			
İlişki Doyumu	Anne Reddi Olan Grup	53	23,68	8,21	-4,565	298	0,000
	Anne Reddi Olmayan Grup	247	28,81	7,26			
İlişki Korkusu Kaygısı	Anne Reddi Olan Grup	53	33,49	5,92	3,880	298	0,000
	Anne Reddi Olmayan Grup	247	30,34	5,24			
İlişkide Kendine Güven	Anne Reddi Olan Grup	53	11,45	4,30	-6,207	298	0,000
	Anne Reddi Olmayan Grup	247	14,70	3,24			
Dışsal İlişki Kontrolü	Anne Reddi Olan Grup	53	12,77	2,52	3,451	298	0,001
	Anne Reddi Olmayan Grup	247	11,49	2,45			
İlişki Girişkenliği	Anne Reddi Olan Grup	53	9,51	3,92	-6,215	298	0,000
	Anne Reddi Olmayan Grup	247	12,35	2,79			
İçsel İlişki Kontrolü	Anne Reddi Olan Grup	53	9,96	2,43	-2,702	298	0,007
	Anne Reddi Olmayan Grup	247	11,00	2,56			
İlişki İzlenimi Ayarlama	Anne Reddi Olan Grup	53	15,26	4,41	-0,562	298	0,574
	Anne Reddi Olmayan Grup	247	15,57	3,35			

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişkiyeYüksekDüzeydeOdaklanma Alt Boyutundan almış oldukları puanların, anne reddi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Anne Reddi olan grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p<0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişkiDoyumu Alt Boyutundan almış oldukları puanların, anne reddi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Anne Reddi olmayan grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p<0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişkiKorkusuKaygısı Alt Boyutundan almış oldukları puanların, anne reddi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Anne Reddi olan grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p<0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişkideKendineGüven Alt Boyutundan almış oldukları puanların, anne reddi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Anne Reddi olmayan grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p<0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun DışsallilişkiKontrolü Alt Boyutundan almış oldukları puanların, anne reddi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Anne Reddi olan grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p<0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişkiGirişkenliği Alt Boyutundan almış oldukları puanların, anne reddi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Anne Reddi olmayan grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p<0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İçsellilişkiKontrolü Alt Boyutundan almış oldukları puanların, anne reddi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden

Anne Reddi olmayan grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun ilişkilizlenimi Ayarlama Alt Boyutundan almış oldukları puanların, anne reddi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p > 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 7.Örneklemin Anne Reddi Değişkenine Göre Aldatma Eğilimi Ölçeği Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığı İçin Yapılan Bağımsız t-Testi Analizi Sonucu

Grup1		N	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	P
Aldatma Eğilimi Ölçeği	Anne Reddi Olan Grup	53	105,42	18,88	3,872	298	0,000
	Anne Reddi Olmayan Grup	247	94,00	19,60			

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Aldatma Eğilimi Ölçeğinden almış oldukları puanların, anne reddi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Anne Reddi olan grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablo 8. Örneklemin Baba Reddi Değişkenine Göre Çok Boyutlulu İlişki Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığı İçin Yapılan Bağımsız t-Testi Analizi Sonucu

Grup		N	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	P
İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma	Baba Reddi Olan Grup	94	36,06	6,77	1,165	298	0,245
	Baba Reddi Olmayan Grup	206	35,02	7,39			
İlişki Doyumu	Baba Reddi Olan Grup	94	26,07	6,22	-2,826	298	0,005
	Baba Reddi Olmayan Grup	206	28,74	8,13			
İlişki Korkusu Kaygısı	Baba Reddi Olan Grup	94	32,02	5,43	2,417	298	0,016
	Baba Reddi Olmayan Grup	206	30,38	5,45			
İlişkide Kendine Güven	Baba Reddi Olan Grup	94	13,41	3,36	-2,279	298	0,023
	Baba Reddi Olmayan Grup	206	14,45	3,75			
Dışsal İlişki Kontrolü	Baba Reddi Olan Grup	94	11,97	2,62	1,188	298	0,236
	Baba Reddi Olmayan Grup	206	11,60	2,46			
İlişki Girişkenliği	Baba Reddi Olan Grup	94	11,16	2,87	-2,534	298	0,012
	Baba Reddi Olmayan Grup	206	12,16	3,30			
İçsel İlişki Kontrolü	Baba Reddi Olan Grup	94	10,19	2,32	-2,888	298	0,004
	Baba Reddi Olmayan Grup	206	11,10	2,62			
İlişki İzlenimi Ayarlama	Baba Reddi Olan Grup	94	16,03	3,74	1,714	298	0,088
	Baba Reddi Olmayan Grup	206	15,28	3,45			

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma Alt Boyutundan almış oldukları puanların, baba reddi değişkenine göre

anlamli bir Şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel aĥıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamli bir farklılık görölmemiŐtir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişkiDoyumu Alt Boyutundan almış oldukları puanların, baba reddi değişkenine göre anlamli bir Şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Baba Reddi olmayan grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel aĥıdan $p<0,01$ düzeyinde anlamli bir farklılık görölmüŐtür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişkiKorkusuKaygısı Alt Boyutundan almış oldukları puanların, baba reddi değişkenine göre anlamli bir Şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Baba Reddi olan grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel aĥıdan $p<0,01$ düzeyinde anlamli bir farklılık görölmüŐtür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişkideKendineGüven Alt Boyutundan almış oldukları puanların, baba reddi değişkenine göre anlamli bir Şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Baba Reddi olmayan grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel aĥıdan $p<0,01$ düzeyinde anlamli bir farklılık görölmüŐtür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Dışsal İlişki Kontrolü Alt Boyutundan almış oldukları puanların, baba reddi değişkenine göre anlamli bir Şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel aĥıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamli bir farklılık görölmemiŐtir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişkiGirişkenliği Alt Boyutundan almış oldukları puanların, baba reddi değişkenine göre anlamli bir Şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Baba Reddi olmayan grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel aĥıdan $p<0,05$ düzeyinde anlamli bir farklılık görölmüŐtür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İçselİliŐkiKontrolü Alt Boyutundan almış oldukları puanların, baba reddi değişkenine göre anlamli bir Şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Baba Reddi olmayan grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel aĥıdan $p<0,01$ düzeyinde anlamli bir farklılık görölmüŐtür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişki İzlenimi Ayarlama Alt Boyutundan almış oldukları puanların, baba reddi değişkenine göre anlamli bir Şekilde

farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 9.Örneklemin Baba Reddi Değişkenine Göre Aldatma Eğilimi Ölçeği Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığı İçin Yapılan Bağımsız t-Testi Analizi Sonucu

Grup		N	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	P
Aldatma Eğilimi Ölçeği	Baba Reddi Olan Grup	94	104,11	11,83	4,933	298	0,000
	Baba Reddi Olmayan Grup	206	92,32	21,73			

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Aldatma Eğilimi Ölçeğinden almış oldukları puanların, baba reddi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Baba Reddi olan grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p<0,01$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablo 10.Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığı İçin Yapılan Bağımsız t-Testi Analizi Sonucu

Cinsiyet		N	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	P
İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma	Kadın	159	36,02	7,52	1,721	298	0,086
	Erkek	141	34,59	6,78			
İlişki Doyumu	Kadın	159	27,14	8,03	-1,834	298	0,068
	Erkek	141	28,77	7,18			
İlişki Korkusu Kaygısı	Kadın	159	31,38	5,69	1,637	298	0,103
	Erkek	141	30,35	5,22			
İlişkide Kendine Güven	Kadın	159	13,84	3,67	-1,443	298	0,150
	Erkek	141	14,45	3,64			
Dışsal İlişki Kontrolü	Kadın	159	11,80	2,60	0,625	298	0,532
	Erkek	141	11,62	2,41			
İlişki Girişkenliği	Kadın	159	11,74	3,34	-0,600	298	0,549
	Erkek	141	11,96	3,05			
İçsel İlişki Kontrolü	Kadın	159	10,67	2,54	-1,077	298	0,283
	Erkek	141	10,99	2,58			
İlişki İzlenimi Ayarlama	Kadın	159	15,76	3,47	1,284	298	0,200
	Erkek	141	15,23	3,63			

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup

t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişki Doyumu Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişki Korkusu Kaygısı Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişkide Kendine Güven Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Dışsal İlişki Kontrolü Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişki Girişkenliği Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İlişki İzlenimi Ayarlama Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 11.Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Aldatma Eğilimi Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığı İçin Yapılan Bağımsız t-Testi Analizi Sonucu

Cinsiyet		N	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	P
Aldatma Eğilimi Ölçeği	Kadın	159	95,71	20,77	-0,279	298	0,781
	Erkek	141	96,35	19,01			

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Aldatma Eğilimi Ölçeğinden almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 12.Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği- Anne ve Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığı İçin Yapılan Bağımsız t-Testi Analizi Sonucu

Cinsiyet		N	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	P
Ebeveyn Kabul/Red-Anne	Kadın	159	110,40	33,87	-1,551	298	0,122
	Erkek	141	116,27	31,32			
Sıcaklık/Şefkat-Anne	Kadın	159	37,07	10,46	-2,302	298	0,022
	Erkek	141	40,04	11,86			
Düşmanlık/Saldırganlık-Anne	Kadın	159	29,23	12,50	-0,909	298	0,364
	Erkek	141	30,50	11,45			
İhmal/Kayıtsızlık-Anne	Kadın	159	27,62	12,28	-1,283	298	0,200
	Erkek	141	29,38	11,36			
Ayrışmamış Red-Anne	Kadın	159	16,48	5,67	0,198	298	0,843
	Erkek	141	16,35	5,03			

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Ebeveyn Kabul/Red-Anne Ölçeğinden almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi

sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere,örneklem grubunun Ebeveyn Kabul/Red-Baba ölçeğinden almış oldukları puanların, anne reddi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Kadın grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Düşmanlık/Saldırganlık-Anne alt boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İhmal/Kayıtsızlık-Anne Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Ayrışmamış Red-Anne Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablo 13.Örneklemin Cinsiyet Değişkenine Göre Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Baba ve Alt Boyutu Puanları Arasındaki Farkın Anlamlılığı İçin Yapılan Bağımsız t-Testi Analizi Sonucu

Cinsiyet		N	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	P
Ebeveyn Kabul/Red-Baba	Kadın	159	144,52	20,18	2,523	298	0,012
	Erkek	141	138,97	17,56			
SıcaklıkŞekat-Baba	Kadın	159	47,99	11,16	-0,027	298	0,979
	Erkek	141	48,03	11,09			
Düşmanlık/Saldırganlık-Baba	Kadın	159	36,26	7,15	2,002	298	0,046
	Erkek	141	34,55	7,59			
İhma/İKayıtsızlık-Baba	Kadın	159	35,39	8,37	2,027	298	0,044
	Erkek	141	33,50	7,72			
AyrışmamışRed-Baba	Kadın	159	24,87	6,09	2,945	298	0,003
	Erkek	141	22,89	5,49			

Tablodan da anlaşılacağı üzere,örneklem grubunun Ebeveyn Kabul/Red-Baba ölçeğinden almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Kadın grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun SıcaklıkŞekat-Baba Alt Boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucundan, gruplar arasında istatistiksel açıdan $p>0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun Düşmanlık/Saldırganlık-Babaalt boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Kadın grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p<0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, örneklem grubunun İhma/İKayıtsızlık-Baba alt boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden

Kadın grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablodan da anlaşılacağı üzere,örneklem grubunun Ayrışmamış Red-Baba alt boyutundan almış oldukları puanların, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi analizinden Kadın grubun daha fazla puan aldığından dolayı istatistiksel açıdan $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablo 14. Aldatma Eğilimi Ölçeği Puanlarıyla Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Aldatma Eğilimi Ölçeği
İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma	r	,380**
	p	0,000
	N	300
İlişki Doyumu	r	-,387**
	p	0,000
	N	300
İlişki Korkusu Kaygısı	r	,335**
	p	0,000
	N	300
İlişki Kendin Güven	r	-,316**
	p	0,000
	N	300
Dış İlişki Kontrolü	r	,308**
	p	0,000
	N	300
İlişki Girişkenliği	r	-,381**
	p	0,000
	N	300
İçsel İlişki Kontrolü	r	-,327**
	p	0,000

	N	300
İlişkilizlenimiAyarlama	r	,412**
	p	0,000
	N	300

Tabloda görüldüğü üzere, Aldatma Eğilimi Ölçeği ile Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

İlişkiyeYüksekDüzeydeOdaklanmatoplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.380$, $p<.01$).

İlişkiDoyumu toplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.387$, $p<.01$).

İlişkiKorkusuKaygısıtoplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.335$, $p<.01$).

İlişkideKendineGüventoplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.316$, $p<.01$).

DışsalİlişkiKontrolü toplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.308$, $p<.01$).

İlişkilizlenimiAyarlama toplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.381$, $p<.01$).

İçsellilişkiKontrolü toplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.327$, $p<.01$).

İlişkilizlenimiAyarlama toplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.412$, $p<.01$).

Tablo 15. Aldatma Eğilimi Ölçeği Puanlarıyla Ebeveyn Kabul/Red-Anne Ölçeği Ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Aldatma Eğilimi Ölçeği
Ebeveyn Kabul/Red-Anne	r	,173**
	p	0,003
	N	300
Sıcaklık/Şekate	r	-,412**
	p	0,000
	N	300
Düşmanlık/Saldırganlık	r	,351**
	p	0,000
	N	300
İhmal/Kayıtsızlık	r	,342**
	p	0,000
	N	300
Ayrılmamış/Red-Anne	r	,373**
	p	0,000
	N	300

Tabloda görüldüğü üzere, Aldatma Eğilimi Ölçeği ile Ebeveyn Kabul/Red-Anne Ölçeği ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

Ebeveyn Kabul/Red-Anne Ölçeği toplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.173$, $p<.01$).

Sıcaklık/Şefkat-Anne toplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.412$, $p<.01$).

Düşmanlık/Saldırganlık-Anne toplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.312$, $p<.01$).

İhmal/Kayıtsızlık-Anne toplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.342$, $p<.01$).

Ayrışmamış Red-Anne toplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.373$, $p<.01$).

Tablo 16. Aldatma Eğilimi Ölçeği Puanlarıyla Ebeveyn Kabul/Red-Baba Ölçeği Ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	Aldatma Eğilimi Ölçeği	
Ebeveyn Kabul Red B	r	,306**
	p	0,000
	N	300
Sıcaklık Şekât B	r	-,270**
	p	0,000
	N	300
Düşmanlık Saldırganlık B	r	,447**
	p	0,000
	N	300
İhmal Kayıtsızlık B	r	,451**
	p	0,000
	N	300
Ayrışmamış Red B	r	,323**

p	0,000
N	300

Tabloda görüldüğü üzere, Aldatma Eğilimi Ölçeği ile Ebeveyn Kabul/Red-Baba Ölçeği ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

Ebeveyn Kabul/Red-Baba Ölçeği toplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.306$, $p<.01$).

Sıcaklık/Şefkat-Baba toplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.270$, $p<.01$).

Düşmanlık/Saldırganlık-Baba toplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.447$, $p<.01$).

İhmal/Kayıtsızlık-Baba toplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.451$, $p<.01$).

Ayrışmamış Red-Baba toplam puanı ile **Aldatma Eğilimi Ölçeği** puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.323$, $p<.01$).

Tablo 17. Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Alt Boyutu Puanlarıyla Ebeveyn Kabul/Red-Anne Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Ebeveyn KabulRed- Anne	Sıcaklık/ Şefkat- Anne	Düşmanlık/Saldır- ganlık-Anne	İhmal/Kayı- tsızlık- Anne	Ayrışmamış Red-Anne
İlişkiyeYüksek DüzeydeOdakla- nma	r	,210**	-,296**	,368**	,380**	,239**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	300	300	300	300	300
İlişkiDoyumu	r	-,183**	,391**	-,354**	-,361**	-,343**
	p	0,001	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	300	300	300	300	300
İlişkiKorkusuKa- ygısı	r	,133*	-,310**	,271**	,281**	,234**
	p	0,021	0,000	0,000	0,000	0,000

	N	300	300	300	300	300
İlişkide Kendin Güven	r	-,219**	,322**	-,386**	-,380**	-,307**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	300	300	300	300	300
zDışsal İlişki Kontrolü	r	,185**	-,226**	,312**	,336**	,159**
	p	0,001	0,000	0,000	0,000	0,006
	N	300	300	300	300	300
İlişki Girişkenliği	r	-,208**	,304**	-,345**	-,384**	-,283**
	p	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	300	300	300	300	300
İçsel İlişki Kontrolü	r	-,113*	,344**	-,271**	-,258**	-,232**
	p	0,050	0,000	0,000	0,000	0,000
	N	300	300	300	300	300
İlişki İzlenimi Ayarlama	r	0,043	-,363**	,210**	,185**	,139*
	p	0,462	0,000	0,000	0,001	0,016
	N	300	300	300	300	300

Tabloda görüldüğü üzere, Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Alt Boyutu ile Ebeveyn Kabul/Red-Anne Ölçeği ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma toplam puanı ile Ebeveyn Kabul/Red-Anne Ölçeği puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.210$, $p<.01$).

İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma toplam puanı ile Sıcaklık/Şefkat-Anne puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.296$, $p<.01$).

İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma toplam puanı ile Düşmanlık/Saldırganlık-Anne puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.368$, $p<.01$).

İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma toplam puanı ile İhmal/Kayıtsızlık-Anne puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.380$, $p<.01$).

İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma toplam puanı ile Ayrışmamış Red-Anne puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.239$, $p<.01$).

İlişki Doyumu toplam puanı ile Ebeveyn Kabul/Red-Anne Ölçeği puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.183$, $p<.01$).

İlişkiDoyumu toplam puanı ile Sıcaklık/Şefkat-Anne puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.391, p<.01$).

İlişkiDoyumu toplam puanı ile Düşmanlık/Saldırganlık-Anne puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.354, p<.01$).

İlişkiDoyumu toplam puanı ile İhmal/Kayıtsızlık-Anne puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.361 p<.01$).

İlişkiDoyumu toplam puanı ile Ayrışmamış Red-Anne puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.343, p<.01$).

İlişki Korkusu Kaygısı toplam puanı ile Ebeveyn Kabul/Red-Anne Ölçeği puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.133, p<.01$).

İlişki Korkusu Kaygısı toplam puanı ile Sıcaklık/Şefkat-Anne puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.310, p<.01$).

İlişki Korkusu Kaygısı toplam puanı ile Düşmanlık/Saldırganlık-Anne puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.271, p<.01$).

İlişki Korkusu Kaygısı toplam puanı ile İhmal/Kayıtsızlık-Anne puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.281 p<.01$).

İlişki Korkusu Kaygısı toplam puanı ile Ayrışmamış Red-Anne puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.234, p<.01$).

İlişkide Kendine Güven toplam puanı ile Ebeveyn Kabul/Red-Anne Ölçeği puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.219, p<.01$).

İlişkide Kendine Güven toplam puanı ile Sıcaklık/Şefkat-Anne puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.322, p<.01$).

İlişkide Kendine Güven toplam puanı ile Düşmanlık/Saldırganlık-Anne puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.386, p<.01$).

İlişkide Kendine Güven toplam puanı ile İhmal/Kayıtsızlık-Anne puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.380 p<.01$).

İlişkide Kendine Güven toplam puanı ile Ayrışmamış Red-Anne puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.307, p<.01$).

Dışsal İlişki Kontrolü toplam puanı ile Ebeveyn Kabul/Red-Anne Ölçeği puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.185, p<.01$).

Dışsal İlişki Kontrolü toplam puanı ile Sıcaklık/Şefkat-Anne puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.226, p<.01$).

Dışsal İlişki Kontrolü toplam puanı ile Düşmanlık/Saldırganlık-Anne puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.312, p<.01$).

Dışsal İlişki Kontrolü toplam puanı ile İhmal/Kayıtsızlık-Anne puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.336, p<.01$).

Dışsal İlişki Kontrolü toplam puanı ile Ayrışmamış Red-Anne puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.159, p<.01$).

İlişki Girişkenliği toplam puanı ile Ebeveyn Kabul/Red-Anne Ölçeği puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.208, p<.01$).

İlişki Girişkenliği toplam puanı ile Sıcaklık/Şefkat-Anne puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.304, p<.01$).

İlişki Girişkenliği toplam puanı ile Düşmanlık/Saldırganlık-Anne puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.345, p<.01$).

İlişki Girişkenliği toplam puanı ile İhmal/Kayıtsızlık-Anne puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.384, p<.01$).

İlişki Girişkenliği toplam puanı ile Ayrışmamış Red-Anne puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.283, p<.01$).

İçsel İlişki Kontrolü toplam puanı ile Ebeveyn Kabul/Red-Anne Ölçeği puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.113, p<.01$).

İçsel İlişki Kontrolü toplam puanı ile Sıcaklık/Şefkat-Anne puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.344, p<.01$).

İçsel İlişki Kontrolü toplam puanı ile Düşmanlık/Saldırganlık-Anne puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.271, p<.01$).

İçsel İlişki Kontrolü toplam puanı ile İhmal/Kayıtsızlık-Anne puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.258, p<.01$).

İçsel İlişki Kontrolü toplam puanı ile Ayrışmamış Red-Anne puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.232, p<.01$).

İlişki İzlenimi Ayarlama toplam puanı ile Sıcaklık/Şefkat-Anne puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.363, p<.01$).

İlişki İzlenimi Ayarlama toplam puanı ile Düşmanlık/Saldırganlık-Anne puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.210, p<.01$).

İlişki İzlenimi Ayarlama toplam puanı ile İhmal/Kayıtsızlık-Anne puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.185, p<.01$).

İlişki İzlenimi Ayarlama toplam puanı ile Ayrışmamış Red-Anne puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.139$, $p<.01$).

Tablo 18. Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Alt Boyutu Puanlarıyla Ebeveyn Kabul/Red-Baba Ölçeği ve Alt Boyutları Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

	Ebeveyn Kabul/Red- Baba	Sıcaklık/Ş efkat- Baba	Düşmanlık/S aldırıcılık- Baba	İhmal/Kayıtsızlık- Baba	Ayrışmamış Red- Baba
İlişkiye Yüksek Düzeyde Odaklanma	r ,130*	-,344**	,256**	,279**	,366**
	p 0,024	0,000	0,000	0,000	0,000
	N 300	300	300	300	300
İlişki Doyumu	r -,203**	,343**	-,391**	-,336**	-,353**
	p 0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	N 300	300	300	300	300
İlişki Korkusu Kaygısı	r ,182**	-,273**	,312**	,300**	,301**
	p 0,002	0,000	0,000	0,000	0,000
	N 300	300	300	300	300
İlişki de Kendin Güven	r -,194**	,408**	-,398**	-,397**	-,353**
	p 0,001	0,000	0,000	0,000	0,000
	N 300	300	300	300	300
Dışsal İlişki Kontrolü	r 0,090	-,319**	,267**	,204**	,279**
	p 0,118	0,000	0,000	0,000	0,000
	N 300	300	300	300	300
İlişki Girişkenliği	r -,164**	,392**	-,380**	-,412**	-,228**
	p 0,004	0,000	0,000	0,000	0,000
	N 300	300	300	300	300
İçsel İlişki Kontrolü	r -,181**	,307**	-,296**	-,302**	-,380**
	p 0,002	0,000	0,000	0,000	0,000
	N 300	300	300	300	300
İlişki İzlenimi Ayarlama	r ,133*	-,268**	,258**	,257**	,260**

p	0,021	0,000	0,000	0,000	0,000
N	300	300	300	300	300

Tabloda görüldüğü üzere, Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Alt Boyutu ile Ebeveyn Kabul/Red-Baba Ölçeği ve Alt Boyutları arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla yapılan Pearson Korelasyon analizi sonucunda;

İlişkiyeYüksekDüzeydeOdaklanma toplam puanı ile Ebeveyn Kabul/Red-Baba Ölçeği puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.130$, $p<.01$).

İlişkiyeYüksekDüzeydeOdaklanma toplam puanı ile Sıcaklık/Şefkat-Baba puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.344$, $p<.01$).

İlişkiyeYüksekDüzeydeOdaklanma toplam puanı ile Düşmanlık/Saldırganlık-Baba puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.256$, $p<.01$).

İlişkiyeYüksekDüzeydeOdaklanma toplam puanı ile İhmal/Kayıtsızlık-Baba puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.279$ $p<.01$).

İlişkiyeYüksekDüzeydeOdaklanma toplam puanı ile Ayrışmamış Red-Baba puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.366$, $p<.01$).

İlişkiDoyumu toplam puanı ile Ebeveyn Kabul/Red-Baba Ölçeği puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.203$, $p<.01$).

İlişkiDoyumu toplam puanı ile Sıcaklık/Şefkat-Baba puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.343$, $p<.01$).

İlişkiDoyumu toplam puanı ile Düşmanlık/Saldırganlık-Baba puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.391$, $p<.01$).

İlişkiDoyumu toplam puanı ile İhmal/Kayıtsızlık-Baba puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.336$ $p<.01$).

İlişkiDoyumu toplam puanı ile Ayrışmamış Red-Baba puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.353$, $p<.01$).

İlişki Korkusu Kaygısı toplam puanı ile Ebeveyn Kabul/Red-Baba Ölçeği puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.182$, $p<.01$).

İlişki Korkusu Kaygısı toplam puanı ile Sıcaklık/Şefkat-Baba puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.273$, $p<.01$).

İlişki Korkusu Kaygısı toplam puanı ile Düşmanlık/Saldırganlık-Baba puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.312$, $p<.01$).

İlişki Korkusu Kaygısı toplam puanı ile İhmal/Kayıtsızlık-Baba puanı arasında pozitif yönde ortadüzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.300$, $p<.01$).

İlişki Korkusu Kaygısı toplam puanı ile Ayrışmamış Red-Baba puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.301$, $p<.01$).

İlişkide Kendine Güven toplam puanı ile Ebeveyn Kabul/Red-Baba Ölçeği puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.194$, $p<.01$).

İlişkide Kendine Güven toplam puanı ile Sıcaklık/Şefkat-Baba puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.408$, $p<.01$).

İlişkide Kendine Güven toplam puanı ile Düşmanlık/Saldırganlık-Baba puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.398$, $p<.01$).

İlişkide Kendine Güven toplam puanı ile İhmal/Kayıtsızlık-Baba puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.397$, $p<.01$).

İlişkide Kendine Güven toplam puanı ile Ayrışmamış Red-Baba puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.353$, $p<.01$).

Dışsal İlişki Kontrolü toplam puanı ile Sıcaklık/Şefkat-Baba puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.319$, $p<.01$).

Dışsal İlişki Kontrolü toplam puanı ile Düşmanlık/Saldırganlık-Baba puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.267$, $p<.01$).

Dışsal İlişki Kontrolü toplam puanı ile İhmal/Kayıtsızlık-Baba puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.204$, $p<.01$).

Dışsal İlişki Kontrolü toplam puanı ile Ayrışmamış Red-Baba puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.279$, $p<.01$).

İlişki Girişkenliği toplam puanı ile Ebeveyn Kabul/Red-Baba Ölçeği puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.164$, $p<.01$).

İlişki Girişkenliği toplam puanı ile Sıcaklık/Şefkat-Baba puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.392$, $p<.01$).

İlişki Girişkenliği toplam puanı ile Düşmanlık/Saldırganlık-Baba puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.380$, $p<.01$).

İlişki Girişkenliği toplam puanı ile İhmal/Kayıtsızlık-Baba puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.412$, $p<.01$).

İlişki Girişkenliği toplam puanı ile Ayrışmamış Red-Baba puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.228$, $p<.01$).

İçsel İlişki Kontrolü toplam puanı ile Ebeveyn Kabul/Red-Baba Ölçeği puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.181, p<.01$).

İçsel İlişki Kontrolü toplam puanı ile Sıcaklık/Şefkat-Baba puanı arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.307, p<.01$).

İçsel İlişki Kontrolü toplam puanı ile Düşmanlık/Saldırganlık-Baba puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.296, p<.01$).

İçsel İlişki Kontrolü toplam puanı ile İhmal/Kayıtsızlık-Baba puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.302, p<.01$).

İçsel İlişki Kontrolü toplam puanı ile Ayrışmamış Red-Baba puanı arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.380, p<.01$).

İlişki İzlenimi Ayarlama toplam puanı ile Ebeveyn Kabul/Red-Baba Ölçeği puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.133, p<.01$).

İlişki İzlenimi Ayarlama toplam puanı ile Sıcaklık/Şefkat-Baba puanı arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=-.268, p<.01$).

İlişki İzlenimi Ayarlama toplam puanı ile Düşmanlık/Saldırganlık-Baba puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.258, p<.01$).

İlişki İzlenimi Ayarlama toplam puanı ile İhmal/Kayıtsızlık-Baba puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.257, p<.01$).

İlişki İzlenimi Ayarlama toplam puanı ile Ayrışmamış Red-Baba puanı arasında pozitif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmuştur ($r=.260, p<.01$).

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA

Aile ortamı, aile içinde ebeveyn-çocuk ilişkisi ve ebeveyn davranışları çocuğun kişilik gelişiminde son derece önemli bir rol oynamaktadır.¹³⁶

Çalışmamızda anne reddi değişkeni ile çok boyutlu ilişki doyumu ölçeği ve alt boyut puanları arasında ilişki izlenimi ayarlama alt boyutu hariç, tüm alt boyutlarda anlamlı ilişki bulunmuştur. Buna göre anne reddi düzeyi arttıkça, ilişki doyumu düzeyi düşmekte ancak ilişki izlenimi düzeyi anne reddi ile ilişkisellik göstermemektedir. Baba Reddi ile Çok Boyutlu İlişki Doyum Ölçeğinin İçsel İlişki Kontrolü, İlişki Girişkenliği, İlişki Korkusu/ Kaygısı ve İlişki Doyumu alt boyutları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Buna göre baba reddi düzeyinin artması içsel ilişki kontrolü ve ilişki girişkenliğinde düşüşe ancak ilişki korkusu/kaygısı duyma düzeyinde artışa yol açmaktadır. Bu durum çocuğun yaşamında kontrol, sınır, dayanak ve güven kavramlarının temsilcisi olan babanın reddi karşısında çocuğun içsel dayanak ve güven mekanizmalarını yeterince geliştirememesi sonucu, ilişki üzerindeki kontrolünü düşük olarak algılayıp daha çok korku/kaygı duyması ve bu korku/kaygının bireyin kaçınma davranışları göstererek ilişkiden uzaklaşması sonucu olduğu düşünülmektedir. Literatürdeki çalışmalara bakıldığında, anne ve babadan algılanan sıcaklığın, çatışma özellikleri algısı, tehdit algısı ve kendini suçlama ile psikososyal sağlıkla ve toplam yaşam kalitesi arasındaki ilişkide kısmi aracı değişken olduğu belirlenmiştir.¹³⁷ Sözü geçen değişkenler yaşam kalitesine dair bu bileşenler ile total yaşam kalitesinin, bireyin sosyal bir varlık olduğu göz önünde bulundurularak ilişkilerine ve dolayısıyla ilişkilerinden elde ettiği doyum düzeyine etki etmesi oldukça olasıdır.

Yapmış olduğumuz çalışmada aldatma eğilimi düzeyi ile çok boyutlu ilişki doyumu ölçeği ve ebeveyn kabul red ölçeği anne ve baba formları arasında anlamlı

---

¹³⁶ Ayşe Eryavuz, "**Çocuklukta algılanan ebeveyn kabul veya reddinin yetişkinlik dönemi yakın ilişkileri üzerindeki etkileri.**" Ege Üniversitesi, İzmir (2006).

¹³⁷ Serra Hoşcan, "**9-12 Yaş Çocuklarının Evlilik Çatışması Algısı İle Yaşam Kalitesi Arasındaki İlişkide Ebeveyn Tutumunun Aracı Etkisinin İncelenmesi,**" İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010 (**Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**).

ilişki saptanmıştır. Buna göre ilişkiden elde edilen doyum düzeyi düştükçe, bireylerin bu doyumunu dışarıda, bir başka ilişkide arama eğilimleri ve dolayısıyla aldatma eğilimleri artmaktadır. Doyle ve Markiewicz (2005), evlilik çatışmasıyla ebeveyn sıcaklığının ilişkili olduğunu belirtmişlerdir.¹³⁸ Başka bir çalışmada yine bizimle benzer şekilde, evlilik problemlerinde ebeveyn tutumunun aracı rol oynadığı ortaya koyulmuştur.¹³⁹ Çıkit (2017) yeterlilik kavramının önemine vurgu yaparak, duygusal bakımdan yoksun bırakıcı anneleri olan bireylerin alt alanına sahip bireylerin yakın romantik ilişkileri olsa dahi yaşam boyunca tek başına kalacakları yahut bazı ihtiyaçlarının eksik kalacağını düşündüklerini belirtmektedir. Romantik nitelikli bir yakın ilişkinin varlığına rağmen dinmeyen, süreğenlik gösteren bu yalnızlıkla baş edebilme yolu olarak, bir başkasına yönelme davranışı ortaya çıkabilmekte, dolayısıyla bu bireylerin aldatma eğilimleri ebeveyn reddi yaşamayanlara göre daha yüksek düzeyli olabilmektedir.¹⁴⁰ Duygusal olarak yoksun bırakıcı ebeveyn reddi alt boyutlarından ihmal/ kayıtsızlıkla örtüşmektedir. Duygusal olarak yoksun bırakılan (ihmal ve kayıtsızlıkla ebeveyn reddine uğrayan) bireyler ilişkilerinde duygusal ihtiyaçlarının dikkate alınmayacağı, alınsa dahi doyurulamayacağı gibi olumsuz birtakım bilişlere sahip olurlar ve buna bağlı olarak yakın ilişkilerden elde ettikleri doyum azalır.¹⁴¹ Yakın ilişkilerde yetersiz ve ya azalmış doyumunun ise aldatma eğilimini arttıran başka bir etken olduğu bilinmektedir. Çıkit (2010) Kusurluluk/utanma şemasına sahip olan bireylerin kendilerini yetersiz ve değersiz olarak değerlendirdiklerini belirtmektedir.¹⁴² Bu noktadan hareketle bireylerde terk edileceklerine dair bir inanç yerleşir. Dolayısıyla bu bireylerin aldatma eğilimi düzeylerinde, başkalarıyla kurulan bağın kaybının yol açtığı bir yükselme söz konusu olabilmektedir.

Duygusal yoksunluk şemasında ise bireyler, ilişkilerdeki duygusal taleplerinin dikkate alınıp yanıtlanamayacağını, bazı konularda gereksinimlerin doyuma ulaşması

---

¹³⁸ Anna Beth Doyle & Dorothy Markiewicz, "Parenting, Marital Conflict and Adjustment From Early- to MidAdolescence: Mediated by Adolescent Attachment Style?", *Journal of Youth and Adolescence*, 2005, Vol. 34/ 2, 97–110.

¹³⁹ Mind Cui & Rand D. Conger, "Parenting Behavior as Mediator and Moderator of the Association Between Marital Problems and Adolescent Maladjustment", *Journal of Research on Adolescence*, 2008, 18/2, 261-284.

¹⁴⁰ Burcu Çıkit, *Evli Bireylerde Bağlanma Stilleri Ve Aldatma Eğiliminin Şema Terapi Modeli Çerçevesinde Değerlendirilmesi*, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017. (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*).

¹⁴¹ Çıkit, *a.g.e.*, 2017.

¹⁴² Çıkit, *a.g.e.*, 2017.

konusunda anlaşılabilir olamayacaklarını düşündükleri bilişsel süreçlere sahip olurlar. Açıklanan bu durum aşırı telafi ile ilişkilendirilebilir. Bununla birlikte duygusal yoksunluk şeması bulunan bireylerin romantik ilişkilerde ve yapılandırmalarda tatminkar olmayacağı düşünülmektedir. Tatmin olmayan birey duygusal gereksinimlerini tamamlayabilmek için farklı partner seçeneklerine yönelecektir.

Aynı zamanda anne-baba reddedinin çocuğun sosyal ve duygusal gelişimine ciddi düzeyde olumsuz etkileri olduğu bilinmektedir.¹⁴³ Anneler ve babaların çocuklarına yönelik kabul ve red davranışlarının çocukların sosyal becerilerini anlamlı biçimde yordadığı belirlenmiştir. Anne babaları tarafından sevilen, yakınlık yaşantısı içinde büyüyen çocukların sosyal becerileri, bu olumlu yaşantılardan mahrum olan çocuklarla kıyaslandığında daha yüksek düzeyde olmaktadır. Madalyonun diğer yüzüne bakıldığında, anne babaları tarafından düşmancıl tutumlarla, ihmal edilerek ve reddedildikleri duygusunu hissederek büyüyen çocukların sosyal becerilerinin, bu olumsuz yaşantılara maruz kalmayan çocuklardan daha düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Ebeveyn reddine maruz kalan çocukların sosyal beceri gelişimindeki noksanlıkları yetersiz ebeveynlik yaşantıları ile açıklanabileceği gibi uygunsuz bir modelin sosyal becerilerinin içselleştirilmesiyle de açıklanabilir.¹⁴⁴ Yurtseven (2019) benzer şekilde, erken çocukluk dönemlerinde ebeveynlerle yaşanan olumsuz durumların içselleştirilmiş temsilleri olan erken dönem uyum bozucu şemaların ile aldatma eğilimi ile ilişkili olduğunu vurgulamaktadır.¹⁴⁵

Sosyal ve duygusal gelişim süreçlerinde meydana gelen aksaklıkların, iletişimsel ve ilişkisel becerileri zedeleyerek ilişki doyumunu düşürmesi, düşük ilişki doyumunun da bu doyumun ötesinde aranması yoluyla aldatma davranışlarının ortaya çıkmasına yol açması olasıdır. Sevecenlik ve sıcaklık duygularının hakim olduğu aile ortamlarında büyüyen çocukların psikolojik uyumlarının daha yüksek,

---

¹⁴³ Rohner, *a.g.e.*, 1986.

¹⁴⁴ Hülya Gülay "Relationship of Different Variables to Depressive Symptoms in Early Childhood: A Research from the point of Parental Acceptance/Rejection, Social Development, Social Skills and Peer Relationships". *Energy Education Science and Technology Part B: Social and Educational Studies*, 2011, 3(4): 431-440.

¹⁴⁵ Cansu Selin Yurtseven, *Yetişkinlerde Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalar, Yakın İlişkilerde Psikolojik Eğilimler Ve Aldatma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019, (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*).

yalnızlık düzeylerinin daha düşük olduğu belirtilmektedir.¹⁴⁶ Yalnızlık düzeyleri daha düşük ve psikolojik uyum becerileri daha yüksek olan bireylerin daha gelişmiş sosyal becerilere sahip olmaları dolayısıyla yakın ilişkilerinde daha yüksek düzeyli bir doyum elde etmelerini ve bu yüksek doyumun var olan ilişkide, varolan şekilde bulunmayı kolaylaştırdığı düşünülmektedir.

İlişkilerde korkulu bağlanan bireylerin, kişilerarası ilişkilerde güvensiz, sürekli olarak onaylanmaya artmış bir ihtiyaç duyan ve girişkenlik konusunda zorluk yaşayan bireyler olduklarını vurgulanmaktadır.¹⁴⁷Yapmış olduğumuz çalışmada da, bireylerin sahip olduğu ebeveyn reddi düzeyindeki artışın içsel ilişki kontrolü düzeyini düşüklüğü ve dışsal ilişki kontrolü düzeyindeki artış ile ilişki korkusundaki artışla ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Başka bir çalışmada, içsel/dışsal kontrol düzeyiyle ilişkin bir kavram olan öğrenilmiş güçlülük kavramına vurgu yapılmakta ve bu kavramın erken çocukluk dönemlerinde algılanan ebeveyn kabul ve reddine bağlı olarak geliştiği ve bireyin uyum becerilerinde aracı bir rol üstlendiği belirtilmektedir. Öğrenilmiş güçlülük kavramı, düşük kendilik değeri, kaygı, yalnızlık ve öfke gibi olumsuz duyguları düzenleme mekanizması olarak nitelendirilmekte ve ebeveynleri ile kabul edici yaşantılar yerine reddedici yaşantılar deneyimlemiş olan çocuklarda bu mekanizmanın işleyişinde bozulma olduğu vurgulanmaktadır.¹⁴⁸ Dolayısıyla kaygı, öfke gibi olumsuz duyguları düzenleyeme konusunda güçlük yaşayan ve düşük kendilik değerine sahip olan bireyin yakın ilişkilerinden aldığı doyum düzeyinin düşük olması ve özellikle de kendilik değerinin kaybına bağlı aldatma davranışlarına eğilim göstermesi beklenmektedir.

Bir çalışmada; anne babaların kabul-red düzeyleri ile çocuklarının sosyal gelişim düzeyleri ve bu çocukların akran ilişkilerinde saldırganlık, dışlanma, sosyal olmayan davranış ve akran şiddetine maruz kalma düzeyleri arasında ilişkinin varlığı

---

¹⁴⁶ Bullock, Janis R. "Children's loneliness and their relationships with family and peers." *Family Relations*, 1993, 42(1), 46-49.

¹⁴⁷Kim Bartholomew ve Leonard M. Horowitz, *Attachment styles among young adults: a test of a four-category model*, Journal of personality and social psychology, 61(2), 1991, s.226.

¹⁴⁸ Gültekin, Zühal. *Üniversite öğrencilerinin algılanan anne-baba reddiyle baş etmeleri ile denetim odağı, öğrenilmiş güçlülük ve eş kabul-reddiyle ilişkisi*. Diss. DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2011 (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*).

bulgulanmıştır.¹⁴⁹ Başka bir çalışmada sosyal etkileşimi bozucu bir niteliğe sahip olabilen "utangaçlık" ele alınmış ve ebeveyn kabulüne sahip çocukların düşük utangaçlık gösterdiği, buna karşın ebeveynleri tarafından ret yaşantısı yahut reddedilme hislerine maruz bırakılan çocukların yüksek utangaçlık düzeylerine sahip olduğu belirlenmiştir.¹⁵⁰Babadan algılanan düşmanlık ve reddin somatik belirtilere neden olduğunu belirten çalışmalar bulunmaktadır.¹⁵¹¹⁵²Çetin (2005), suçlu ve suça bulaşmamış ergenlerin, suçlu olmayan ergenlere göre ebeveynleriyle ilişkilerinde daha yüksek düzeyde ayrışmamış red algıladıkları duygusal açıdan daha duyarsız oldukları, insanlarla ilişki kurma ve sürdürmede, daha fazla zorlandıkları ve hayata daha olumsuz baktıklarını belirtmektedir.¹⁵³

Ebeveynlerin kabul edici ebeveyn niteliklerine sahip olduklarında sağlayabildikleri, sosyal destek düzeyi düştükçe, çocuklarının ilişki doyumunun düşmesine ve hatta olumsuz tutumları nedeniyle sosyal izolasyona maruz kalmalarına ve ilişki yaşayamamalarına neden olabilecek olan saldırganlık düzeylerinin arttığı görülmektedir.¹⁵⁴Benzer şekilde saldırganlıkları nedeniyle ilişkilerden uzaklaştırılmış olan çocukların ebeveyn kabul ve desteğini daha az hissettikleri ve ebeveynlerine karşı güven duygularının daha düşük olduğu belirlenmiştir.¹⁵⁵Diğer bir çalışmada, ebeveynlerin katı disiplin uygulamalarının, cezalandırıcılık ve saldırganlık içeren tutum ve davranışlarının, çocuklarında da

---

¹⁴⁹ Gülay, a.g.e., 2011.

¹⁵⁰ Eastburg, Mark & W. Brad Johnson. "Shyness and perceptions of parental behavior." *Psychological Reports* 66.3 (1990): 915-921.

¹⁵¹ Jeffrey M.Lackner,, Gregory D. Gudleski, and Edward B. Blanchard. "Beyond abuse: the association among parenting style, abdominal pain, and somatization in IBS patients." *Behaviour research and therapy*, 2004, 42.1 41-56.

¹⁵²Ferda Şule Kaya ve İrem Gündüz. "Anne-Babası Evli Veya Boşanmış Olan Çocukların Algıladıkları Ebeveyn Tutumu İle Somatizasyon Belirtileri Arasındaki İlişki." *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2019, 3.1: 35-56.

¹⁵³ Ömer Çetin, *Suçlu Ve Normal Ergenlerde Algılanan Anne-Baba Kabul Ve Reddi*. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2005 (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*).

¹⁵⁴ D. Yalçın, *Ailelerinden algıladıkları destek düzeyleri farklı lise öğrencilerinin saldırganlık düzeyleri*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara,2004, (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*).

¹⁵⁵ Larsen, Debra, and Crystal Dehle. "Rural adolescent aggression and parental emotional support." *Adolescence*2007, 42(165), 25.

saldırganlık, içe kapanıklık, çekingenlik gibi olumsuz sonuçlara yol açabileceği vurgulanmaktadır.¹⁵⁶

Güvenli bağlanan bebeklerin anneleri, bebeklerinden aldıkları her türlü sinyale duyarlı ve ilgili anneler olmaları bağlamında kabul edici ebeveyn özellikleri taşımaktadırlar. Solmuş (2003) çalışmasında güvenli bağlanma stiline sahip olan bireylerin yüksek ilişki doyumunu yaşadıklarını belirlemiştir. Aynı zamanda güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin evlilik uyumlarının daha yüksek olduğunu belirten pek çok çalışma bulunmaktadır.¹⁵⁷¹⁵⁸¹⁵⁹Yanı sıra güvenli bağlanan bireylerin güvensiz bağlananlara kıyasla daha düşük düzeyde aldatma eğilimine sahip oldukları vurgulanmaktadır.¹⁶⁰

Çalışmamızda Ebeveyn Kabul/Red Ölçeği-Baba Formunun alt boyutlarından; İhmal/kayıtsızlık, Düşmanlık/ Saldırganlık, Ayrışmamış Red ve Ebeveyn Kabul Red toplam puanı ve cinsiyet arasında anlamlı ilişki belirlenirken bir tek sıcaklık/şefkat alt boyutu ile anlamlı bir ilişki belirlenmemiştir. Buna göre kadınlar daha fazla baba ihmal/kayıtsızlık, düşmanlık/saldırganlık ve ayrışmamış red belirtmektedir. Bu durum, Türk ailelerinde ebeveynlere yapılan atıflarla açıklanabilir. Toplumumuzda anneler babalara kıyasla çocuklarıyla daha yakın bir ilişki kurmaktadır.¹⁶¹ Babalarla olan ilişkiler ise genellikle, babanın bir otorite figürü olarak benimsenmesi ve saygı ile yaklaşılması dolayısıyla anneyle olan ilişkilere göre sıcaklık boyutunun biraz daha düşük düzeyde, mesafeninse biraz daha yüksek düzeyde olduğu bir yapıya

---

¹⁵⁶ Els Gadeyne, Pol Ghesquière, and Patrick Onghena. "Longitudinal relations between parenting and child adjustment in young children." *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 2004, 32(2), 347-358.

¹⁵⁷ Şennur TutarelKışlak ve Şeyma Çavuşoğlu. "Evlilik uyumu, bağlanma biçimleri, yüklemeler ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler." *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* 2006, 9.9: 61-68.

¹⁵⁸ Joan S. Tucker, and Sherry L. Anders. "Attachment style, interpersonal perception accuracy, and relationship satisfaction in dating couples." *Personality and Social Psychology Bulletin* 25.4 1999: 403-412.

¹⁵⁹ Amir, Marianne, Netta Horesh, and Tami Lin-Stein. "Infertility and adjustment in women: The effects of attachment style and social support." *Journal of Clinical Psychology in Medical Settings* 6.4 (1999): 463-479.

¹⁶⁰ Zeynep Şeyma Çavuşoğlu, **Bağlanma stilleri evlilik uyumu ve aldatma eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesi**. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011 (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*).

¹⁶¹ Hafize Öztürk ve Eda Şeyda Aksel. "Ebeveyn Kabulü/Reddi İle Ebeveyn Uygulamaları İlişkisi Ve Etkileyen Faktörler." *Humanities Sciences* 12.1: 35-50.

sahiptir.¹⁶²Dolayısıyla toplumumuzdaki geleneksel aile yapısında sıcaklık daha çok anneyle olan ilişkiden temin edilmesi beklenen bir ihtiyaç olmaktadır. Bizden farklı olarak Tezcan (2015) çalışmasında farklılaşmamış red ölçeği üzerinde cinsiyetin farklılaştığını, diğer alt ölçeklerde (sıcaklık, düşmanlık, kayıtsızlık) cinsiyetin farklılaşmadığını tespit etmiştir.¹⁶³ Başka bir çalışmada erkek çocukların, hem anneden hem de babadan daha yüksek düzeyde ayrışmamış red algıları belirlenmiştir.¹⁶⁴ Başka bir çalışmada ise anne babadan algılanan kabul red düzeyinin cinsiyetler arasında farklılık göstermediği bulgulanmıştır.¹⁶⁵ Literatürdeki bu farklılaşma, farklı sosyokültürel düzeydeki örneklem gruplarının kullanılmış olmasından kaynaklanıyor olabilir. Sosyokültürel seviyenin yükselmesine paralel olarak cinsiyet normlarına dair atıfların ve farklı cinsiyetteki çocuklara farklı düzeyde ilgi ve yakınlık gösteriminin ortadan kalkması beklenmektedir.

Çalışmamızın bulgularından baba reddi olan bireylerde, baba reddi olmayan bireylere kıyasla aldatma eğilimi düzeyinin daha yüksek olmasıdır. Benzer şekilde bir diğer bulgumuz anne reddi olan bireylerin de anne reddi olmayan bireylere kıyasla daha yüksek aldatma eğilimi düzeylerine sahip olduklarıdır. Bireyin yaşamındaki en anlamlı ilişkilerden biri olan baba çocuk ilişkisi en az anne-çocuk ilişkisi kadar kıymetli bir bağ ve ilişkidir.¹⁶⁶ Doğum anından itibaren çocuğunun yaşamında etkin bir rol alan, onu kabul ettiği yanında olduğunu gösteren babalar, çocuklarının yakın ilişkiler kurma kapasitesini oldukça yükseltmektedir.¹⁶⁷Konuyla ilgili yapılan bir çalışma ergenlik döneminde ebeveyn kaybı ve ayrılığı yaşamış olan bireylerin yetişkin hale geldiklerinde dahi insanların kendilerine ilgi duymasına ve gruplara dahil olmaya karşı yoğun bir arzu duyduklarını ortaya koymuştur. Cinsiyetler arası farklılaşmanın değerlendirildiğindeyse bu tarz ebeveyn eksiklikleri yaşayan erkeklerin ilişki kurmaya

---

¹⁶² Sunar, Diane. "*Change and continuity in the Turkish middle class family.*" *Autonomy and dependence in family: Turkey and Sweden in critical perspective* 2002, Routledge, Abingdon, 217-238.

¹⁶³ Gözde Tezcan, *Çocukluk döneminde sosyal kaygının gelişiminde ebeveyn kabul-red algısı: Otomatik düşüncelerin aracı rolü* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara, 2015(*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*).

¹⁶⁴ Kaya ve Gündüz, *a.g.e.*, 2019.

¹⁶⁵ Kabaoğlu, Fatma. *Anne-babası evli ve boşanma sürecinde olan çocuk ve ergenlerin anne ve babalarından algıladıkları kabul ya da red düzeyleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişki*. MS thesis. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.

¹⁶⁶ Wade C. Mackey, "Support for the existence of an independent man-to-child affiliative bond: Fatherhood as a biocultural invention." *Psychology of Men & Masculinity* 2.1 (2001): 51.

¹⁶⁷ Henry B. Biller, *Fathers and families: Paternal factors in child development*. ABC-CLIO, 1993.

yüksek düzeyde yöneldikleri bunun tersine kadınların yakın ilişkilerden kaçınma eğilimi içinde oldukları belirlenmiştir.¹⁶⁸ Fiziki bir kayıp söz konusu olmasa da dahi bakım ve sevgi aktarımının kısıtlı olduğu kimi zamansa hiç olmadığı, sıcaklık ve yakınlık bileşenlerinden uzak bir ebeveynlik yaşantısı çocuk için ebeveynin ruhsal yaşamda temsil ettiklerinin (bakım, korunma, sevilme) kaybı anlamına gelmektedir. Dolayısıyla baba reddi yaşamış olan bireylerin benzer yaşantılara sahip olmaları beklenmektedir. Bu doğrultuda baba reddi ilişkilere duyulan yoğun arzu nedeniyle iki kişi tarafından halihazırda yaşanmakta olan romantik ilişkiye başka kişi yahut kişilerin dahil edilmesine yönelik eğilimi arttıracaktır. Ancak diğer cepheden bakıldığında, başka bir çalışmada, fiziki yahut psikolojik ebeveyn kaybı yaşantılarına sahip bireylerin sevgi ve kabul görme ihtiyaçlarının yüksekliğine rağmen, insanlara güvenmekte ve bağlanmakta güçlük çektikleri belirtilmektedir.¹⁶⁹Bu bireyler yakın ilişkileri tehlikeli ve riskli yaşantılar olarak algılamaktadırlar.¹⁷⁰Bu doğrultuda değerlendirildiğinde güven gibi temel bir bileşenden yoksun olan yakın ilişkiden elde edilen doyumun da düşmesi ve bunun aldatma eğiliminde artışa yol açması beklenmektedir. Ayrıca ebeveynleri tarafından redde uğrayan bireylerde bunun kendilerine dair, kusurluluk, yetersizlik ve değersizlik gibi birtakım olumsuz özelliklerden kaynaklandığı inancı gelişebilir.

Çalışmamızda aldatma eğilimi ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Ancak literatürde erişilen diğer çalışmalar aldatma eğilimi ile cinsiyet arasında ilişkinin varlığını belirtmektedir. Erkekler tek eşliliğense çok eşliliği savundukları, dolayısıyla aldatma eğilimlerinin daha yüksek olduğu belirtilmektedir. Erkeklerin aldatmaya daha eğilimli olduklarının belirlenmesinin yanı sıra, erkeklerin aldatma davranışında bulunmasının, kadınların aldatmasına kıyasla toplumsal olarak daha kabul edilebilir görüldüğü tespit edilmiştir.¹⁷¹Polat (2006)'ın yaptığı çalışmada da benzer verilere erişilmiş ve aldatma eğilimini en yüksek düzeyde yordayan değişkenlerden birinin cinsiyet olduğu bulgulanmıştır. Erkeklerin, kadınlara göre daha

---

¹⁶⁸ Christopher M. Meshot and Larry M. Leitner. "Death threat, parental loss, and interpersonal style: A personal construct investigation." *Death studies*, 1993, 17.4, 319-332.

¹⁶⁹ Claire Berman, **Adult Children of Divorce Speak Out: About Growing Up with and Moving Beyond, Parental Divorce**. Simon & Schuster, 1991.

¹⁷⁰ Deborah A. Taylor, "Views of death from sufferers of early loss." *OMEGA-Journal of Death and Dying*, 1984, 14.1 77-82.

¹⁷¹ Brock A. Boekhout, Susan S. Hendrick, and Clyde Hendrick. "Exploring infidelity: Developing the relationship issues scale." *Journal of Loss & Trauma* 8.4 (2003): 283-306.

yüksek aldatma eğilimi düzeylerine sahip oldukları belirlenmiştir.¹⁷²Kantarıcı (2009)'nın 200 katılımcı ile yaptığı çalışmada benzer sonuçlara erişerek, erkeklerin aldatma eğilimlerinin kadınlardan daha yüksek olduğunubelirlemiştir.¹⁷³ Kahraman ve arkadaşlarının (2010) yaptığı çalışmada, Türkiye'deki insanların ahlaki çatışmaları incelenmiş; erkeklerin, aldatmayıbir çatışma olarak değerlendirme düzeylerinin kadınlardan daha düşük olduğunu bulgulamıştır. Erkeklerin aldatmayı daha düşük düzeyde bir çatışma olarak algılanması, aldatma eğilimlerinin artmasına ve aldatma davranışının sıklaşmasınıyol açıyor olabilir. ¹⁷⁴Kubat (2012)'nin çalışmasında cinsiyetin aldatma eğilimi üzerinde bir etkisi olduğunu ve erkeklerin aldatma eğilimlerinin, kadınların aldatma eğiliminden anlamlı olarak daha yüksek olduğunu belirlemiştir.¹⁷⁵Literatürdeki diğer araştırmalarda da erkeklerin aldatma eğilimini daha yüksek olarak bulgularken bizim sonuçlarımızda erkeklerin ve kadınların aldatma eğilimleri arasında anlamlı bir farklılaşma yaşanmaması, örneklem grubumuzu İstanbul İlinde yaşayan üniversite öğrencilerinden seçmemiz nedeniyle, katılımcılarımızın eğitim düzeyinin yüksekliğinden ve şehrin kültürel dokusundan kaynaklanıyor olabilir.

Yapmış olduğumuz çalışmada, aldatma eğiliminin yükselmesinin ilişki doyumundaki düşüşle ilişkili olduğu belirlenmiştir. Atkins ve ark. (2005) çalışmalarında, bizim bulgularımızla paralellik taşıyan sonuçlar elde edilmiştir. Erkeklerin aldatmalarının eşleri ile olan ilişkilerinde cinselliğin tatmin ediciliğinin düşük düzeyde olmasından, kadınların ise duygusal ihtiyaçlarının tatmin düzeyinin düşük düzeyde olmasından aldatmaya yöneldiklerini bulgulanmıştır.¹⁷⁶

---

¹⁷²Demet Yazar Polat, *Evli Bireylerin Evlilik Uyumları, Aldatma Eğilimleri ve Çatışma Eğilimleri Arasındaki İlişkilerin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü., Ankara, 2006(*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*).

¹⁷³ Didar Kantarcı, *Evli Bireylerin Bağlanma Stillerine Göre Aldatma Eğilimleri ve Çatışma Yönetim Biçimlerinin İncelenmesi*. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, 2009 (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*).

¹⁷⁴ Fatma Kahraman, İpek Turgut , Ezgi Deveci, Berk Efe Altınal, Zeynep Aygöl, Özgür Yetkinoğlu, Yaşanan Ahlaki Çatışma Örnekleri Üzerinden Türkiye'de Gündelik Ahlak Anlayışı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 2010,9(33):348-367

¹⁷⁵Damla Elif Kubat, *Evli bireylerde aldatma eğilimi ve evlilik doyumu ilişkisinin incelenmesi*. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012(*Yayımlanmamış Doktora Tezi*).

¹⁷⁶ Atkins David C., et al. "Infidelity in couples seeking marital therapy." *Journal of Family Psychology* 19.3, 2005: 470.

İlişki doyumundaki düşüşün aldatma eğilimini arttırdığı bilinmektedir. Evli çiftlerde ilişki doyumundaki düşüş ve aldatma eğilimi arasındaki ilişkiye dair literatür incelendiğinde, ilişki doyumundaki düşüşün evlilikte çalışmalara yol açtığı bu durumda aldatma eğilimini arttırdığı görülmektedir.Örneğin Kantarcı (2009) evli çiftler arasındaki ilişkinin kalitesinin düşerek doyumun azalmasının evlilik doyumunu azalttığı belirtilmiştir. Evlilikte doyumsuzluk tablosuna iletişimsel olumsuzluklar ve ilişki çatışmalarının da eklenmesi bireylerin aldatma eğilimlerini yükseltmektedir.¹⁷⁷ Yine başka çalışmalar evde yaşanan çatışmalara vurgu yapmakta ve ilişki hoşnutsuzluğu ve ilişki doyumsuzluklarının evlilik dışı ilişki üzerinde belirgin bir rollerinin olduğunu ortaya koymaktadır.¹⁷⁸¹⁷⁹ Nitelikli bir çalışmada evlilik ilişkisindeki doyumsuzluğun çiftleri mutsuz bireyler haline getirdiği ve ilişkilerinde mutsuz olan bireylerin mutlu olanlara kıyasla 4 kat daha fazla aldatma eğilimi gösterdiği belirtilmektedir.¹⁸⁰ Evliliklerdeki stres ve ilişki doyumsuzluğun eşlik ettiği hoşnutsuzluk, çiftler arasında çatışmaların ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır. Çiftler arasında yaşanan çatışmalar ise evlilikten elde edilen doyum düzeyinin düşmesine ve çiftlerin ilişki doyumu dışarıda, başka bir ilişkide aramalarına yol açmaktadır.

---

¹⁷⁷ Kantarcı, *a.g.e.*, 2009.

¹⁷⁸ Polat, *a.g.e.*, 2006.

¹⁷⁹Atkins David C., et al. "Infidelity in couples seeking marital therapy." *Journal of Family Psychology* 19.3, 2005: 470.

¹⁸⁰ Atkins David C., Donald H. Baucom and Neil S. Jacobson. "Understanding infidelity: Correlates in a national random sample." *Journal of family psychology* 15.4 (2001): 735.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmamız sonucunda, ebeveyn kabul reddinin çok boyutlu ilişki doyumu ve aldatma eğilimleri ile ilişkili olduğu belirlenmesi doğrultusunda, ebeveyn-çocuk ilişkisinde kabul yaşantılarının önemi oldukça belirgin hale gelmiştir. Çocukluk döneminde kabul yaşantısının eksikliğinin etkilerinin yalnızca çocukluk dönemiyle sınırlı kalmadığı, yetişkinlik hayatına da aktarıldığı görülmüştür. Özellikle de yetişkin yaşamının önemli bir bileşeni olan yakın ilişkiler, ilk ilişki temsilleri olan ebeveynleriyle çocuk arasındaki ilişkilerden yüksek düzeyde etkilenmektedir. Ebeveyn ilişkilerinin kabul edici niteliklere sahip olması yüksek ilişki doyumunu belirlerken, ebeveyn reddinin varlığı düşük ilişki doyumu ve yüksek aldatma eğilimiyle ilişkilidir. Dolayısıyla bu bireyler çocukluk dönemlerinde uygun ebeveynlik yaşantılarından mahrum kaldıkları gibi gelişip birer yetişkin haline geldiklerinde de uygun yakın ve romantik ilişkilerden mahrum kalarak ikinci bir mağduriyet yaşamaktadırlar.

Çalışmamız sonucunda elde ettiğimiz bulgular babalarında, anneler kadar çocuğun ruhsal gelişimi üzerinde etkili olduğunun ortaya koyulması bakımından önem taşımaktadır. Geleneksel aile yapılarında babaların çocuğun yaşamındaki rolü maddi gereksinimlerin karşılanması ile kısıtlı kalabilmektedir. Ancak çeşitli araştırmalarla örtüşen sonuçlarımız baba-çocuk arasındaki kabul yaşantısının önemine dikkati çekmiştir.

Ebeveynlere yönelik olarak, kabul edici ebeveyn olmanın ve reddedici ebeveyn olmamanın anlatılacağı psikoeğitim programlarının düzenlenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Çocuğuna karşı kabul edici ebeveyn becerileri ortaya koymakta güçlük çeken ebeveynlerin, kendi çocukluk yaşantılarındaki olası reddedici ebeveyn figürünün yol açtığı yakın ilişki hasarlarının göz önünde bulundurulması ve bu bireylerin psikoterapiye yönlendirilmelerinin hem çocuk hem de ebeveyn adına yararlı olacağı düşünülmektedir.

Aynı zamanda bu bireylerin çocuklarında ebeveyn reddinin yarattığı tahribatın boyutunun ve bu çocukların oyun terapisi vb. psikoterapötik müdahalelere ihtiyaç düzeylerinin ve uygun müdahalenin belirlenmesi ve sağlanması konusunda devlet

destekli, ücretsiz destek hatlarının ve bu hatlardaki çeşitliliğin artırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Son olarak konuyla ilgili olarak daha geniş örneklem gruplarında yürütülecek kesitsel çalışmalar ile daha bireylerin çocukluktan yetişkinliğe değin izlendiği boylamsal çalışmaların alana büyük katkısının olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

BİLLER Henry B. ,Fathers and families: Paternal factors in child development. ABC-CLIO, 1993.

BOWLBY John, Attachment and loss: vol.3: Loss. Hogarth Press and the Institute of Psychi-Analysis,1980.

BREHM Sharon, Intimate Relationships. İkinci basım. McGrawHill, Inc. New York. 1992.

BROCKHAUS Friedrich, Der Sprach Brockhaus. Deutsches Bild Wörterbuch. Druck: Carl Ritter-GmbH & Co.KG., Wiesbaden. 1981.

DOLLAHITE David & LAMBERT Nathaniel Lambert, Forsaking all others: How religious. 2007.

DORFF Elliot, The practice of marriage and family counseling and Judaism. New York: Routledge.2008.

ERDEN-İMAMOĞLU Seval, Kişilerarası İlişkiler. Yeni İnsan Yayınevi. İstanbul, 2009.

GEÇTAN Engin, Psikanaliz ve Sonrası, Metis Yayınları, İstanbul. 2004.

HENDRICK Clyde ve HENDRICK Susan, Liking,Loving And Relating. Monterey. Ca: Brooks. 1983.

HORTÇSU Nuran, İnsan İlişkileri, Ankara: İmge Yayınları. 1997.

HUMPHREY Fred, Treating extramarital sexual relationships in sex and couple therapy. In G. Weeks & L. Hof (Eds.), Integrating sex and marital therapy: A clinical guide, New York: Brunner/Mazel.1987.

LEEUWEN Marco, van Straaten, I., Holland, R., Engels, R., van Baaren, R. B., & Dijksterhuis, A. . approach to attractiveness: The role of gender. Manuscript submitted for publication. 2010.

ORLOFSKY Jacob, Intimacy status: Theory and Research. In J.E. Marcia, A.S. Waterman, D.R. Mattesson, S.L. Archer and Orlofsky, (eds.), Ego Identity, A handbook for psychosocial research. 1991.

REIS Harry, Implications of attachment theory for research on intimacy. In M. Mikulincer & G. S. Goodman (Eds.), Dynamics of Romantic Love: Attachment, Caregiving, and Sex, New York, NY: Guilford Press. 2006.

ROHNER Ronald The Warmth Dimension: Foundations of Parental Acceptance Rejection Theory. Newbury Park, CA: Sage Publications, Inc. 1986.

ROHNER Ronald, KHALEQUE Abdul, :Handbook for The Study of Parental Acceptance and Rejection (4.Ed). Storrs: Rohner Research Publications, 2005.

ROHNER Ronald, Reliability and validity of the Intimate Partner Acceptance Rejection Questionnaire. Manuscript in preparation, Rohner Center for the Study of Parental Acceptance and Rejection, School of Family Studies, University of Connecticut. 2001.

ROHNER Ronald, The Warmth dimension: Foundations of parental acceptance rejection theory. Newbury Park, CA: Sage Publications, Inc. 1986.

ROHNER Ronald, They Love Me, They Love Me Not: A Worldwide Study of the Effects of Parental Acceptance and Rejection. New Haven, CT: HRAF Press. 1975.

ROTHBARD Julie, SHAVER Phillip, continuity of attachment across the life span, 1994.

RUBENSTEIN Carin & SHAVER Phillip, In Search of Intimacy. New York: Delacorte. 1982.

RUSSELL Brenda, Evlilik ve Ahlak. Kaknüs Yayınları, İstanbul. 1998.

STREAN Herbert, The extramarital affair: A psychoanalytic view. Psychoanalytic Review, 1976.

SUNAR Diane. "Change and continuity in the Turkish middle class family." Autonomy and dependence in family: Turkey and Sweden in critical perspective 2002, Routledge, Abingdon.

SUNGUR Mehmet Zihni, Sen, ben ve aramızdaki her şey: "şeytan üçgeni" aşk-evlilik-sadakatsizlik. Goa Yayınları. 2009.

TARHAN Nevzat, Evlilik Psikolojisi. İstanbul: Timaş Yayınları, 2011.

YANBASTI Gülgün, Kişilik Kuramları. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi. 1996.

YEŞİLYAPRAK Binnur, Eğitimde Rehberlik Hizmetleri. 14. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. 2006.

MAKALELER

AMİR Marianne, HoreshNetta and Lin-SteinTami. "Infertility and adjustment in women: The effects of attachment style and social support." *Journal of Clinical Psychology in Medical Settings* 6.4 (1999): 463-479.

ATKINS David C., Yi Jean, Baucom Donald H., Christensen Andrew. "Infidelity in couples seeking marital therapy." *Journal of Family Psychology* 19.3, 2005: 470.

ATKINS David C., Baucom Donald H. and JACOBSON NeilS.. "Understanding infidelity: Correlates in a national random sample." *Journal of family psychology* 15.4 (2001): 735.

ANDREW Christensen and HEAVEY ChristopherL.. "Gender and social structure in the demand/withdraw pattern of marital conflict." *Journal of personality and social psychology* 59.1 (1990): 73.

BALKER Winny , OUDENHOVEN Jan Pieter Van, ve DER ZEE Karen Van, Attachment Styles, Personality And Dutch Emigrants' Intercultural Adjustment. *European Journal of Personality*. 2004

BULLOCK Janis R. "Children's loneliness and their relationships with family and peers." *Family Relations* ,1993, 42(1), 46-49.

BUSS David, LARSEN Randy, WESTEN Drew, & SEMMELROTH Jennifer, Sex differences in jealousy: Evolution, physiology, and psychology. *Psychological Science*, 1992, 3, 251– 255.

BUUNK Bram, BAKKER Arnold , Extradynamicsex: The role of descriptive and injunctive norms. *Journal of Sex Research*, 1995, 32, 313–318.

BÜYÜKŞAHİN Ayda. "The multidimensional relationship questionnaire: A study of reliability and validity." *Turkish Journal of Psychiatry* 16.2 (2005): 1-9.

BOEKHOUT Brock A., HENDRICK Susan S. and HENDRICK Clyde. "Exploring infidelity: Developing the relationship issues scale." *Journal of Loss & Trauma* 8.4 (2003): 283-306.

CHAN MeowLanEvelyn, "WhyDidYou Hurt Me?"Victim"sInterpersonal Betrayal Attribution and Trust Implications. *Review of General Psychology*, 2009, 3, 262–274.

CHELUNE Gordon, ROBINSON Joshua, ve KOMMOR Martin, CognitiveInteractional model of Intimate Relationships. In V.J. Derlega (Ed.) *Communicating, Intimacy and Close Relationships*. Orlando,FL: Academic Press. 1984.

COLLINS Nancy, COOPER Lynne, ALBINO Austin, ve ALLARD Lisa, PsychosocialVulnerabilityFromAdolescence To Childhood: A ProspectiveStudy Of Attachment Style Differences In RelationshipFunctioning And Partner Choice. *Journal of Personality*. 2002, Vol. 70:6, pp. 9651008.

COOPER Lynne, SHAVER Phillip, COLLINS ve Nancy, AttachmentStyles, EmotionRegulation And Adjustment In Adolescence. *Journal of Personality and SocialPsychology*. 1998, Vol.74, No.5, pp. 1380-1397.

CUİ Mind& CONGER Rand D., "ParentingBehavior as Mediator and Moderator of the Association Between MaritalProblems and AdolescentMaladjustment", *Journal of Research on Adolescence*, 2008, 18/2, 261-284.

DEMİRTAŞ Ezgi ve TEZER Esin, Aldatmaya Yönelik Niyet Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Türk Psikoloji Danışma ve Rehberlik Dergisi*,2013, 4(39), 37-45.

DOYLE Anna Beth& MARKIEWICZ Dorothy, "Parenting, MaritalConflict and AdjustmentFrom Early- to MidAdolescence: MediatedbyAdolescentAttachment Style?", *Journal of Youth and Adolescence*, 2005, Vol. 34/ 2, 97–110.

DRİGOTAS Stephen& BARTA William, The cheatingheart: Scientificexplorations of infidelity. *Currentdirections in psychological science*, 2001, 10 (5), 177-180.

DRİGOTAS Stephen, BARTA William The Cheating Heart: Scientific Explorations of Infidelity, *Current Directions in Psychological Science*, Volume 10, Number 5, October 2001, 177 – 180.

DUBA Jill, KİNDVATTER Aaron, TRACY Lara , Treatinginfidelity: Consideringnarratives of attachment. *The Family Journal* ,2008, 16:293-299.

DURAL Güler ve YALÇIN İlhan, Investigation of Relationship Between ParentalAcceptance and PsychologicalAdjustmentamong University Students.

DusunenAdam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences, 2014, 27(3); 221. DOI:10.5350/DAJPN2014270305

EASTBURG Mark & JOHNSON W. Brad. "Shyness and perceptions of parental behavior." Psychological Reports 66.3 (1990): 915-921.

GADEYNE Els, GHESQUIÈRE Pol and ONGHENA Patrick. "Longitudinal relations between parenting and child adjustment in young children." Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology, 2004, 32(2), 347-358.

GLASS Shirley, WRİIGHT Thomas, Sex differences in type of extramarital involvement and marital dissatisfaction. Sex Roles, 1985, 12, 1101–1120.

GÜLAY Hülya "Relationship of Different Variables to Depressive Symptoms in Early Childhood: A Research from the point of Parental Acceptance Rejection, Social Development, Social Skills and Peer Relationships". Energy Education Science and Technology Part B: Social and Educational Studies, 2011, 3(4): 431-440.

HATFIELD Elaine, The dangers of intimacy. In: Communication, intimacy, and closer relationships. Academic Press, 1984. P. 207-220.

HAZAN Cindy, SHAVER Phillip, Attachment as an organizational framework for research on closer relationships. Psychological Inquiry, 1994, 5.1:1-22.

HETHERINGTON Ellieen Mavis, Intimate pathways: Changing patterns in close personal relationships across time. Family Relations, 52(4), 318-331. 2003.

HOKK Misty et al. How close are we? Measuring intimacy and examining gender differences. Journal Of Counseling & Development, 2003, 81.4: 462-472.

HOVARDAOĞLU Selim, Sosyal mübadele: Evlilikle ilgili değerlendirmelere etkisi. Türk Psikoloji Dergisi, 1986, 11 (36), 12-24.

KAHRAMAN Fatma, TURGUT İpek, DEVECİ Ezgi, ALTINAL Berk Efe, AYGÜL Zeynep, YETKİNOĞLU Özgür, Yaşanan Ahlaki Çatışma Örnekleri Üzerinden Türkiye'de Gündelik Ahlak Anlayışı. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi 2010,9(33):348-367

KAYA Ferda Şule ve GÜNDÜZ İrem. "Anne-Babası Evli Veya Boşanmış Olan Çocukların Algıladıkları Ebeveyn Tutumu İle Somatizasyon Belirtileri Arasındaki İlişki." Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 2019, 3.1: 35-56.

KHALEQUE Abdul, & ROHNER Ronald , "Perceived Parental Acceptance– Rejection and Psychological Adjustment: A Meta-Analysis of CrossCultural and Intracultural Studies". *Journal of Marriage and Family*, 2002, 64: 54–64.

KHALEQUE Abdul, RONALD P. Rohner, and Helena Laukkala. "Intimate partner acceptance, parental acceptance, behavioral control, and psychological adjustment among Finnish adults in ongoing attachment relationships." *Cross-Cultural Research* 42.1 (2008): 35-45.

LACKNER Jeffrey M., GUDLESKI Gregory D. and BLANCHARD Edward B. "Beyond abuse: the association among parenting style, abdominal pain, and somatization in IBS patients." *Behaviour research and therapy*, 2004, 42.1 41-56.

LARSEN Debra and DEHLE Crystal. "Rural adolescent aggression and parental emotional support." *Adolescence* 2007, 42(165), 25.

LAURSEN Brett, BUKOWSKI William, developmental guide to the organization of closer relationships. *International Journal of Behavioral Development*, 1997, 21.4: 747-770.

LEWIS Rober Alan , Emotional Intimacy Among Men. *Journal Of Social Issues*. 1978, Vol. 34, pp. 108-121.

LIU Chien, A theory of marital sexual life. *Journal of Marriage and the Family*, 2000, 62, 363-374.

MACKEY Wade C., "Support for the existence of an independent man-to-child affiliative bond: Fatherhood as a biocultural invention." *Psychology of Men & Masculinity* 2.1 (2001): 51.

MOSS Barry, & SCHWEBEL Andrew Schwebel, "Defining Intimacy in Romantic Relationships" *Family Relations*. 1993. Vol. 42(1), p. 317.

ÖZTÜRK Hafize ve AKSEL Eda Şeyda. "Ebeveyn Kabulü/Reddi İle Ebeveyn Uygulamaları İlişkisi Ve Etkileyen Faktörler." *Humanities Sciences* 12.1: 35-50.

PAYNE Keith, Conceptualizing control in social cognition: How executive function modulates the expression of automatic stereotyping. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2005, 89, 488 –503. doi: 10.1037/0022-3514.89.4.488

POPOVIĆ Milos, Intimacy And Its Relevance In Human Functioning. Sexual and Relationship Therapy. 2005, Vol 20, No. 1, 31-49.

ROHNER Ronald, "The Parental "Acceptance– Rejection Syndrome": Universal Correlates of Perceived Rejection", American Psychologist, 2004, 830-840.

ROHNER Ronald, & VENEZIANO Robert , "Perceived Paternal Acceptance, Paternal Involvement, and Youths' Psychological Adjustment In A Rural, Biracial Southern Community". Journal of Marriage and Family, 1998, 60: 335-343.

ROTENBERG Ken, SHEWCHUK Vicky-Ann, Teresa Kimberley Loneliness sex romantic jealousy and powerlessness. J Soc Pers Relat 2001; 18:7-19.

RUSBULT Carly, A longitudinal test of the investment model: The development (and deterioration) of satisfaction and commitment in heterosexual involvements. Journal of Personality and Social Psychology, 1983, 45(1), 101.

RUSBULT Caryl, Commitment and satisfaction in romantic associations: A test of the investment model. Journal of experimental social psychology, 1980, 16(2), 172-186.

SHARABANY Ruth, Continuities in the Development of Intimate Friendships: Object Relations, Interpersonal, and Attachment Perspectives In R. Erber (Ed), Theoretical Frameworks for Personal Relationships. 1994.

SNELL Jr, W. E., M. Schicke, and T. Arbeiter. "The Multidimensional Relationship Questionnaire: Psychological dispositions associated with intimate relations." *New directions in the psychology of intimate relations: Research and theory. Cape Girardeau, MO: Snell Publications (2002).*

STAATEN Ischa Van, HOLLAND Rob, FINKENAUER Catrin, HOLLENSTEIN Tom & ENGELS Rutger, Gazing behavior during mixed-sex interactions: Sex and attractiveness effects. Archives of Sexual Behavior, 2010, 39, 1055–1062.

TOPKARA Adem, External apical root resorption caused by orthodontic treatment: a review of the literature. European Journal of Paediatric Dentistry, 2011, 12.3:163.

TUCKER Joan S., and ANDERS Sherry L.. "Attachment style, interpersonal perception accuracy, and relationship satisfaction in dating couples." Personality and Social Psychology Bulletin 25.4 1999: 403-412.

TUTAREL Kışlak Şennur ve Çavuşoğlu Şeyma. "Evlilik uyumu, bağlanma biçimleri, yüklemeler ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler." Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi 2006, 9.9: 61-68.

WEİL Mildred ,Extramarital Relationships: A Reappraisal, Journal of Clinical Psychology, 1975,31 (4), 723 – 725.

WIEDEMANN Christian, Evaluation of automatic road extraction. International Archives Of Photogrammetry and Remote Sensing, 1997, 32.3:151-160.

WILLIAMS Robert, DONNELLY Dennis .Does learning about the mathematics of gambling change gambling behavior?. Psychology of Addictive Behaviors, 1997, 20.1:62.

TEZLER

BİLEN Julide, Anne-Baba Kabul-Reddinin Psikolojik Uyum Üzerindeki Etkisinin Kimlik Duygusu Açısından İncelenmesi, Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi (Danışman: Prof. Dr. Çiğdem Dereboy). 2013.

ÇAVUŞOĞLU Zeynep Şeyma, Bağlanma stilleri evlilik uyumu ve aldatma eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.2011.

ÇAVUŞOĞLU Zeynep Şeyma, Bağlanma stilleri evlilik uyumu ve aldatma eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesi. MS thesis. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.

ÇIKIT Burcu, Evli Bireylerde Bağlanma Stilleri Ve Aldatma Eğiliminin Şema Terapi Modeli Çerçevesinde Değerlendirilmesi,Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2017.

POLAT Demet Yazar, Evli Bireylerin Evlilik Uyumları, Aldatma Eğilimleri ve Çatışma Eğilimleri Arasındaki İlişkilerin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,. Ankara, 2006.

ERKAN Semra, ve TORAN Mehmet, Alt Sosyo -Ekonomik Düzey Annelerin Çocuklarını Kabul ve Reddetme Davranışlarının İncelenmesi (Diyarbakır ili örneği). Hacettepe Üniversitesi.2004.

ERYAVUZ Ayşe, Çocuklukta Algılanan Ebeveyn Kabul veya Reddinin Yetişkinlik Dönemi Yakın İlişkileri Üzerindeki Etkileri. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, İzmir. 2006.

ERYAVUZ Ayşe, "Çocuklukta algılanan ebeveyn kabul veya reddinin yetişkinlik dönemi yakın ilişkileri üzerindeki etkileri." Ege Üniversitesi, İzmir,2006.

FARAJİ Haydeh, Üniversite Öğrencilerinde Çocukluk Çağı Travması, Yakın İlişkilerdeki Psikolojik Eğilimler ve Romantik İlişkilerdeki İstismar Davranışının İncelenmesi,Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016.

GÜLTEKİN Zuhul. Üniversite öğrencilerinin algılanan anne-baba reddiyle baş etmeleri ile denetim odağı, öğrenilmiş güçlülük ve eş kabul-reddiyle ilişkisi. Diss. DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2011.

HAMARTA Erdal, Üniversite Öğrencilerinin Yakın İlişkilerindeki Bazı Değişkenlerin (Benlik Saygısı, Depresyon ve Saplantılı Düşünme) Bağlanma Stilleri Açısından İncelenmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi. 2004.

HOŞCAN Serra, 9-12 Yaş Çocuklarının Evlilik Çatışması Algısı İle Yaşam Kalitesi Arasındaki İlişkide Ebeveyn Tutumunun Aracı Etkisinin İncelenmesi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.

HOŞCAN Serra, 9-12 Yaş Çocuklarının Evlilik Çatışması Algısı İle Yaşam Kalitesi Arasındaki İlişkide Ebeveyn Tutumunun Aracı Etkisinin İncelenmesi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.

KABAOĞLU Fatma. Anne-babası evli ve boşanma sürecinde olan çocuk ve ergenlerin anne ve babalarından algıladıkları kabul ya da red düzeyleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişki. MS thesis. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.

KANTARCI Didar, Evli bireylerin bağlanma stillerine göre aldatma eğilimleri ve çatışma yönetim biçimlerinin incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul. 2009.

MÜENZZİNOĞLU Semih, Romantik ilişkilerde aldatma: Bağlanma boyutları, kişilik özellikleri ve ilişki Bağlanımı. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. 2014.

ÖNGİDER Nilgün, Evli ve boşanmış ailelerde algılanan ebeveyn kabul veya reddinin çocuğun psikolojik uyumu üzerindeki etkileri. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 2006.

ÖZTÜRK İsmet, Anne baba tutumlarının üniversite öğrencilerinin bağımsızlık, duyguları anlama, yakınlık, başatlık, kendini suçlama ve saldırganlık düzeylerine etkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.1990.

TEZCAN Gözde, Çocukluk döneminde sosyal kaygının gelişiminde ebeveyn kabul-red algısı: Otomatik düşüncelerin aracı rolü (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara, 2015.

YALÇIN Deniz. Ailelerinden algıladıkları destek düzeyleri farklı lise öğrencilerinin saldırganlık düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2004.

YURTSEVEN Cansu Selin, Yetişkinlerde Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalar, Yakın İlişkilerde Psikolojik Eğilimler Ve Aldatma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2019.

İNTERNET KAYNAKLARI

ROHNER Ronald, “Glossary of Significant Concepts in ParentalAcceptanceRejectionTheory”, www.cspar.uconn.edu2005.

ROHNER Ronald, Abdul Khaleque, BenoidCournoyer, “Introduction to ParentalAcceptance-RejectionTheory, MethodsEvidence and Implications”, www.cspar.uconn.edu2007.

EKLER

SOSYODEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Sayın katılımcılar;

Aşağıda sizi tanımamıza yönelik bazı sorular bulunmaktadır. Sorulara içtenlikle cevap vermeniz araştırmanın güvenilirliği açısından önem taşımaktadır. Test üzerinde kimliğinizi belirten herhangi bir soru bulunmamaktadır. Bu nedenle her soru için mümkün olduğunuzca samimi bir şekilde size uyan cevabı işaretleyiniz. Lütfen her maddeyi cevaplandığından emin olun. Katılımınız için teşekkür ederim.

Çalışmaya katılmayı onaylıyorum. evet hayır

1. Kaç yaşındasınız?

17-25 26-30 30-35 35-40 40 ve üzeri

2. Cinsiyetiniz : ( ) Kadın ( ) Erkek

3.Çalışma durumunuz nedir? ( ) Çalışmıyorum ( ) Çalışıyorum

4.Maddi gelirinizden memnun musunuz? Evet Hayır

5. Eğitim durumunuz nedir?

Okur-yazar değil Okur -yazar İlkokul mezunu Ortaokul mezunu

Lise mezunu Üniversite mezunu Yüksek lisans ve üzeri

6. Bilinen bir rahatsızlığınız var mı (bedensel ya da tıbbi)? Evet Hayır

7. Psikiyatrik bir rahatsızlığınız var mı (bedensel ya da tıbbi)? Evet Hayır

8. Ailenizden hiç şiddet gördünüz mü? Evet Hayır

9. Herhangi bir kaza veya yaralanma olayı yaşadınız mı ? Evet Hayır

EBEVEYN KABUL/RED ÖLÇEĞİ YETİŞKİN FORMU (YETİŞKİN EKRÖ)

	Bu ölçekte, evliliğiniz ile ilgili duygu ve düşüncelerinizi değerlendirmeniz istenmektedir. Her bir ifadeyi okuduktan sonra, buna ne derecede katıldığınızı ya da katılmadığınızı cevap için ayrılan yere(X) koyarak işaretleyiniz	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum
1.	Benim hakkımda güzel şeyler söylerdi.				
2.	Kötü davrandığımda bana söylenir veya beni azarlardı.				
3.	Sanki ben hiç yokmuşum gibi davranırdı.				
4.	Beni gerçekten sevmezdi.				
5.	Neleri yapıp,neleri yapamayacağını kesin olarak anladığımdan emin olmak isterdi.				
6.	Planlarımız hakkında benimle konuşur ve benim söyleyeceklerimi de dinlerdi.				
7.	Onun sözünü dinlemediğimde beni şikayet ederdi.				
8.	Benimle yakından ilgilenirdi.				
9.	Dışarıya çıkacağım zaman,eve kesin olarak saat kaçta dönmem gerektiğini bana söylerdi.				
10.	Arkadaşlarımı eve çağırmanın için beni cesaretlendirir ve onların güzel vakit geçirmesi için elinden geleni yapardı.				
11.	Benimle alay eder ve dalga geçerdi.				
12.	Onu rahatsız etmediğim sürece benimle ilgilenmezdi.				
13.	Kızdığı zaman bana bağırırdı.				

14.	Bana sürekli olarak nasıl davranmam gerektiğini söylerdi.				
15.	Benim için önemli olan şeyleri ona anlatabilmemi kolaylaştırırdı.				
16.	Bana karşı sert davranırdı.				
17.	Onun etrafında olmamdan hoşlanırdı.				
18.	Birçok kuralın olması ve kurallara uyulması gerektiğine inanırdı.				
19.	Bir şeyi iyi yaptığımda, kendimle gurur duymamı sağlardı.				
20.	Hak etmediğim zaman bile bana vururdu.				
21.	Benim için yapması gereken şeyleri unutturdu.				
22.	Benim büyük bir baş belası olarak görürdü.				
23.	Bana dilediğim kadar özgürlük tanırdı.				
24.	Beni başkalarına överdi.				
25.	Kızdığı zaman beni çok kötü cezalandırırdı.				
26.	Sağlıklı ve doğru şeyleri yememe çok dikkat ederdi.				
27.	Bir şeyi nasıl yapmam gerektiğini bana en ince ayrıntısına kadar söylerdi.				
28.	Benimle sıcak ve sevgi dolu bir şekilde konuşurdu.				
29.	Bana hemen kızardı.				
30.	Sorularımı cevaplamayacak kadar meşguldü.				
31.	Benden hoşlanmıyor gibiydi.				
32.	İstedğim her yere, onar sormadan gitmeme izin verirdi.				
33.	Hak ettiğim zaman bana güzel şeyler söylerdi.				
34.	Çabuk parlar ve öfkesini benden çıkarırdı.				
35.	Arkadaşlarımın kim olduğuyla yakından ilgilenirdi.				
36.	Bana ne söylendiyse, aynen öyle davranmamda ısrar ederdi.				
37.	Yaptığım şeylerle gerçekten ilgilenirdi.				

38	Bana bir sürü kırıcı şey söylerdi.				
39	Ondan yardım istediğimde benimle ilgilenmezdi.				
40	Başım derde girdiğinde, hatanın bende olduğunu düşünürdü.				
41	Dilediğim her akşam dışarı çıkmama izin verirdi.				
42	Bana istenilen ve ihtiyaç duyulan biri olduğumu hissettirdi.				
43	Onun sinirine dokunduğumu söylerdi.				
44	Bana çok ilgi gösterirdi.				
45	Yaptığım her şeye karışmak isterdi.				
46	İyi davrandığım zaman benimle ne kadar duyduğunu söylerdi.				
47	Beni kırmak için elinden geleni yapardı.				
48	Hatırlaması gerekir diye düşündüğüm şeyleri unuturdu.				
49	Şayet kötü davranırsam, beni artık sevmediğini hissettirirdi.				
50	Bana yapmam için bazı işler verir ve o işler bitene kadar başka hiçbir şey yapmama izin vermezdi.				
51	Bana yaptığım şeylerin önemli olduğunu hissettirirdi.				
52	Yanlış bir şey yaptığımda beni korkutur veya tehdit ederdi.				
53	Benimle zaman geçirmekten hoşlanırdı.				
54	Canım ne isterse yapmama izin verirdi.				
55	Korktuğumda ya da bir şeye canım sıkıldığında, bana yardım etmeye çalışırdı.				
56	Kötü davrandığım zaman beni arkadaşlarımın önünde utandırırdı.				
57	Benden uzak durmaya çalışırdı.				
58	Benden şikayet ederdi.				

59	Yaptığım her şeyi kontrol etmek isterdi.				
60	Benim ne düşündüğüme önem verir ve düşündüklerim hakkında konuşmamdan hoşlanırdı.				
61	Ne yaparsam yapayım, diğer çocukların benden daha iyi olduğunu düşünürdü.				
62	Bir plan yaparken benim de ne istediğime önem verirdi.				
63	Benim için önemli olan şeyleri, kendisine zorluk çıkarsa da yapmama izin verirdi.				
64	Diğer çocukların benden daha akıllı ve uslu olduğunu düşünürdü.				
65	Bakmaları için beni hep başkalarına bırakırdı.				
66	Bana istenmediğimi belli ederdi.				
67	Yaptığım şeylerle ilgilenirdi.				
68	Canım yandığında ve ya hasta olduğumda kendimi daha iyi hissetmem için elinden geleni yapardı.				
69	Kötü davrandığım zaman benden ne kadar utandığını söylerdi.				
70	Beni sevdiğini belli ederdi.				
71	Bana karşı yumuşak ve iyi kalpliydi.				
72	Kötü davrandığım zaman beni utandırır veya suçlu hissettirirdi.				
73	Beni mutlu etmeye çalışırdı.				

ÇOK BOYUTLU İLİŞKİ ÖLÇEĞİ

Çok Boyutlu İlişki Doyum Ölçeği (ÇBİDÖ)

	Benim için HİÇ uygun değil	Benim İçin ÇOK AZ uygun	Benim için BİRAZ uygun	Benim için OLDUKÇA uygun	Benim için ÇOK uygun	Benim için HİÇ uygun değil
Yakın ilişkilerde bir partner olarak kendime güvenirim.						
Sürekli yakın ilişkiler üzerine düşünürüm.						
Yakın ilişkilerimle ilgili çok fazla düşünürüm.						
Yakın bir ilişki içinde olma isteğim/güdüm çok fazla.						
Yakın ilişkiler kendimi sinirli ve kaygılı hissetmemi neden olur.						
Yakın ilişkilerimle ilgili kendimi depresif /çökkün hissederim.						
Yakın ilişkilerim çoğunlukla şansa bağlı/ tesadüfi olaylarla gelişmiştir.						
Başkalarının yakın ilişkilerim konusunda ne düşündüğüne aşırı önem veririm.						
Birisiyle yakın ilişkiye girmek beni biraz ürkütür.						
Yakın ilişkiyle ilgili gereksinimlerimin şu anki karşılanma biçiminden memnunum.						

Yakın bir ilişkide iyi bir partner olduğumu düşünüyorum.						
Yakın ilişkileri, başka her şeyden daha çok düşünürüm.						
Yakın ilişkilerimde, kendi davranışlarım çoğunlukla belirleyici bir rol oynar.						
Yakın ilişkilerim konusunda düşünmeye genellikle zaman ayırırım.						
Yakın bir ilişkiye zaman ve emek vermek konusunda çok istekliyim/güdümlüyüm.						
Yakın ilişkilerde biraz acemi ve gerginimdir.						
Yakın ilişkilerimde, tercihlerimi doğrudan dile getiririm.						
Yakın ilişkilerim konusunda kendimi mutsuz hissediyorum.						
Yakın ilişkilerimin başkalarına nasıl görüldüğüne /sunulduğuna aşırı önem veririm.						
Bazen yakın ilişkilerden korkarım.						
Yakın ilişkilerimden çok memnunum/doyum alıyorum.						
Yakın ilişkilerde pek çok insana göre daha iyiyimdir.						
Yakın ilişkiler zihnimi meşgul eder.						

Yakın ilişkilerimde kontrol daha çok benim elimdedir.						
Yakın bir ilişki içinde olmayı çok arzu ediyorum.						
Karşı cinsten biriyle duygusal bir yakınlık/etkileşim kurmak bende gerginlik yaratır.						
Yakın ilişkilerde isteklerimi dile getirmede biraz pasifimdir.						
Yakın ilişkilerim konusunda cesaretimin kırıldığını hissediyorum.						
Yakın ilişkilerim üzerinde şansın büyük etkisi vardır.						
Yakın ilişkilerimin başkaları üzerinde bıraktığı izlenim konusunda sıklıkla endişe duyarım.						
Zaman zaman, birisiyle yakın bir ilişkiye girmekten korkarım.						
Yakın ilişkilerim temel beklentilerimi karşılıyor.						
Kendimi yakın bir ilişki için oldukça tercih edilen bir partner olarak değerlendiririm.						
Sürekli olarak yakın bir ilişki içinde olmayı düşünürüm.						
Yakın ilişkilerimi etkileyen temel şey benim kendi yaptıklarımıdır.						
Yakın ilişkilerde birçok insana göre daha kaygılıyım.						

Yakın bir ilişkide isteklerimi dile getirmekten çekinmem.						
Yakın ilişkilerim konusunda kendimi hayal kırıklığına uğramış hissediyorum.						
Yakın ilişkilerimin büyük oranda şans (iyi ya da kötü anlamda) meselesi olduğuna inanıyorum.						
Genellikle başkalarının yakın ilişkilerime yönelik verdikleri tepkilere duyarlıyım.						
Yakın bir ilişki içinde olmak beni fazla korkutmaz.						
Yakın ilişkilerim, diğer pek çok ilişki ile karşılaştırıldığında, çok daha iyidir.						
Yakın bir ilişki içinde kendime oldukça güvenirim.						
Zamanımın büyük bir bölümünü yakın ilişkileri düşünerek geçiririm.						
Yakın ilişkilerim benim sorumluluğum ve kontrolüm altındadır.						
Yakın bir ilişki içinde olup, bunu sürdürmeyi çok isterim.						
Yakın bir ilişki içinde kendimi tutuk ve utangaç hissedirim.						
Yakın ilişkiler söz konusu olduğunda, isteklerimi genellikle ifade ederim.						
Yakın ilişkilerimi düşündüğümde üzülüyorum.						
Yakın ilişkilerimin gerçekten de bir kader/kısmet işi olduğunu düşünüyorum.						

Başkalarının yakın ilişkiye nasıl tepki verdiklerine/vereceklerine dikkat ederim.						
Yaşamımın yakın ilişkiler yönü, benim için çok doyurucudur.						

ALDATMA ÖLÇEĞİ

	Bu ölçekte, evliliğiniz ile ilgili duygu ve düşüncelerinizi değerlendirmeniz istenmektedir. Her bir ifadeyi okuduktan sonra, buna ne derecede katıldığınızı ya da katılmadığınızı cevap için ayrılan yere(X) koyarak işaretleyiniz	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1.	Eşimle iletişim çatışması yaşadığım dönemlerde, beni anlayacak bir partner isterim.					
2.	Eşimle düzenli aralıklarla cinsel ilişkiye giremediğimde (İş seyahatleri vs.),bu dönemlerde başkasıyla birlikte olmayı deneyebilirim.					
3.	Zaman zaman, beni daha mutlu edebilecek bir başkasıyla birlikte olmayı düşünürüm.					
4.	Eşimden aldığım cinsel doyum düşük olsa da, başkasıyla birlikte olmayı düşünmem.					
5.	Evliliğimi artık kurtaramayacağımı hissettiğimde (her şeye rağmen devam edecek ya da boşanmayla sonuçlanacak), hayatımda başka birinin olması için açık kapı bırakırım.					
6.	Eşim kendine ayrı bir sosyal çevre edinip onlarla yoğun bir ilişki içine girdiğinde; ben de ortak ilgilerimizi, hobilerimizi paylaşacağım bir partnerle vakit geçirmeyi deneyebilirim.					
7.	Eşimden daha güzel/yakışıklı, çekici bir partnerle birlikte olmayı da düşünürüm.					

8.	Giderek eşime olan sadakatim azalıyor.					
9.	Evliliğimdeki romantizm bitse de, bunu bir başkasıyla gidermeyi düşünmem.					
10.	Eşimden başka bir partneri düşünmek bile kendimi suçlu hissetmeme neden olur.					
11.	Sevgi, anlayış ve desteğe ihtiyacım olduğunda; yine de bu isteğime eşimden başka bir partnerin karşılık vereceğine inanmıyorum.					
12.	Eşimle yaşayamadığım fantezileri gerçekleştirebileceğim bir teklif aldığımda, bunu değerlendirebilirim.					
13.	Eşimin kıskanç davranışları, başka bir partnere yönelmeme neden olabilir.					
14.	Salt farklı bir heyecan yaşamak için, eşimden başkasıyla birlikte olmam.					
15.	Tek eşlilik bana göre değil.					
16.	Eşimden ayrılmayı düşünsem de, başka biriyle birlikte olmam.					
17.	Evliliğimdeki mutsuzluğun, başkasıyla birlikte olmama neden olacağını					
18.	Eşimin fiziksel çekiciliği azalsa da, başka bir insanı çekici olduğu için tercih etmem.					
19.	Eşimin yoğun ilgisi, beni başka bir partnere itebilir.					
20.	Eşimle anlaşamasam da "keşke başka biriyle evli olsaydım" diye düşünmem.					
21.	Eşim bakımsız olduğunda, bakımlı ve hoş biriyle birlikte olmayı isterim.					
22.	Eşim karı-koca rolünü, ana-baba rolünün arkasına atarsa başkasıyla birlikte olabilirim.					

23.	Evliliğimi hiçbir koşulda riske atmam.					
24.	Eşimin başka biriyle birlikte olduğunu öğrensem bende bir başkasıyla birlikte olmayı denerim.					
25.	İlişkimiz rutinleştiğinde yeni heyecanlar yaşamak için başkasıyla birlikte olabilirim.					
26.	Elimde olmadan, salt ortamın uygun olması nedeniyle; başkasıyla birlikte olabilirim.					
27.	Eşim bana zaman ayırmasa da, hayatıma başka bir partneri almayı düşünmem.					
28.	Karşımdaki insan istedi diye, onunla birlikte olmam.					
29.	Eşim başkasıyla birlikte olmamı hak ediyor.					
30.	Eşim geçici cinsel işlev bozukluğu yaşarsa, cinsel ilişki için bir başkasıyla birlikte olmayı düşünürüm.					